

คุณลักษณะของโค้ชฟุตบอลที่มีประสิทธิภาพของไทยพรีเมียร์ลีก

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา
มิถุนายน 2555

คุณลักษณะของโค้ชฟุตบอลที่มีประสิทธิภาพของไทยพรีเมียร์ลีก

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา

มิถุนายน 2555

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คุณลักษณะของโค้ชฟุตบอลที่มีประสิทธิภาพของไทยพรีเมียร์ลีก

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา
มิถุนายน 2555

เกริ่นทร์ รียาพันธ์. (2555). *คุณลักษณะของโค้ชฟุตบอลที่มีประสิทธิภาพของไทยพรีเมียร์ลีก*.

ปริญญาานิพนธ์ วท.ม. (วิทยาศาสตร์การกีฬา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: รองศาสตราจารย์.ดร.สาส์ สุกาภรณ์.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาคุณลักษณะของโค้ชฟุตบอลที่มีประสิทธิภาพของไทยพรีเมียร์ลีกตามการรับรู้ของนักฟุตบอล กลุ่มตัวอย่างเป็นนักฟุตบอลชาย จำนวน 15 คน มีอายุระหว่าง 23-38 ปี มีประสบการณ์ในการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีกแตกต่างกันตั้งแต่ 1-12 ปี นักกีฬาเคยผ่านการฝึกจากโค้ชจำนวน 6-30 คน ที่มีสโมสรที่กลุ่มตัวอย่างสังกัดอยู่ในระดับ 1-6 ของไทยพรีเมียร์ลีก เมื่อปิดฤดูกาลแข่งขัน ในปี ค.ศ. 2011 (พ.ศ. 2554) การรวบรวมข้อมูลใช้เทคนิคการบรรยายเหตุการณ์สำคัญ (Critical Incident Technique) และการสัมภาษณ์ (Interview) ตรวจสอบความเชื่อถือได้ด้วยวิธีตรวจสอบโดยกลุ่มตัวอย่าง (Member Checking) ผลการวิจัยพบว่าโค้ชฟุตบอล ที่มีประสิทธิภาพมีคุณลักษณะที่สำคัญ 5 ประการด้วยกัน คือ (1) มีความรู้ความสามารถในกีฬาฟุตบอลและการโค้ช (2) มีประสบการณ์ด้านการโค้ชฟุตบอล (3) ทำงานอย่างมืออาชีพ (4) ความเป็นผู้นำ และ (5) มีจิตวิทยาในการโค้ช

CHARACTERISTICS OF EFFECTIVE SOCCER COACHES IN THAI PREMIER LEAGUE

AN ABSTRACT

BY

PAYRIN RIYAPAN

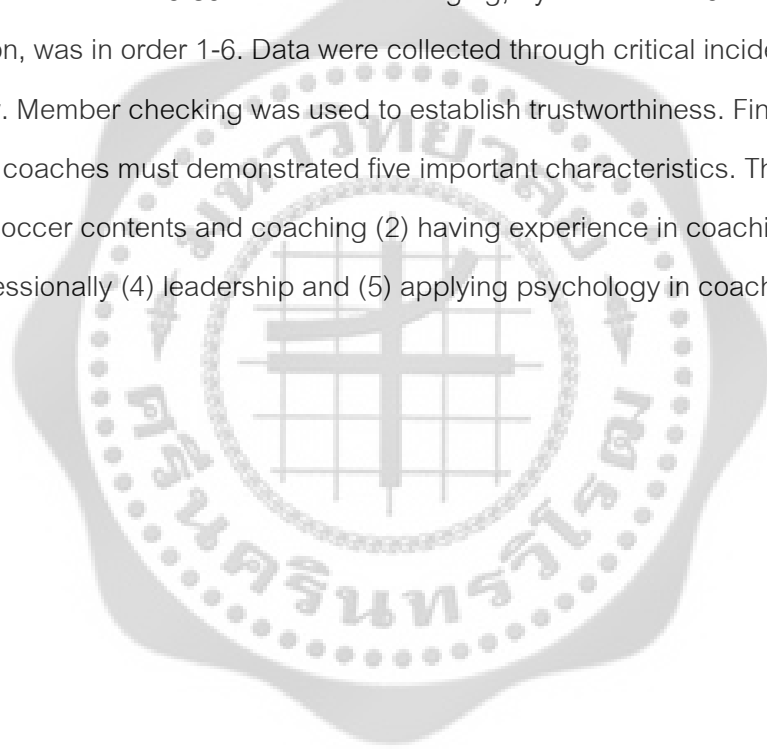

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master Of Science degree in Sport Science
at Srinakharinwirot University

June 2012

Payrin Riyapan. (2012). *Characteristics of Effective Soccer Coaches in Thai Premier League*. Master Thesis, M.Sc. (Sports Science). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Assoc. Prof. Dr. Salee Supaporn.

The purpose of this study was to explore characteristics of effective soccer coaches in Thai premier league as perceived by players. Fifteen soccer players, ranging of age between 23-38 years old, served as participants. Their experiences of participation in Thai premier league varied from 1-12 years. Numbers of soccer coaches, who used to train these participants, differed from 6-30. Their teams' ranging, by the end of 2011 Thai premier league season, was in order 1-6. Data were collected through critical incident technique and interview. Member checking was used to establish trustworthiness. Findings indicated that effective coaches must demonstrated five important characteristics. Those were (1) expertise in soccer contents and coaching (2) having experience in coaching soccer (3) working professionally (4) leadership and (5) applying psychology in coaching.

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

คุณลักษณะของโค้ชฟุตบอลที่มีประสิทธิภาพของไทยพรีเมียร์ลีก

ของ

ณรินทร์ ธิยาพันธ์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

วันที่ เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2555

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน

.....ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.สาลี สุภาพรณ)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มยุรี ศุภวิบูลย์)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.วิมลมาศ ประชากุล)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สาลี สุภาพรณ)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์นี้สำเร็จลงด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาอย่างสูงจาก รองศาสตราจารย์ ดร.สาลี สุภาพรณ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนวคิด คำแนะนำ ข้อเสนอแนะ ที่เป็นประโยชน์ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ทำให้งานวิจัยนี้มีความถูกต้อง สมบูรณ์ และมีคุณค่า มากขึ้น ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ คอยอบรม สั่งสอน ให้คำแนะนำช่วยเหลือ และปลูกฝังคุณธรรมความดี รวมทั้งความรัก ความเอาใจใส่ แก่ผู้วิจัย เสมอมา

ขอขอบคุณนักกีฬาฟุตบอลสโมสรไทยพรีเมียร์ลีกที่มาเป็นกลุ่มตัวอย่างในการทำวิจัยครั้งนี้ ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี เสียสละเวลาอันมีค่าในการให้ข้อมูล ขอขอบคุณเพื่อนๆ พี่ๆ และน้องๆ ที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจตลอดมา

ท้ายสุดผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อนิรันดร์ วิทยาพันธ์ และคุณแม่เกษร วิทยาพันธ์ ที่ให้การสนับสนุนการศึกษา ตลอดจนความรัก ความห่วงใย ความเอาใจใส่ดูแล และเป็นกำลังใจ จนปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จด้วยดี

เกรินทร์ วิทยาพันธ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของงานวิจัย.....	3
คำถามในการวิจัย.....	3
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	3
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
ความรู้เกี่ยวกับโค้ช.....	6
ความหมายของโค้ช.....	6
ความสำคัญของโค้ช.....	7
ปรัชญาการฝึกสอนกีฬา.....	8
บทบาทและหน้าที่ของโค้ช.....	8
คุณลักษณะที่ดีของโค้ช.....	11
อิทธิพลของโค้ชที่มีต่อนักกีฬา.....	18
ความสัมพันธ์ระหว่างโค้ชกับนักกีฬา.....	18
จรรยาบรรณของโค้ช.....	20
ธรรมชาติสำหรับโค้ช.....	20
ความรู้เกี่ยวกับกีฬาฟุตบอลอาชีพในประเทศไทย.....	22
ประวัติกีฬาฟุตบอลอาชีพในเมืองไทย.....	22
โครงสร้างของการแข่งขันลีกอาชีพของประเทศไทย.....	22
การแข่งขันฟุตบอลอาชีพรายการไทยพรีเมียร์ลีก.....	23
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	25
งานวิจัยในประเทศ.....	25
งานวิจัยต่างประเทศ.....	30

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	36
กลุ่มตัวอย่างและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	36
การเลือกสถานศึกษาและการเข้าสู่สถานศึกษา.....	36
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	37
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
การตรวจสอบความเชื่อถือได้ของข้อมูล.....	37
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	38
คุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง.....	38
ผลการวิจัย.....	39
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	56
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	56
คำถามในการวิจัย.....	56
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	56
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	56
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
สรุปและอภิปรายผลการวิจัย.....	57
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	61
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	62
บรรณานุกรม.....	63
ภาคผนวก	68
ภาคผนวก ก	69
ภาคผนวก ข	71
ภาคผนวก ค	73
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	76

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	39
2 แสดงผลการวิจัย	40

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	โครงสร้างการแบ่งระบบลึกอาชีพ.....	23

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันประเทศต่างๆ ได้ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเป็นเลิศด้านกีฬาและประกอบอาชีพทางการกีฬามากขึ้น ทั้งนี้หากประเทศใดที่มีการพัฒนากีฬาไปสู่การอาชีพได้จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติเป็นอย่างมาก เนื่องจากการประกอบธุรกิจทางการกีฬาเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศซึ่งประชาชนสามารถสร้างรายได้ สร้างชื่อเสียงเกียรติภูมิให้แก่ตัวเองและประเทศชาติ และนำไปสู่การสร้างรายได้เข้าสู่ประเทศได้อย่างมหาศาล นอกจากนี้การพัฒนากีฬาของประเทศไปสู่อาชีพยังเป็นตัวชี้วัดที่บ่งบอกถึงความเจริญก้าวหน้าของประเทศได้อีกทางหนึ่งด้วย (การกีฬาแห่งประเทศไทย, 2554: ออนไลน์)

กีฬาฟุตบอลเป็นหนึ่งในชนิดกีฬาที่ได้รับความนิยมทั่วโลก หลายประเทศมีการพัฒนากีฬาฟุตบอลจนกลายเป็นธุรกิจทางการกีฬาที่สามารถสร้างอาชีพ สร้างรายได้ ไม่ว่าจะเป็นส่วนของการจัดการแข่งขัน การเดินทาง การเข้าชมในสนามแข่งขัน การถ่ายทอดสด การโฆษณา กิจกรรมส่งเสริมการขาย ธุรกิจบริการ การซื้อของที่ระลึกต่างๆ ก่อให้เกิดธุรกิจต่อเนื่องที่มีมูลค่ามหาศาล

สำหรับกีฬาฟุตบอลในประเทศไทยรัฐบาลได้ให้ความสำคัญ มีการส่งเสริมและหาแนวทางพัฒนากีฬาฟุตบอลให้เป็นกีฬาอาชีพ ตามแผนพัฒนากีฬาแห่งชาติฉบับที่ 4 (พ.ศ.2550 - 2554) ในยุทธศาสตร์การพัฒนากีฬาเพื่อความเป็นเลิศและยุทธศาสตร์การพัฒนากีฬาเพื่อการอาชีพ ให้เป็นกีฬาอาชีพที่ได้มาตรฐานเทียบเท่าระดับสากล โดยการกีฬาแห่งประเทศไทยเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบการดำเนินงานร่วมกับสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ในการอำนวยความสะดวกและจัดการแข่งขันฟุตบอลลีกอาชีพของประเทศไทย ให้มีการจัดการแข่งขันอย่างเป็นระบบ มีมาตรฐานการบริหารจัดการแบบมืออาชีพ เพื่อสร้างโอกาสให้คนไทยได้พัฒนาไปเป็นนักกีฬาอาชีพและประกอบอาชีพทางการกีฬาได้อย่างมั่นคง ฟุตบอลลีกอาชีพของไทยปัจจุบันมีอยู่ 3 ลีกด้วยกัน กล่าวคือ ไทยพรีเมียร์ลีก ลีกดิวิชัน 1 และลีกภูมิภาคดิวิชัน 2 ซึ่งได้รับความสนใจจากคนกลุ่มต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นแฟนฟุตบอลหรือผู้ที่เกี่ยวข้องก็ตาม

ไทยพรีเมียร์ลีกหรือไทยลีกหรือ ทีพีแอล (TPL) เป็นการแข่งขันฟุตบอลลีกอาชีพซึ่งจัดโดยสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทย จัดว่าเป็นลีกระดับสูงสุดของระบบลีกฟุตบอลไทย มีทีมเข้าร่วมการแข่งขัน 18 ทีม (ฤดูกาล 2554) โดยมีการตกชั้นลงไปสู่ลีกระดับดิวิชัน 1 ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผลการแข่งขันในแต่ละปี ในการแข่งขันมีเงินสนับสนุนและเงินรางวัลจำนวนมากจากรัฐบาลและหน่วยงานเอกชน ทุกทีมที่เข้าร่วมจึงต้องมีการบริหารจัดการทีมอย่างมืออาชีพและพยายามพัฒนาทีมอย่างเต็มศักยภาพในทุกด้านเพื่อความสำเร็จและความอยู่รอดในลีก การพัฒนาด้านบุคลากรภายในทีมจึงมีความสำคัญ

ลำดับต้นๆ หนึ่งในบุคลากรที่สำคัญคือผู้ฝึกสอนหรือที่เรียกกันว่าโค้ช กล่าวได้ว่า โค้ชฟุตบอลมีบทบาทสำคัญมากต่อทีม เพราะเป็นผู้ที่รับผิดชอบโดยตรงต่อการพัฒนาความสามารถของนักกีฬา ไม่ว่าจะเป็นในด้านของทักษะ เทคนิค สมรรถภาพทางกาย และสมรรถภาพทางจิตใจ (วิทยา เลหากุล. 2544: 25)

โค้ชและผู้เล่นเป็นองค์ประกอบที่สำคัญซึ่งจำเป็นต้องทำงานร่วมกัน โดยมีโค้ชเป็นเสมือนเข็มทิศคอยชี้นำทางให้ผู้เล่นเดินไปในทิศทางที่ถูกต้องเพื่อพัฒนาความสามารถในการเล่นและนำทีมไปสู่ความสำเร็จ ซึ่งโค้ชแต่ละคนจะมีความแตกต่างกันทั้งในเรื่องความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในการควบคุมการฝึกซ้อมและแข่งขัน โค้ชทุกคนพยายามที่จะพัฒนาทีมของตนให้ไปสู่เป้าหมายหรือความสำเร็จ ซึ่งความสำเร็จหรือผลงานของโค้ชแต่ละคนจะเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงระดับความสามารถและค่าตัวของโค้ชคนนั้นได้เป็นอย่างดี (ประโยค สุทธิสง่า. 2541: 10)

บทบาทและหน้าที่ของโค้ชมีหลายประการได้แก่ หน้าที่ของครูที่ต้องให้ความรู้กับนักกีฬา หน้าที่ผู้ฝึกซ้อมที่ต้องฝึกซ้อมเพื่อปรับปรุงสมรรถภาพ ทักษะ เทคนิคให้กับนักกีฬา หน้าที่ผู้ให้คำแนะนำที่ต้องชี้แนะการฝึกปฏิบัติที่เหมาะสม หน้าที่ผู้ให้แรงจูงใจให้นักกีฬามีความเชื่อมั่นและมีกำลังใจ หน้าที่นักจัดการที่ต้องจัดระบบ วางแผนการฝึกซ้อมและการแข่งขัน เป็นต้น (สนธยา สีละมาต. 2547: 451-453) นอกจากนั้นแล้ว โค้ชที่ดีจะต้องมีความเป็นผู้นำ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความรับผิดชอบสูง มีอำนาจสั่งการในการควบคุมสถานการณ์ต่างๆ ของทีมได้ ตลอดจนนำความรู้ใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้กับทีมเพื่อพัฒนาทีมให้เกิดความก้าวหน้า มีการศึกษาค้นคว้าและสามารถให้คำชี้แนะแก่นักกีฬาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ทีมประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย และสร้างทีมให้มีประสิทธิภาพสูงสุด (เจริญ กระบวนรัตน์. 2545: 13)

โค้ชฟุตบอลหลายคนประสบความสำเร็จ มีชื่อเสียงโด่งดัง และได้รับการยกย่องว่าเป็นกุญแจสำคัญในการนำทีมไปสู่ความสำเร็จ ยกตัวอย่างเช่น เซอร์อเล็กซ์ เฟอร์กูสัน ของทีมแมนเชสเตอร์ ยูไนเต็ด ที่คุมทีมประสบความสำเร็จ ได้รางวัลชนะเลิศมากมายหรืออาแซน แวงเกอร์ ของทีมสโมสอาร์เซน่อลผู้ซึ่งสร้างทีมด้วยผู้เล่นอายุน้อยแต่สามารถเล่นได้สวยงามเป็นที่ตื่นตาตื่นใจแก่ผู้ชม เป็นต้น สำหรับโค้ชฟุตบอลไทยที่มีชื่อเสียงก็มีหลายคนเช่นกัน ได้แก่ อาจารย์ชาญวิทย์ ผลชีวิน ผู้ซึ่งเคยคุมทีมสโมสรธนาคารกสิกรไทยสร้างประวัติศาสตร์เป็นทีมแรกและทีมเดียวของเมืองไทยที่คว้าแชมป์เอเชียนคัพหรือฟุตบอลชิงแชมป์สโมสรเอเชีย ที่ปัจจุบันใช้ชื่อว่า เอเอฟซีแชมเปียนส์ลีก ถึง 2 สมัยซ้อน หรือ อาจารย์อาจหาญ ทรงงามทรัพย์ โค้ชที่ได้รับฉายาว่า “ขงเบ้งลูกหนัง” เพราะมีความสามารถแก้เกม วางแผนการเล่นได้อย่างชาญฉลาด และสร้างนักฟุตบอลเยาวชนขึ้นมาสู่วงการมากมาย (พิชัย ปิตุงศ์. 2550: 116-117) ดังนั้น โค้ชจึงมีความสำคัญต่อทีมและมีความจำเป็นที่ต้องหาแนวทางพัฒนาประสิทธิภาพของโค้ชอย่างต่อเนื่อง

การวิจัยที่ผ่านมาพบว่า คุณลักษณะของโค้ชกีฬาที่ดีนั้นมีหลายประการ เช่น เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการเป็นโค้ช มีความรับผิดชอบ เป็นผู้ใฝ่รู้ มีความสามารถในการสื่อสาร ฯลฯ (Haase. 2006: Abstract) แต่จากการสำรวจความคิดเห็นของนักฟุตบอลไทยแลนด์พรีเมียร์ลีก 2006 โดยรวมพบว่า โค้ชต้องปรับปรุงคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณสมบัติ ด้านความรู้ความสามารถและด้านมนุษยสัมพันธ์ (ไพโรจน์ พัตราพาน. 2550: บทคัดย่อ) อย่างไรก็ตาม การวิจัยส่วนใหญ่เป็นการวิจัยเชิงสำรวจซึ่งใช้แบบสอบถามเพื่อศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของโค้ชที่ดี ยังไม่มีการศึกษาเชิงคุณภาพเกี่ยวกับโค้ชกีฬาต่างๆ รวมทั้งโค้ชฟุตบอลด้วย เพราะการวิจัยเชิงคุณภาพนั้นเป็นการศึกษาในเชิงลึก ผู้วิจัยสามารถค้นหาคำตอบหรือข้อสงสัยที่ไม่เข้าใจเพิ่มเติมจากกลุ่มตัวอย่างได้จากกระบวนการสัมภาษณ์ การบรรยายเหตุการณ์สำคัญตลอดจนวิธีการอื่นๆ ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาถึงคุณลักษณะของโค้ชฟุตบอลพรีเมียร์ลีกที่มีประสิทธิภาพของไทย โดยศึกษาจากความคิดเห็นของนักกีฬาฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก ทั้งนี้เพราะนักกีฬาระดับอาชีพจะมีโอกาสฝึกซ้อมกับโค้ชหลายคน จึงมีประสบการณ์หลากหลายที่สามารถให้ความคิดเห็นได้กว้างขวาง ผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์กับผู้ที่เกี่ยวข้องกับกีฬาฟุตบอลและกีฬาอาชีพอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นนักกีฬา โค้ช ผู้จัดการทีม ตลอดจนหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดอบรมโค้ช เพื่อร่วมกันพัฒนากีฬาฟุตบอลของไทยให้ก้าวสู่ความเป็นเลิศต่อไปในอนาคต

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาคุณลักษณะของโค้ชกีฬาฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีกที่มีประสิทธิภาพ

คำถามในการวิจัย

โค้ชกีฬาฟุตบอลที่มีประสิทธิภาพมีคุณลักษณะสำคัญอะไรบ้าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักกีฬาฟุตบอลชายระดับอาชีพ จำนวน 15 คน โดยคัดเลือกมาจากนักกีฬาฟุตบอลสังกัดสโมสรอันดับที่ 1-6 ของตารางคะแนนเมื่อจบครึ่งฤดูกาลแข่งขันฟุตบอลรายการ ไทยพรีเมียร์ลีก 2011 ในครึ่งฤดูกาลแรกประจำปี 2554 ประกอบด้วย อันดับ 1.สโมสรบุรีรัมย์ พีโอเอ 2.สโมสรชลบุรีเอฟซี 3.สโมสรเมืองทอง ยูไนเต็ด 4.สโมสรบางกอกกล๊าส เอฟซี 5.สโมสรการทำเรือแห่งประเทศไทย 6.สโมสรอินทรีเพื่อนตำรวจ ก่อนเริ่มดำเนินการวิจัย กลุ่มตัวอย่างทุกคนเห็นหนังสือแสดงความยินยอมเพื่อเข้าร่วมเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. กลุ่มตัวอย่างทุกคนยังคงสภาพการเป็นนักกีฬาฟุตบอลของสโมสรอันดับที่ 1-6 ของตารางคะแนนเมื่อจบการแข่งขันฟุตบอลรายการ ไทยพรีเมียร์ลีก 2011 ในครึ่งฤดูกาลแรก
2. กลุ่มตัวอย่างต้องถือสัญชาติไทยและมีประสบการณ์ในการเล่นกีฬาฟุตบอลลีกอาชีพของประเทศไทยมาแล้วอย่างน้อย 1 ปี
3. โค้ชที่มีประสิทธิภาพตามการรับรู้ของนักกีฬาฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก ซึ่งเป็นนักกีฬาชุดที่เข้าร่วมแข่งขันในฤดูกาล 2011

นิยามศัพท์เฉพาะ

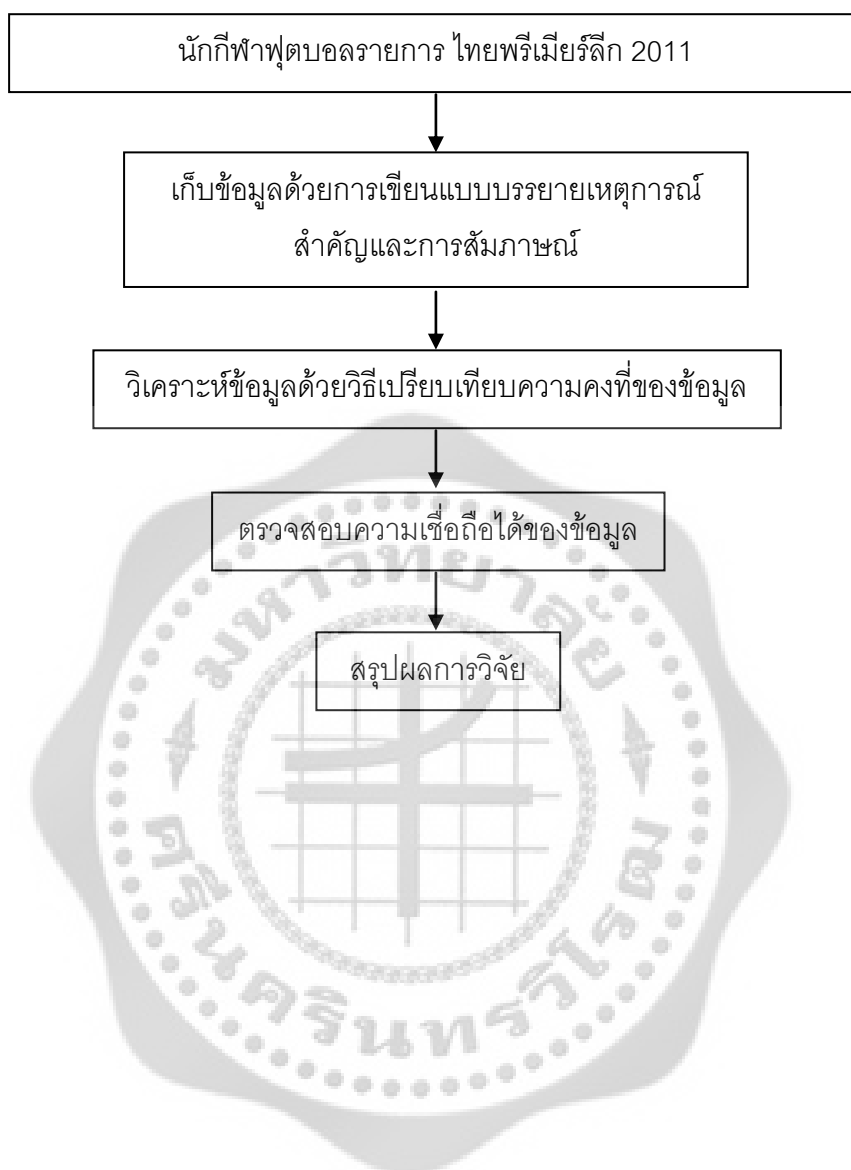
คุณลักษณะ หมายถึง อุปนิสัย ความรู้ ความสามารถ บุคลิกภาพ คุณสมบัติ ตลอดจนกิริยามารยาท การแสดงออกทางอารมณ์ ผลที่เกิดจากประสบการณ์ (ไพโรจน์ พัตรปาน. 2550: 6)

โค้ชฟุตบอล หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่วางแผนการเล่น กำหนดตัวผู้เล่นลงแข่งขัน และแก้ไขปัญหากับวิธีการเล่นของนักกีฬาฟุตบอลในทีมที่ตนเองรับผิดชอบทั้งในด้านการฝึกซ้อม การเก็บตัว และการแข่งขัน เพื่อเตรียมทีมไว้ลงสนามแข่งขัน (ประโยค สุทธิสง่า. 2541: 11)

ไทยพรีเมียร์ลีก หมายถึง การแข่งขันฟุตบอลลีกอาชีพซึ่งจัดโดยสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทย เป็นลีกระดับสูงสุดของระบบลีกฟุตบอลไทย (วิกิพีเดีย. 2554: ออนไลน์)

โค้ชฟุตบอลที่มีประสิทธิภาพ หมายถึง ผู้ที่มีคุณลักษณะ/คุณสมบัติของโค้ชที่ดี มีความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ มีบุคลิกภาพการเป็นผู้นำ และสามารถนำคุณลักษณะดังกล่าวมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการควบคุมทีม และพัฒนาทีมไปสู่ความสำเร็จ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

ความรู้เกี่ยวกับโค้ช

1. ความหมายของโค้ช
2. ความสำคัญของโค้ช
3. ปรัชญาการฝึกสอนกีฬา
4. บทบาทและหน้าที่ของโค้ช
5. คุณลักษณะที่ดีของโค้ช
6. อิทธิพลของโค้ชที่มีต่อนักกีฬา
7. ความสัมพันธ์ระหว่างโค้ชกับนักกีฬา
8. จรรยาบรรณของโค้ช
9. ธรรมชาติสำหรับโค้ช

ความรู้เกี่ยวกับกีฬาฟุตบอลอาชีพในเมืองไทย

1. ประวัติกีฬาฟุตบอลอาชีพในเมืองไทย
2. โครงสร้างของการแข่งขันลีกอาชีพของประเทศไทย
3. การแข่งขันฟุตบอลอาชีพรายการไทยพรีเมียร์ลีก

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ
2. งานวิจัยต่างประเทศ

ความรู้เกี่ยวกับโค้ช

ความหมายของโค้ช

ไพโรจน์ พัฒรปาน (2550: 12) ได้สรุปไว้ว่า โค้ช หมายถึง ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ในการเตรียมทีมทั้งในด้านการจัดตัวผู้เล่น การวางแผนการฝึกซ้อมและการแก้ไขปัญหาเพื่อทำการแข่งขันในรายการต่าง ๆ

เจริญ ธานีรัตน์ (2548: 7) สรุปว่า ผู้ฝึกสอน (Coach) คือผู้ให้คำแนะนำ อบรมสั่งสอนและฝึกฝนให้ลูกทีมหรือนักกีฬาประสบผลสำเร็จในด้านกีฬาแต่ละประเภทที่ตนเองรับผิดชอบอยู่และพยายามศึกษาค้นคว้าหาความรู้หรือเทคนิคใหม่ ๆ มาให้นักกีฬาฝึกฝนอยู่เสมอ

ปิยาณี เหล่ากาวิ (2547: 12) กล่าวว่า โค้ชเป็นบุคคลที่มีความรู้ความเข้าใจและความรอบรู้สูงเกี่ยวกับเรื่องกีฬาประเภทนั้น ๆ ยิ่งไปกว่านั้นต้องชำนาญและกว้างขวางพอต่อกีฬาที่ทำ มีอำนาจบทบาทในการควบคุมดูแล ประสานงาน และกำหนดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ต่อนักกีฬาและทีม

เจริญ กระบวนรัตน์ (2545: 13; อ้างอิงจาก Counsilman. 1965: 722) อธิบายว่าผู้ฝึกสอน (Coach) คือ ผู้รับผิดชอบดูแลการฝึกซ้อมกีฬาที่มีความรู้ความสามารถมีการศึกษาค้นคว้า และสามารถให้คำชี้แนะแก่นักกีฬาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ นักกีฬาประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย

ถนอมวงศ์ กฤษณ์เพชร และ กุลธิดา เชิงฉลาด (2544: 303) อธิบายว่าผู้ฝึกสอน (Coach) คือ บุคคลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการสอน การฝึก และการแนะนำเทคนิคทางกีฬาเฉพาะอย่าง

เสนอ ไชยงค์ (2543: 1) อธิบายว่า ผู้ฝึกสอน (Coach) คือ ผู้ที่รับผิดชอบในมารยาท ความประพฤติ การเป็นตัวอย่างที่ดีงามของนักกีฬาของตน ความบกพร่องทั้งหมดที่ผู้เล่นของตน แสดงออกไม่พึงปรารถนา ถือเป็นความบกพร่องของโค้ช โค้ชที่ดีก็คือ ยอดของครูจะต้องทำตัวให้มีประสิทธิภาพที่สุดจนสามารถพานักกีฬาของตนไปสู่ความสำเร็จ คือ กีฬาชนะ ชนะใจคนดู และเป็นขวัญใจของทุก ๆ คน

ประโยค สุทธิสง่า (2541: 11) อธิบายว่า โค้ชหรือผู้ฝึกสอนหมายถึง บุคคลที่มีความสำคัญต่อทีมหรือนักกีฬา หากนำมาเปรียบเทียบกับส่วนต่าง ๆ ของร่างกายมนุษย์ โค้ชก็คือส่วนที่เป็นสมอง ซึ่งมีหน้าที่ควบคุมและสั่งการการทำงานส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ในกรกีฬาก็เช่นเดียวกันโค้ชก็จะทำหน้าที่ควบคุมเกี่ยวกับการฝึกซ้อมและการเตรียมทีมเตรียมตัวนักกีฬาให้พร้อมอยู่เสมอและให้อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ รวมทั้งการปรับปรุงและหานักกีฬามาเสริม

สรุป ผู้ฝึกสอนหรือโค้ชหมายถึง ผู้ควบคุมดูแลทีมกีฬาที่ต้องใช้ความรู้ความสามารถในการฝึกซ้อมพัฒนานักกีฬาของตนให้มีคุณภาพ และดึงความสามารถสูงสุดของนักกีฬามาใช้ในการแข่งขันได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ นักกีฬาประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย

ความสำคัญของโค้ช

ผู้ฝึกสอนฟุตบอลนับเป็นหัวใจหรือปัจจัยสำคัญที่สุดของทีมฟุตบอล ซึ่งมีบทบาทโดยตรงที่จะผลักดันให้นักฟุตบอลและทีมฟุตบอลพัฒนาไปสู่ชัยชนะและความเป็นเลิศได้ โดยผู้ฝึกสอนแต่ละคนย่อมมีความแตกต่างระหว่างบุคคลและความรู้ความสามารถที่แตกต่างกัน แต่โค้ชทุกคนก็พยายามพัฒนาทีมของตนให้ไปสู่เป้าหมายหรือความสำเร็จในที่สุด ซึ่งความสำเร็จหรือผลงานของโค้ชแต่ละคนจะเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงระดับความสามารถและค่าตัวของโค้ชคนนั้นได้ในที่สุด (ประโยค สุทธิสง่า. 2541: 10)

กีฬาทุกประเภทที่นิยมเล่นกันทุกวันนี้ ไม่ว่าจะเป็นกีฬาพื้นเมือง หรือกีฬาสากลก็ตาม จำเป็นต้องมีผู้ฝึกสอนด้วยกันทั้งนั้น เพราะการมีผู้ฝึกสอนเป็นการแสดงให้เห็นว่ามีผู้คอยควบคุมดูแล ฝึกฝน ให้ถูกต้องตามเกณฑ์โดยเฉพาะกีฬาประเภททีม ผู้ฝึกสอนย่อมมีความสำคัญมาก เพราะโดยธรรมชาติของกีฬาประเภททีมก็ย่อมบอกให้ทราบอยู่ในตัวเองแล้วว่ามีผู้เล่นมากกว่า 1 คน การมีผู้เล่นมากกว่า 1 คนนั้น ย่อมหมายความว่า พื้นฐานการเล่นของนักกีฬาย่อมมีความแตกต่างกัน ซึ่งความแตกต่างกันนั้นจะเป็นไปตามธรรมชาติของความสามารถเฉพาะตัวของนักกีฬาที่ดี หรือสิ่งแวดล้อมต่างๆ ไปก็ดี ล้วนเป็นปัญหาที่ผู้ฝึกสอนจะต้องหาวิธีหล่อหลอมความแตกต่างเหล่านั้น ให้นักกีฬาเป็นเสมือนบุคคลคนเดียวกันและมีความสามารถใกล้เคียงกันให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ (เจริญ ธานีรัตน์. 2548: 7-8)

ปรัชญาการฝึกสอนกีฬา

ความหมายหรือคำจำกัดความของคำว่า “ปรัชญา” กล่าวโดยย่อคือแนวทางหรืออุดมการณ์ ในการดำเนินชีวิตที่สามารถพบเห็นได้จากการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งก่อให้เกิดประสบการณ์ เป็นวิถีชีวิตที่ ท่านสามารถกำหนดแนวทาง และเข้าไปมีส่วนร่วมรับผิดชอบด้วยตนเองหรือรับผิดชอบร่วมกับผู้อื่น เป็นการตัดสินใจที่ท่านสามารถเลือกหรือกำหนดแนวทางให้กับตนเอง ขณะเดียวกันความมุ่งมั่นตั้งใจ ที่พร้อมจะพัฒนาแนวคิด หรือปรัชญาของตนเองให้ดีขึ้น จะทำให้ท่านรู้จักและเข้าใจบทบาทหน้าที่ของ ตนเองมากยิ่งขึ้น ลักษณะเช่นนี้จะช่วยให้ปรัชญาชีวิตหรือปรัชญาในการทำงานของท่านได้รับการ พัฒนาสร้างสรรค์อยู่เสมอ และถูกนำไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติที่ก่อให้เกิดประโยชน์และผลดีทั้ง ต่อตนเองและส่วนรวมต่อไป (เจริญ กระบวนรัตน์. 2545: 2)

“โค้ช” ที่ดีต้องมีปรัชญาของการฝึก เพื่อขับเคลื่อนให้นักกีฬาไปสู่จุดหมายปลายทางให้ได้ ดังนั้น “โค้ช” ที่ไม่ทราบปรัชญาของการฝึก จะทำให้ขาดแนวทางในการปฏิบัติเพื่อไปสู่จุดหมาย ปลายทางได้ ดังนั้นเพื่อการฝึกกีฬาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โค้ชจำเป็นที่จะต้องทราบว่าขณะนี้ ตนเองกำลังทำอะไรอยู่ ทำเพื่ออะไรทำกับใครและทำอย่างไร

ปรัชญานี้เป็นความเชื่อหรือหลักการที่จะเป็นแนวทางไปสู่การปฏิบัติ ในแง่ของการกีฬานั้น ปรัชญาของชีวิตจะเป็นพื้นฐานของปรัชญาการฝึกกีฬาและจำเป็นปรัชญาของการฝึกกีฬาเฉพาะอย่าง หรือเป็นเทคนิคและกลยุทธ์ที่โค้ชจะนำมาใช้ในการฝึกซ้อมกีฬาต่อไป

บทบาทและหน้าที่ของโค้ช

เจริญ กระบวนรัตน์ (2545: 13-15) อธิบายว่า บทบาทหน้าที่ที่สำคัญของผู้ฝึกสอนกีฬา คือ กระตุ้นความสามารถของเด็กหรือนักกีฬา ให้พัฒนาก้าวหน้าไปสู่ความสำเร็จหรือความสามารถสูงสุดในแต่ละวัย และงานสำคัญของผู้ฝึกสอนกีฬา คือ การช่วยให้นักกีฬาประสบความสำเร็จสูงสุด ในอดีต ที่ผ่านมามีความเชื่อกันว่า ผู้ฝึกสอนกีฬา คือ ผู้มีหน้าที่ควบคุม กวดขันให้นักกีฬาฝึกซ้อมอย่างหนัก

เพื่อให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย แต่ในปัจจุบันควรเปลี่ยนความเชื่อใหม่ว่า ผู้ฝึกสอนกีฬา คือ ผู้รับผิดชอบดูแลฝึกซ้อมกีฬาที่มีความรู้ความสามารถ มีการศึกษาค้นคว้า และสามารถให้คำชี้แนะแก่นักกีฬาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ นักกีฬาประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย

ผู้ฝึกสอนกีฬาที่ดีจะต้องใช้ความรู้ความสามารถสูงมากในการรับผิดชอบหน้าที่และสร้างความสำเร็จให้เกิดขึ้นกับนักกีฬา นอกจากนี้จะต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตนเองให้ทันกับเหตุการณ์อยู่เสมอ บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ฝึกสอนกีฬาหลายอย่างเป็นเรื่องสำคัญที่อาจจะมากกว่าที่หลายคนคาดคิดหรือเข้าใจ การทำหน้าที่ของผู้ฝึกสอนกีฬาเป็นสิ่งที่ต้องใช้ทั้งความรู้ความสามารถหลายด้านประกอบกัน ซึ่งแต่ละชนิดหรือประเภทกีฬาต้องการความละเอียดอ่อนลึกซึ้งแตกต่างกัน การที่จะก้าวขึ้นไปสู่การเป็นที่ยอมรับของนักกีฬาและบุคคลทั่วไปได้นั้นจะต้องทุ่มเทเวลาให้กับการทำงานอย่างหนัก เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพ ความชำนาญและความเชี่ยวชาญที่เกิดขึ้นกับตนเอง ที่สำคัญผู้ฝึกสอนกีฬาที่ดีจะต้องมีความกระตือรือร้นและมีความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่อยู่เสมอ เมื่อถูกเรียกตัวให้เข้ารับหน้าที่ ไม่ว่าจะโดยรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวล่วงหน้าก็ตาม การที่จะสามารถรับผิดชอบและปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวได้ดีมีประสิทธิภาพเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้ คือ

1. การเป็นครูผู้สอนที่ดี การที่จะเป็นผู้ฝึกสอนกีฬาที่มีประสิทธิภาพจะต้องทำหน้าที่เป็นครูกีฬาที่ดีในทุกๆ ความหมายของคำว่า “ครูที่ดี” ซึ่งหมายถึง ความเป็นผู้ที่มีความพร้อมในด้านความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดเทคนิค ทักษะในแต่ละขั้นตอนของการฝึกกีฬาชนิดหรือประเภทนั้นๆ ได้อย่างถูกต้องชัดเจน เข้าใจง่าย สามารถประยุกต์ใช้วิธีการฝึกได้ในทุกสถานการณ์ที่จะเอื้อให้เกิดประโยชน์และเป็นผลดีกับนักกีฬา
2. เป็นนักจิตวิทยาที่เข้าใจอารมณ์ความรู้สึกของนักกีฬา ผู้ฝึกสอนกีฬาทุกคนควรทำตัวเป็นนักจิตวิทยาที่ดี เพราะการทำหน้าที่ผู้ฝึกสอนกีฬาเป็นการทำงานที่ต้องสร้างความสนิทสนมเป็นกันเองกับนักกีฬาของตนและผู้ร่วมงาน ตลอดจนสร้างความมีชีวิตชีวา และความรู้สึกที่ดีให้เกิดขึ้นภายในทีม ผู้ฝึกสอนกีฬาที่มีประสิทธิภาพจะมีความเข้าใจในนิสัยใจคอของนักกีฬาทุกคนเป็นการส่วนตัว ขณะเดียวกันสามารถปรับวิธีการสอนนักกีฬาให้เข้าใจกับบุคลิกภาพของตนเอง
3. เป็นนักสรีรวิทยาที่รอบรู้ ผู้ฝึกสอนกีฬาเป็นผู้กำหนดแผนการฝึกซ้อมให้กับนักกีฬา ซึ่งการฝึกซ้อมที่หนักและต่อเนื่องเป็นระบบเท่านั้น คือหนทางที่จะนำนักกีฬาไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ ไม่ว่าจะเป็นทางด้านเทคนิค ทักษะ หรือความแข็งแรง ความเร็ว ความอดทน การประสานงานของระบบประสาท กล้ามเนื้อและความอ่อนตัว อันเป็นองค์ประกอบหลักของสมรรถภาพทางกายที่สำคัญของนักกีฬา ผู้ฝึกสอนกีฬาทุกคนจะต้องเข้าใจหลักทฤษฎีการฝึกและความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับร่างกายอันเป็นผลมาจากการฝึกและจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักวิธีการฝึกซ้อมที่ทันสมัยด้วย นอกจากนี้โปรแกรมและแผนการฝึกซ้อมทุกขั้นตอน ควรอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของผู้ฝึกสอนกีฬาอย่างใกล้ชิด เพื่อติดตามประเมินผลและพัฒนาความก้าวหน้าได้อย่างถูกต้อง

4. เป็นนักการทูตที่ดี ในการทำหน้าที่ควบคุมดูแลนักกีฬานั้น พ่อแม่ เจ้าหน้าที่ประจำทีม ผู้บริหารกีฬา ผู้ฝึกสอนกีฬา ตลอดจนสื่อมวลชนทุกแขนงจะต้องทำความเข้าใจและให้ความเป็นธรรมกับนักกีฬา การพูดหรือเขียนสิ่งใดควรจะเป็นไปในทางสร้างสรรค์มากกว่าที่จะสร้างความกดดัน บีบคั้นให้เกิดความรู้สึกท้อแท้ หดหู่กำลังใจ เพื่อจะช่วยเหลือกระตุ้นหรือเป็นแรงจูงใจทำให้นักกีฬาเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจในสิ่งที่เขากระทำอยู่และมีกำลังใจที่จะกระทำต่อไปให้ดียิ่งขึ้น

5. ทำตัวเป็นนักสืบในบางโอกาส บางครั้งหรือบางเวลา ผู้ฝึกสอนกีฬาจำเป็นต้องทำหน้าที่สืบหาข้อมูลบางอย่างด้วยตนเอง เพื่อสืบหาสาเหตุที่มาของปัญหาและวิธีการแก้ไข เช่น บางครั้งจำเป็นต้องสืบหาเหตุผลว่าทำไมนักกีฬาจึงต้องทำการฝึกซ้อมล่าช้าหรือขาดการฝึกซ้อมบ่อยหรือเพราะเหตุใดนักกีฬาจึงตัดสินใจเลือกเล่นกีฬาประเภทนั้น เป็นต้น

6. ทำตัวเป็นนักแสดงให้เข้ากับบรรยากาศ ในบางครั้งผู้ฝึกสอนกีฬาที่ดีจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงบุคลิกหรือลักษณะนิสัยของตนเองชั่วคราว เพื่อให้เข้ากับเหตุการณ์หรือบรรยากาศในช่วงเวลานั้น ผู้ฝึกสอนกีฬาที่มีประสิทธิภาพควรมีไหวพริบปฏิภาณ รู้ว่าช่วงเวลาใดควรจะมีการปรับเปลี่ยนนิสัยตนเองชั่วคราวอย่างไร เพื่อให้เกิดผลดีกับทีม และนักกีฬา

7. เป็นนักเผด็จการในบางเวลา ในบางโอกาสผู้ฝึกสอนกีฬาจำเป็นต้องทำตัวเหมือนนักเผด็จการแต่มีมนุษยธรรม เพราะอาจจะมีบางกรณีที่คุณฝึกสอนกีฬาจะต้องตัดสินใจลงไปโดยที่ไม่อาจรอบรู้ใครได้ อย่างไรก็ตามการตัดสินใจในลักษณะดังกล่าวนี้ผู้ฝึกสอนกีฬาควรจะได้ไตร่ตรองโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก

สนธยา สีสะมาด (2547: 451-453) กล่าวว่า บทบาทสำคัญของผู้ฝึกสอนกีฬาก็คือการพัฒนา นักกีฬาให้เป็นผู้ที่มีศักยภาพสูงสุดทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ซึ่งในการทำหน้าที่ดังกล่าว ผู้ฝึกสอนมีบทบาทหลายอย่างที่ต้องทำ บทบาทบางอย่างผู้ฝึกสอนรู้สึกพอใจแต่บทบาทบางอย่างผู้ฝึกสอนกีฬาอาจจะไม่อยากทำแต่ในฐานะผู้ฝึกสอนกีฬาก็เป็นสิ่งที่จำเป็นที่จะต้องทำให้ได้ ถ้าปรารถนาที่จะทำหน้าที่ผู้ฝึกสอนให้ประสบผลสำเร็จ ผู้ฝึกสอนต้องตอบคำถามตัวเองว่าบทบาทต่อไปนี้ได้ทำอยู่หรือไม่ ซึ่งบทบาทผู้ฝึกสอนกีฬาจะประกอบด้วย

1. หน้าที่ครู (Teacher) ให้ความรู้ ทักษะ และความคิดใหม่ ๆ กับนักกีฬาทั้งทางการกีฬา และการใช้ชีวิต
2. หน้าที่ผู้ฝึกซ้อม (Trainer) การปรับปรุงสมรรถภาพ ทักษะ และเทคนิคให้กับนักกีฬา
3. หน้าที่ผู้ให้คำแนะนำ (Instructor) แนะนำกิจกรรมและการฝึกปฏิบัติที่เหมาะสมและปลอดภัย
4. หน้าที่ผู้ให้แรงจูงใจ (Motivator) พัฒนาให้นักกีฬาเป็นบุคคลที่มีความเชื่อมั่นและมีกำลังใจ

5. หน้าที่ผู้สร้างวินัย (Disciplinarian) มีความยุติธรรมและให้ความเสมอภาคกับนักกีฬาทุกคน
6. หน้าที่นักจัดการ (Manager) จัดระบบ และวางแผนการฝึกซ้อมและการแข่งขัน
7. หน้าที่ผู้บริหาร (Administrator) จัดดำเนินการฝึกซ้อมให้เป็นไปในแนวทางที่เหมาะสม
8. หน้าที่ตัวแทนชุมชน (Publicity agent) การให้ข่าวกับสื่อมวลชน การเป็นนักสื่อสารที่ดี
9. หน้าที่นักสังคมสงเคราะห์ (Social worker) การให้คำปรึกษาและแนะนำช่วยเหลือ

นักกีฬาเรื่องทางครอบครัว

10. หน้าที่เป็นเพื่อน (Friend) ให้ความสนิทสนมกับนักกีฬาเหมือนเพื่อนคนหนึ่ง
11. หน้าที่นักวิทยาศาสตร์ (Scientist) การวิเคราะห์ การประเมินผล และแก้ไขปัญหาของ

นักกีฬา

12. หน้าที่นักเรียน (Student) รับฟัง เรียนรู้ และแสวงหาความรู้ใหม่ๆ การทำหน้าที่ผู้ฝึกสอนกีฬาจึงเปรียบเสมือนนักแสดงที่ต้องแสดงให้ได้หลายบทบาท บางครั้งต้องแสดงบทบาทหนึ่งในสถานการณ์หนึ่ง แต่บางครั้งก็อาจต้องแสดงหลายบทบาทในคราวเดียวกัน การเป็นผู้ฝึกสอนกีฬาจึงควรจะต้องแสดงบทบาทให้เข้ากับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

คุณลักษณะที่ดีของโค้ช

การศึกษาที่ผ่านมาพบว่าโค้ชที่ดีจะต้องมีลักษณะการเป็นผู้นำมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความรับผิดชอบสูง มีอำนาจสั่งการในการควบคุมสถานการณ์ต่าง ๆ ของทีมได้ ตลอดจนนำความรู้ใหม่ๆ มาศึกษาพิจารณาเพื่อพัฒนาทีมให้เกิดความก้าวหน้าและมีคุณค่ามากที่สุด (ประโยค สุทธิสง่า. 2541: 12)

บุคลิกลักษณะของโค้ชเป็นเรื่องสำคัญมาก และมีผลกระทบเกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย เป้าหมายหรือปรัชญาของทีม เน้นความเป็นเลิศของทีมฟุตบอล มีการวางแผนการฝึกอย่างหนักและทุ่มเทความสามารถในการสร้างทีม รู้จักการวางตัวที่เหมาะสม ให้การฝึกมีบรรยากาศที่อบอุ่นสบายใจ ให้คำปรึกษากับนักฟุตบอล เป็นทั้งเพื่อน พี่ และผู้ร่วมงาน กระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจอยากเป็นนักฟุตบอลที่ยอดเยี่ยมและมีวินัย ส่งเสริมให้นักฟุตบอลปฏิบัติตามให้ถูกต้องและบรรลุจุดหมายที่ตั้งใจไว้ โค้ชควรระลึกอยู่เสมอว่าการแข่งขันไม่ควรมุ่งหวังชัยชนะอย่างเดียว แต่ยังมีสิ่งอื่นอีกหลายอย่างซึ่งนำมาสู่ชัยชนะในการแข่งขันและเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตอย่างสันติสุข โค้ชต้องแนะนำนักฟุตบอลให้เฝ้าหาความรู้เรื่องฟุตบอล กฎ กติกาการแข่งขันวิทยาศาสตร์การกีฬา สภาพร่างกายและจิตใจ การพักผ่อนโภชนาการสามารถเลือกอาหารที่มีประโยชน์และมีคุณค่าต่อร่างกาย การป้องกันและรักษาการบาดเจ็บของนักฟุตบอลที่จำเป็น จัดระบบการฝึกซ้อม ความมีระเบียบวินัย มีความพยายาม มีความเป็นตัวของตัวเอง มีเหตุมีผล สุภาพเรียบร้อย ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะให้นักฟุตบอลและทีมฟุตบอลประสบความสำเร็จ โดยโค้ชต้องสามารถประยุกต์ประสพการณ์ แรงจูงใจและความรับผิดชอบ เพื่อที่จะสามารถเข้าแข่งขันอย่างมีประสิทธิภาพบรรลุตามวัตถุประสงค์

ปัจจุบันการฝึกสอนกีฬาได้สามารถได้รับความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน นักวิทยาศาสตร์การกีฬา แพทย์ประจำทีม หรือนักกายภาพบำบัด แต่อย่างไรก็ตามโค้ชจะเป็นบุคคลที่มีบทบาทและอิทธิพลต่อตัวนักกีฬามากที่สุด จึงจำเป็นที่โค้ชจะต้องมีความชำนาญการในการฝึกสอนกีฬา และต้องพัฒนาคุณลักษณะที่ดีให้มีประสิทธิภาพของตนอยู่เสมอ คุณลักษณะที่ดีของโค้ชควรประกอบด้วยองค์ประกอบดังนี้

1. มีความรู้เกี่ยวกับสภาพร่างกายของมนุษย์ (Understanding of Human Body) ผู้ฝึกสอนจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับกายวิภาคและสรีรวิทยา สรีรวิทยาการออกกำลังกาย วิทยาศาสตร์การเคลื่อนไหวซึ่งเกี่ยวกับมนุษย์ การปฐมพยาบาล วิทยาศาสตร์การกีฬา ความรู้ต่างๆ เกี่ยวกับการเคลื่อนไหวและเพิ่มประสิทธิภาพของร่างกาย ผู้ฝึกสอนจะต้องรู้และต้องพยายามศึกษาหาความรู้ใหม่ๆ ติดตามงานวิจัยใหม่ๆ เกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพของมนุษย์หรือมีการออกกำลังกายอะไรบ้างที่จะเป็นอันตรายกับร่างกายของนักกีฬา ความรู้ต่างๆ ผู้ฝึกสอนจะต้องรู้และเข้าใจ และสามารถนำไปปฏิบัติได้ดี การฝึกได้ก็ตาม ความรู้ได้ก็ตามที่ ผู้ฝึกสอนยังไม่ทราบและยังไม่แน่ใจในการนำไปใช้ อย่าได้นำไปฝึกนักกีฬาเป็นอันตราย อย่าเสี่ยงเพราะจะทำให้ให้นักกีฬาได้รับอันตรายได้หรือทำให้ผลการฝึกไม่ดีเท่าที่ควร

2. ใฝ่หาวิธีการฝึกที่ทันสมัย (Methods of Training and Conditioning Athletes) ความรู้ต่างๆ ที่ได้รับ ผู้ฝึกสอนจะต้องเข้าใจเป็นอย่างดี สามารถนำมาใช้ฝึกนักกีฬา ทำให้นักกีฬามีทักษะดีขึ้นมีความสามารถดีขึ้น ความรู้นั้นจะต้องดีและ ทันสมัยอยู่เสมอ ถ้าความรู้โดยยังไม่เข้าใจแจ่มแจ้งหรือความเข้าใจที่ผิดของผู้ปกครอง นักกีฬาและคนอื่น ๆ ผู้ฝึกสอนจะต้องอธิบายให้เข้าใจ เช่น การใช้น้ำหนักช่วยในการฝึก ที่จริงแล้วมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้การยกน้ำหนัก ซึ่งจะทำให้ นักกีฬาเกิดความแข็งแรงและความอดทนของกล้ามเนื้อ ไม่ว่าจะเป็นนักกีฬาหญิงหรือนักกีฬาชาย ดังนั้นความรู้ต่างๆ ที่ได้รับนั้น ผู้ฝึกสอนจะต้องแน่ใจและอธิบายได้ และนำไปฝึกให้ได้ผลอย่างจริงจัง

3. ความสามารถในการวิเคราะห์และแก้ไขท่าทาง (Ability to Analysis and Correct Form) ผู้ฝึกสอนนอกจากจะมีความรู้เกี่ยวกับการทำงานของร่างกาย ส่วนต่างๆ ของร่างกาย ความรู้ในด้านการวิจัยและความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกสอนแล้ว ผู้ฝึกสอนจะต้องมีความสามารถที่จะวิเคราะห์ว่า นักกีฬาของเรามีความสามารถหรือทักษะของนักกีฬาดีขึ้นหรือไม่ จะสามารถแก้ไขปรับปรุงอย่างไรที่จะทำให้ความสามารถหรือทักษะของนักกีฬาดีขึ้น และจะต้องมีความสามารถทราบได้ว่าความสามารถของนักกีฬาของเราถึงจุดสูงสุดแล้วหรือยังจะมีวิธีการอย่างไรที่จะทำให้นักกีฬาของเรามีความสามารถสูงสุดได้ ผู้ฝึกสอนจะต้องมีคำแนะนำ พูดคุยชักจูงให้กำลังใจนักกีฬาให้ฝึกฝนในรูปแบบฝึกที่ถูกต้อง และทำให้นักกีฬามีกำลังใจที่จะฝึกฝนตนเอง ภายใต้คำแนะนำต่าง ๆ จะต้องอยู่บนพื้นฐานหลักวิทยาศาสตร์ ความเป็นจริงตามหลักธรรมชาติของการเคลื่อนไหวที่ดีและถูกต้องเสมอ

4. การสื่อสาร (Communication) การสื่อสารที่ดี จะทำให้เกิดความเข้าใจกันเป็นอย่างดี และนำไปสู่การปฏิบัติที่ดี ดังนั้นผู้ฝึกสอนจะต้องใช้ความสามารถในการสื่อสารกับนักกีฬาให้ถูกต้อง

และเข้าใจตรงกัน ถ้านักกีฬาเข้าใจไม่ตรงกันอาจจะทำให้เกิดพลาดไปได้และอาจจะทำให้ความสามารถของนักกีฬาตกไปได้ ในบางครั้งคำพูดบางคำอาจจะทำให้นักกีฬาคิดเป็นอย่างอื่นไปและเกิดความน้อยใจ เสียใจหมดกำลังใจ ละเว้นการฝึกไปเลยก็ได้ ดังนั้นผู้ฝึกสอนที่ดี จะต้องมียุทธศาสตร์ในการสื่อสารที่ดีด้วย

5. การได้ประโยชน์สูงสุดจากบุคลากร (Ability to Use Personnel Effectively)

ผู้ฝึกสอนที่ดีจะต้องใช้บุคลากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ บุคลากรนั้นรวมถึงผู้จัดการทีม ผู้ช่วยผู้จัดการทีม ผู้ช่วยผู้ฝึกสอนนักกีฬา สื่อมวลชน ผู้มีอุปการคุณและแหล่งชุมชนที่สามารถช่วยให้ทีมประสบความสำเร็จ มีหลาย ๆ ครั้งที่ผู้เล่นจะถูกเปลี่ยนตำแหน่งการเล่นหรือเปลี่ยนระบบการเล่น เพื่อให้เหมาะสมกับความสามารถของทีมเราที่มีอยู่ และให้เหมาะสมกับคู่แข่ง เพื่อเป็นการแก้เกมในการเล่นให้นักกีฬาของเราได้เปรียบในการเล่นให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ดังนั้นผู้ฝึกสอนจะต้องมีความสามารถที่จะใช้บุคลากรหรือฝึกนักกีฬาของเราที่มีอยู่ลงเล่นในการแข่งขันให้ได้เปรียบและมีประสิทธิภาพมากที่สุด เพื่อทีมจะได้ประสบความสำเร็จ

6. การมองเห็นประโยชน์ในการแข่งขัน (Belief in Values of Competition) การกีฬา

และการแข่งขันกีฬาทำให้นักกีฬาเกิดความพร้อมที่จะเป็นพลเมืองดีของชาติสืบไป โดยเฉพาะกีฬานักเรียน ผู้ฝึกสอนจะต้องอบรมให้นักกีฬามีจิตใจที่สะอาด ลงสนามแข่งขันด้วยความเชื่อมั่น มีระเบียบวินัย เล่นด้วยความจริงใจ เต็มใจ และยุติธรรม การเห็นแก่ตัว การเล่น ขี้โกงคู่ต่อสู้ และได้เปรียบด้วยการโกงก็ดี หรือผิดกติกา ผู้ฝึกสอนไม่ควรสอนให้นักกีฬาทำ ผู้ฝึกสอนจะต้องมีความเชื่อมั่นว่าการแข่งขันกีฬาและการเล่นกีฬานั้นมีคุณค่าในตัว ควรฝึกให้นักกีฬาเป็นสุภาพบุรุษและเป็นคนดีอย่าหวังการแพ้ชนะจนเกินไป จนทำให้ลืมคุณธรรมไป การแข่งขันการเล่นกีฬาก็ทำให้เกิดข้อผิดพลาดขึ้นได้ ข้อผิดพลาดนี้จะเป็นสิ่งที่ทำให้นักกีฬาและผู้ฝึกสอนจำไว้เป็นบทเรียน และพยายามแก้ไขข้อผิดพลาด เพื่อปรับปรุงในครั้งต่อไป

7. การมีบุคลิกภาพที่ดี (Good Personality) การเป็นผู้ฝึกสอนที่ดีนั้น การวางตัว

ท่าทางและบุคลิกของผู้ฝึกสอนมีความสำคัญมาก การเตรียมตัวของผู้ที่จะเป็นผู้ฝึกสอนจะต้องได้รับการฝึกอบรมศึกษาและเล่าเรียนการฝึกตัวเองทำให้มีบุคลิกภาพดีเป็นที่น่าเลื่อมใสของบุคคลที่ได้พบเห็น เช่น การแต่งกายดี รู้จักกาลเทศะ มีร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง ไม่อ้วน กระฉับกระเฉง ทะมัดทะแมง มีอารมณ์มั่นคง ไม่โกรธง่าย และสุขุมเยือกเย็น

8. การทุ่มเท อดทนและการมีความคิดริเริ่ม (Dedication, Enthusiasm and Initiative)

ผู้ฝึกสอนจะต้องเสียสละ ทุ่มเท ทั้งเวลา ทั้งกำลังกายและกำลังใจ เป็นผู้มีความอดทนและ มีความคิดริเริ่มที่จะนำทีมไปสู่ชัยชนะได้ พยายามฝึกฝนลูกทีมให้เกิดทักษะ ให้เกิดการเรียนรู้มีความรักใคร่ในการเล่นและการต่อสู้ นอกจากนั้นจะต้องคิดวิธีการใหม่ ๆ หาความรู้ใหม่ ๆ ที่จะทำให้นักกีฬามีความสนใจและไม่เบื่อในการฝึกซ้อม มีความสนุกและอยากจะทำต่อไปอยู่เสมอ

9. การไม่เห็นแก่ตัวเอง (Selfishness) ผู้ฝึกสอนที่ดีจะต้องยอมเสียสละแล้วสิ่งที่พึงมี

พึงได้เป็นของตัวเอง สละความเห็นแก่ตัว ทำทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อทีมและส่วนรวม ผู้ฝึกสอนจะต้อง

ทำงานหนัก ทำงานมากกว่าคนอื่น และจะต้องทำอยู่ตลอดเวลา ชื่อเสียงที่จะได้ก็จะต้องให้ทีม ผู้เล่น และผู้ที่เกี่ยวข้อง ความผิดพลาดที่เกิดขึ้น ผู้ฝึกสอนจะปฏิเสธความรับผิดชอบยาก

10. การมีความรู้และเข้าใจด้านจิตวิทยา (Understanding of Psychological Reaction)

ผู้ฝึกสอนจะต้องมีความเห็นอกเห็นใจนักกีฬาแต่ละคนว่ามีนิสัยใจคอเป็นอย่างไร สิ่งใดที่ชอบและไม่ชอบ จะต้องใช้วิธีการแตกต่างกันไปแต่ละบุคคล การสอนก็ต้องให้นักกีฬาเข้าใจและยอมรับ และเป็นที่เข้าใจอันดี นักกีฬาบางคนเข้าใจง่าย นักกีฬาบางคนเข้าใจยาก บางคนฝึกง่าย บางคนฝึกยาก ฉะนั้นการฝึกและการสอนจะต้องให้เป็นที่ยอมรับของนักกีฬา และเมื่อนักกีฬาพยายามทำแล้วจะต้องพยายามหาทางให้นักกีฬาทำได้และเกิดความสำเร็จ ผู้ฝึกสอนจะต้องไม่เอาแต่ใจ พยายามทำให้นักกีฬาฝึกให้ได้ และมีความสนใจที่จะฝึกเพื่อจะได้ปรับปรุงทักษะต่าง ๆ ให้ดีขึ้น และในเมื่อลูกทีมมีความกลัวใจ กังวลใจ มีทุกข์ หรือมีปัญหา ผู้ฝึกสอนยินดีที่จะรับฟังและช่วยแก้ปัญหาให้ พยายามช่วยให้นักกีฬาผ่อนคลายความตึงเครียดให้จงได้ ถ้านักกีฬาตื่นเต้นก่อนการแข่งขัน ผู้ฝึกสอนจะต้องมีวิธีการจัดการความตื่นเต้นที่มากเกินไปให้ลดลง ความตื่นเต้นที่พอดีมีประโยชน์เหมือนกัน เพราะจะทำให้ความสามารถดีขึ้น แต่ถ้านักกีฬาตื่นเต้นมาก ความสามารถของนักกีฬาจะลดลง ขณะที่แข่งขันไม่จำเป็นจะต้องสอนมาก แม้กระทั่งก่อนการแข่งขันที่ดีจะต้องไม่สอนมาก จะบอกหรือสอนแต่ประเด็นที่เน้นเป็นสำคัญเท่านั้น ผู้ฝึกสอนจะต้องเป็นผู้สร้างขวัญและกำลังใจให้กับลูกทีมเสมอ พยายามทำให้นักกีฬามีขวัญและกำลังใจที่ดีและมีความเชื่อมั่นในตนเอง

11. การมีความรับผิดชอบต่อผู้เล่นและชุมชน (Sense of Responsibility of Player and Public)

ผู้ฝึกสอนที่ดีจะต้องมีหน้าที่รับผิดชอบต่อผู้เล่น เพื่อนร่วมทีมและสาธารณชน ชุมชน ดูแลเรื่องสุขภาพ ความสามารถ ดูแลทุกข์สุข และพัฒนาความสามารถของนักกีฬาให้สูงสุดเท่าที่จะทำได้ สร้างภาพพจน์ที่ดีให้กับนักกีฬาในทีมต่อชุมชน สังคมและสาธารณชน สร้างความเป็นผู้นำใจเป็นนักกีฬา สร้างความเป็นพลเมืองดี และรักความยุติธรรม ถ้าเป็นการแข่งขันระหว่างประเทศ ผู้ฝึกสอนจะต้องถือว่าตนเองเป็นผู้รับผิดชอบต่อชื่อเสียงของทีมและของประเทศชาติ ทีมจะต้องทำดีทุกๆ อย่าง เช่น ความประพฤติ การปฏิบัติตัวของผู้เล่นและของลูกทีมการเข้าร่วมสังคม การแต่งกาย รวมทั้งมารยาทต่าง ๆ ด้วย จะต้องระลึกเสมอว่าเราทั้งหมดคือตัวแทนของประเทศ

12. การมีความรู้ที่ดีในเรื่องจิตวิทยา เวชศาสตร์การกีฬา วิทยาศาสตร์การกีฬา

สรีรวิทยา การออกกำลังกายและวิทยาศาสตร์การเคลื่อนไหว (Good Knowledge of Psychology, Sport Medicine, Sport Science, Physiology of Exercise and Kinesiology) ผู้ฝึกสอนที่ดีนั้นนอกจากจะมีความรู้ดีในด้านการกีฬาที่รับผิดชอบ ความสามารถดีในกีฬาที่ตนเป็นผู้ฝึกสอนแล้วผู้ฝึกสอนที่ดีจะต้องมีความรู้พื้นฐานด้านจิตวิทยา วิทยาศาสตร์การกีฬา กีฬาเวชศาสตร์ สรีรวิทยาการออกกำลังกายและวิทยาศาสตร์การเคลื่อนไหว วิชาความรู้ต่างๆ ดังกล่าวนั้นจะช่วยให้ผู้ฝึกสอนฝึกนักกีฬาได้อย่างมี

ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ความรู้ทั้งหมด ที่เป็นพื้นฐานนั้น จะช่วยให้ใช้หลักวิชาการในการฝึกนักกีฬา เช่น หลักในการฝึก หลักและวิธีการเคลื่อนไหวที่ได้เปรียบและถูกต้อง การใช้แรงให้เหมาะสม และอื่น ๆ ที่ผู้ฝึกสอนสามารถจะนำมาประยุกต์ใช้ในการฝึกเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

13. มีความเป็นผู้ชำนาญในกีฬานั้นๆ คำว่า ความเป็นผู้ชำนาญในการกีฬานั้นๆ หมายถึงว่า รู้จักเกมกีฬานั้นๆ เป็นอย่างดียิ่ง รู้กติกาการแข่งขัน รอบรู้ในยุทธวิธีของกีฬานั้นๆ เช่น รู้ว่ามีทีมใดบ้าง ฝีมือของคู่ต่อสู้ขนาดใด ผู้เล่นของเขามีใครบ้าง เล่นเป็นอย่างไร ฝีมือของทีมเราเป็นอย่างไร รอบรู้หมดในด้านเนื้อหาและวิธีการควบคุมกลยุทธ์วิธี เคล็ดการฝึกเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่เป็นเคล็ด และหัวใจของการฝึก คร่ำหวอด คลุกคลี ในวงการกีฬานั้นอย่างเข้าอกเข้าใจและเห็นข้อที่จะฝึกทีมให้ไปสู่ความสำเร็จ นอกจากนั้นยังเป็นที่ยอมรับและนับถือของนักกีฬาและเพื่อนร่วมทีม

14. ผู้ฝึกสอนเองจะต้องเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักกีฬา เช่น ตรงต่อเวลา มีระเบียบวินัย อดทน ยอมรับฟังความคิดเห็นของลูกทีมด้วยหลักประชาธิปไตย เมื่อลูกทีมมีความขัดแย้งกันจะต้องทำตัวเป็นกลางและแก้ปัญหาด้วยความยุติธรรมและให้เป็นทีเรียบร้อย

15. การใช้วาจาสุภาพ ผู้ฝึกสอนที่ดีไม่ควรใช้วาจาไม่สุภาพแก่ลูกทีมและเพื่อนร่วมทีม ไม่ดูหมิ่นเหยียดหยาม ความสามารถของลูกทีม จะต้องให้กำลังใจและสนับสนุนให้ลูกทีมฝึกทักษะที่ดีให้ได้

16. เป็นผู้ให้การอบรม ผู้ฝึกสอนจะต้องอบรมผู้เล่นของตนเป็นประจำหลังการฝึกหรือหลังจากการแข่งขันเมื่อได้รับชัยชนะหรือแพ้ก็ตาม เมื่อแพ้ก็ไม่ดูว่าหรืออารมณ์เสีย ควรจะให้กำลังใจและหาข้อแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องต่อไป รู้ว่าสิ่งใดดี สิ่งใดควรแก้ไขในครั้งต่อไป

17. ฝึกให้หนักไว้ ในฐานะที่เป็นผู้ฝึกสอนจะต้องฝึกให้นักและพอเพียงต่อการ แข่งขัน เพื่อให้ลูกทีมรู้คุณค่าของการฝึกที่หนักและต่อเนื่อง และฝึกอยู่ตลอดเวลา

18. ให้ความสำคัญแก่ทุกคนเท่ากัน ผู้ฝึกสอนที่ดีจะต้องให้ตัวสำรองหรือผู้ที่ยังไม่พร้อมจะเป็นตัวจริงในการแข่งขัน มีความเข้าใจว่าเขานั้นแหละคือตัวจริงและเป็นคนสำคัญในทีม ถ้าขาดเขาแล้วทีมก็ไม่สามารถก้าวไปสู่ชัยชนะได้ เพราะเขาเป็นส่วนหนึ่งของทีมและเป็นส่วนสำคัญเท่ากับตัวจริงนั้นแหละ และเขาจะได้ลงในโอกาสอันควรต่อไป

19. มีความจริงจังจริงใจในการทำงาน ผู้ฝึกสอนที่ดีจะต้องมีความจริงใจและซื่อสัตย์ แก่ลูกทีมและตัวเอง ให้ความสำคัญแก่ทุก ๆ คนในทีมเสมอหน้ากันและด้วยความจริงใจ

20. ความนอบน้อมถ่อมตน ผู้ฝึกสอนที่ดีจะต้องไม่คุยโอ้อวดเมื่อได้รับชัยชนะและไม่แก้ตัวเมื่อทีมแพ้ มีความสนุกสนาน เรียบร้อย นอบน้อมถ่อมตน ไม่แสดงกิริยาที่ไม่ดีงามต่อสาธารณชน

คุณลักษณะที่ดีของโค้ชมีหลายประการ นักวิชาการกล่าวถึงแตกต่างกันและเหมือนกันบ้าง ซึ่งความเป็นจริงยากต่อการค้นหาโค้ชที่มีคุณลักษณะที่ดีทุกประการ โค้ชแต่ละคนมีคุณลักษณะเด่น

และด้อยแตกต่างกัน ดังนั้น โค้ชที่ประสบความสำเร็จนั้นไม่จำเป็นต้องมีคุณลักษณะที่ดีทุกประการ ขึ้นอยู่กับว่าโค้ชแต่ละคนจะนำคุณลักษณะที่ดีมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพได้มากน้อยเพียงใด ลามารี่ (Lamari: 2010) กล่าวว่า โค้ชที่มีประสิทธิภาพต้องมีความรู้ที่ลึกซึ้งไม่เฉพาะแต่เรื่องเกี่ยวกับฟุตบอลเพียงอย่างเดียว ต้องมีคุณลักษณะพิเศษที่จะช่วยให้กลายเป็นยอดโค้ชและผลิตทีมฟุตบอลแห่งชัยชนะ ทีมฟุตบอลที่ประสบความสำเร็จไม่ได้อยู่แค่เรื่องร่างกายและเทคนิคแต่มีมากกว่านั้น โค้ชฟุตบอลต้องพัฒนาทักษะด้านต่างๆ ของตนเองไปสู่ความสมบูรณ์แบบ สรุปลงได้ว่า โค้ชฟุตบอลที่มีประสิทธิภาพควรมี 10 คุณลักษณะสำคัญดังนี้

1. เป็นแบบอย่างที่ดี ทีมฟุตบอลทุกทีมมีความต้องการโค้ชที่เป็นแบบอย่างที่ดี นักกีฬามีความต้องการใครคนหนึ่งที่มีค่าต่อการเอาอย่าง โค้ชต้องตรวจสอบตัวเองถ้าตั้งใจเป็นแบบอย่างของทีม ว่าพร้อมจะเป็นผู้นำและสร้างความเชื่อว่าจะนำทีมประสบความสำเร็จ โค้ชควรจะมีการสอนทัศนคติทางบวกให้นักกีฬาไปสู่ชัยชนะของเกมการแข่งขัน มันคงเป็นสิ่งที่น่าละอายถ้าโค้ชสอนบางอย่างแก่นักกีฬาแล้ว แต่โค้ชเองไม่สามารถนำไปใช้ได้จริง

2. สร้างบุคลิกภาพที่ดี ดำรงอยู่อย่างโค้ชฟุตบอลที่ดี โค้ชต้องไม่มองข้ามความสำคัญของบุคลิกภาพ สร้างความแน่ใจว่าท่านดูสะอาดสะอ้านเรียบร้อย ความสะอาดสามารถเพิ่มให้โค้ชดูเป็นมืออาชีพและจะช่วยโค้ชได้มาซึ่งความน่าไว้วางใจและความน่าเคารพนับถือจากนักกีฬา จำไว้ว่า โค้ชจะต้องเป็นแบบอย่างของนักกีฬา ท่านเป็นโค้ชฟุตบอลของพวกเขา

3. มีความตรงต่อเวลา มาถึงก่อนทุกครั้งในการฝึกซ้อมฟุตบอล นี่คือนหนทางที่โค้ชสามารถจัดการเตรียมรูปแบบการฝึกซ้อมได้ก่อนที่ผู้เล่นมาถึง มันจะช่วยโค้ชไม่เสียเวลาและสามารถมุ่งมั่นไปที่จุดประสงค์การฝึกซ้อมโดยการเริ่มบนเวลาที่กำหนดระหว่างการซ้อมในแต่ละช่วง ถ้าโค้ชมาสายอาจจะเป็นสาเหตุใหญ่ที่ผู้เล่นฟุตบอลจะมีการเบื่อหรือเข้าใจว่าโค้ชไม่มีความเป็นมืออาชีพ

4. เป็นครูที่ดี โค้ชฟุตบอลที่มีประสิทธิภาพคือครูที่ดี งานของโค้ชฟุตบอลคือการสอนทุกอย่างแก่ผู้เล่นเกี่ยวกับฟุตบอล โดยเฉพาะพื้นฐาน ได้แก่ การส่ง การเลี้ยง การยิงประตู และการแย่งบอล โค้ชต้องแน่ใจว่าผู้เล่นในทีมมีการเรียนรู้และพัฒนาทักษะตลอด สอนทุกครั้งให้ชัดเจนและแนะนำถูกต้องระหว่างช่วงการฝึกซ้อม โค้ชไม่สามารถสอนผู้เล่นได้ถ้าไม่มีความรู้และไม่รู้จักกีฬาฟุตบอลดีพอ ในการสอนทักษะฟุตบอลการแสดงให้เห็น (สาธิตตัวอย่าง) แบบฝึกดีกว่าการแนะนำด้วยปากเปล่า

5. มนุษย์สัมพันธ์ดี มีมิตรไมตรี สร้างความสัมพันธ์ระหว่างโค้ชกับผู้เล่นที่ดี โดยโค้ชต้องมีความเป็นกันเองเป็นมิตรที่ดีกับพวกเขา โค้ชต้องเข้าใจผู้เล่นโดยการศึกษาลักษณะสไลด์แต่ละบุคคล และให้ความสนใจดูแลเอาใจใส่ โค้ชสามารถวิเคราะห์อารมณ์และลักษณะจิตใจและพัฒนากลยุทธ์ที่สามารถจูงใจผู้เล่นให้พร้อมใจทำตาม แต่ระลึกไว้ว่าทุกอย่างอยู่บนความเป็นมืออาชีพ

6. เป็นผู้ฟังที่ดี มันคือความสำคัญที่ยั่งยืนไปถึงทุกส่วนที่เกี่ยวข้องกับทีมฟุตบอล และหนทางหนึ่งคือการถามผู้เล่นหลังทุกๆ เกมการแข่งขัน โค้ชฟุตบอลต้องเป็นผู้ฟังที่ดีเพราะผู้เล่นทุกคนมี

ความคิดของตนเองที่อยากมีส่วนร่วม ทุกครั้งสนับสนุนพวกเขาให้พูดออกมาและนำไปพิจารณา จดบันทึกถ้ามีความจำเป็นและใส่บางข้อแนะนำในแผนการฝึกซ้อมของท่าน

7. เป็นผู้สื่อสารดี มันคือสิ่งสำคัญที่โค้ชฟุตบอลรู้ถึงความสำคัญของการสื่อสารนี้ องค์ประกอบการสร้างความสำเร็จให้ผู้เล่นแสดงและประสบความสำเร็จ สนับสนุนผู้เล่นให้ทำดีขึ้นและควรสรรเสริญผู้เล่นสำหรับเกมที่ทำได้ดี โค้ชต้องมีสติด้วยการใช้คำ เพราะคำของโค้ชเป็นกำลังมีคุณภาพ และจะนำผลกระทบ ขนาดใหญ่ต่อพวกเขา

8. การพัฒนา การพัฒนาผู้เล่นคือสิ่งจำเป็น โค้ชเป็นแบบอย่างของพวกเขา โค้ชต้องไม่สอนเฉพาะพื้นฐานฟุตบอลเท่านั้น แต่ต้องสอนทักษะทางสังคม ได้แก่ ความมีวินัย ความอดทน การตัดสินใจ และการทำงานเป็นทีม ทุกครั้งต้องใส่หนึ่งเป้าหมายการพัฒนาของผู้เล่นในทีม

9. ผู้สร้างแรงจูงใจทีม การพัฒนากิจกรรมในช่วงการฝึกซ้อมฟุตบอลจะช่วยจูงใจผู้เล่นไปสู่ทุกเกมที่ดีขึ้น อย่าลืมเป้าหมายและภาระกิจว่าทำไมพวกเขาต้องการเรียนรู้ฟุตบอลและอยากเป็นผู้ชนะ คำที่ช่วยสนับสนุนคอยให้กำลังใจและวิธีการสำหรับการพัฒนามีประโยชน์มาก

10. ศูนย์กลางของเป้าหมาย อะไรก็ตามอาจเกิดขึ้นได้ ทุกครั้งต้องมองเป้าหมายของทีม ว่าทำไมโค้ชต้องทำงานหนัก ทำไมผู้เล่นต้องตั้งใจแน่วแน่ในการเรียนรู้และทำตามทุกสิ่งที่แนะนำ ทำไมผู้ปกครองต้องคอยสนับสนุนทีมของท่าน การกระทำทุกสิ่งของโค้ชคือสิ่งที่ดีที่สุดในการก้าวไปสู่เป้าหมาย โค้ชที่มีประสิทธิภาพต้องรู้ว่าทำอย่างไรจะนำภาพแห่งเป้าหมายไปสู่จิตใจของผู้เล่น

มาร์ติน และ ลุมส์เดน (นิตินันท์ สระภักดี. 2551: ออนไลน์; อ้างอิงจาก Martin; & Lumsden. 1987) ได้สรุปผู้ฝึกสอนที่มีประสิทธิภาพมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1. สามารถตั้งเป้าหมายและคาดหวังผลสัมฤทธิ์จากการแสดงทักษะของนักกีฬา เพื่อวัดและประเมินผลทักษะของนักกีฬา หรือประเมินความสามารถในตัวผู้ฝึกสอนเองได้อย่างถูกต้อง
2. สามารถใช้วิธีการปรับพฤติกรรมเฉพาะของนักกีฬาให้มีประสิทธิภาพตามที่ได้มีการศึกษาทดลองมาก่อน
3. จัดจำความแตกต่างระหว่างการพัฒนาพฤติกรรมใหม่และรักษา (หรือจูงใจ) พฤติกรรมที่ปฏิบัติอยู่ในระดับที่เป็นที่ยอมรับ และใช้วิธีการทางบวกตามที่ทำสำเร็จทั้งสองประการ
4. มีการบันทึกระดับของความสามารถ ความสำเร็จ และพัฒนาการไว้เปรียบเทียบกับระดับ ทักษะและความสามารถเดิมของนักกีฬาที่มีอยู่ หรือเปรียบเทียบกับนักกีฬาคนอื่น ๆ
5. มีการบันทึกผลการสอนไว้ เพื่อใช้ประเมินตนเอง และพัฒนาพฤติกรรมการฝึกสอนของตนอยู่เสมอ
6. มีการสรุป รวบรวมและประเมินผลนักกีฬาตามเป้าหมายอยู่เสมอ ยอมรับวิธีการฝึกสอนที่ใช้ได้ผลดีมาแล้ว และพยายามรักษาระดับของผลสัมฤทธิ์ที่ดีของนักกีฬาไว้

อิทธิพลของโค้ชที่มีต่อนักกีฬา

การสื่อความหมายหรือการถ่ายทอดข้อมูลไปสู่ นักกีฬา คือ ทักษะแรกที่มีความสำคัญต่อการนำไปสู่การพัฒนา ปรับปรุงนักกีฬาที่ได้ผลอย่างแท้จริง สิ่งโค้ชกีฬาแสดงออกไม่ว่าจะเป็นคำพูดหรือพฤติกรรมใดๆก็ตามล้วนเป็นจุดสนใจที่นักกีฬาต่างเฝ้ามอง จดจำ หรือเลียนแบบไว้เป็นแบบอย่าง บุคคลบางคนบางจำพวกหรือบางกลุ่ม สามารถกระตุ้นความรู้สึก ความคิดและแนวทางปฏิบัติให้คนอื่นคล้อยตามในความคิดหรือการกระทำนั้น ๆ ของตนได้ ดังนั้น ครู พ่อ แม่ เพื่อน และโค้ชกีฬาจึงล้วนเป็นแบบอย่างสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการจดจำและลอกเลียนแบบของนักกีฬา ไม่ว่าจะเป็นในทางบวกหรือทางลบก็ตาม

โค้ชกีฬาเป็นผู้หนึ่งที่มีอิทธิพลต่อนักกีฬาอย่างมาก จึงควรทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักกีฬา พร้อมทั้งให้คำแนะนำอบรมสั่งสอนเขาในสิ่งที่ดีทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งโดยส่วนตัวและส่วนรวม บุคลิกท่าทาง อากัปกริยา คำพูดจา การแต่งกายที่ผู้ฝึกสอนแสดงออก เป็นสิ่งที่อาจเกิดขึ้นจากนิสัยแท้จริงหรือโดยที่ไม่ได้ตั้งใจก็ตาม สิ่งเหล่านี้จะถูกจดจำเก็บบันทึกไว้เป็นความประทับใจในความทรงจำหรือความรู้สึกของนักกีฬาแต่ละคนตลอดไป

ความสัมพันธ์ระหว่างโค้ชกับนักกีฬา

การฝึกกีฬาจะประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายได้ดีมากน้อยเพียงใด องค์ประกอบที่สำคัญคือ โค้ชกีฬากับนักกีฬา ตัวนักกีฬาเองก็ต้องมีคุณสมบัติหรือมีคุณลักษณะของนักกีฬาที่ดีเช่นกัน โค้ชกีฬากับนักกีฬาจึงไม่สามารถแยกออกจากกันได้ ต้องพึ่งพาซึ่งกันและกัน โค้ชจะต้องรู้จักนักกีฬาและดูแลรับผิดชอบในทุกด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา รู้จักลักษณะนิสัยที่ดีของนักกีฬา เพื่อการพัฒนาการกีฬาไปสู่จุดหมายปลายทาง (เจริญ ธานีรัตน์, 2548: 13)

โค้ชควรระลึกถึงความเป็นมนุษย์ของผู้ร่วมทีมซึ่งมีจิตใจเหมือนกับเราทุกคน ต้องการมีชื่อเสียง ต้องการเป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่นๆ และผู้ร่วมทีม ดังนั้นโค้ชจะต้องมีวิธีการสร้างทีมดูแลผู้เล่นให้มีความสามารถไปสู่ชัยชนะให้ได้ อย่างไรก็ตามมนุษย์มีความแตกต่างกันไป โค้ชจะต้องรู้วิธีว่าจะใช้วิธีการใดกับใครจึงจะได้ผลดีที่สุด คงจะใช้วิธีการแบบเดียวกับทุกคนไม่ได้โค้ชจะต้องทำหน้าที่ให้ดีที่สุด เต็มความสามารถ โดยไม่คำนึงว่าจะแพ้หรือชนะมากนัก พยายามทำให้ดีที่สุด โค้ชจะต้องหาแบบที่จะทำให้การฝึกง่ายเข้า จะต้องทราบข้อเท็จจริงหรือคำตอบจากข้อต่อไปนี้ ก่อนที่จะทำทีมให้ได้ผลดี

1. มีวัตถุประสงค์ที่แน่นอนที่จะทำหน้าที่ต่อไปหรือไม่ อย่างไรถ้าจะทำ จะทำไปเพื่ออะไร ทำอย่างไร
2. มีความเชื่อมั่นว่าทำได้หรือไม่
3. มีการวางแผนที่ดีไว้แล้วหรือยัง ถ้าไม่มีจะทำใหม่ได้หรือไม่ มีความรู้เพียงพอหรือไม่

4. จะได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องหรือไม่ ความเข้าใจ การให้โอกาสแก่เราจากผู้เกี่ยวข้องอย่างไร ถ้าหากคำตอบได้แล้วก็ต้องตัดสินใจว่าจะทำทีมได้มากน้อยเพียงใด เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนทำทีมต่อไป โค้ชต้องระลึกเสมอว่า “ไม่มีข้อผิดพลาดและเสียใจ ถ้าเราได้ทุ่มเทอย่างจริงจังแล้วได้ผลแค่ไหน เพียงใด” ไม่ใช่ “เงินก็เสีย เมียก็ดำ ก็พาก็แพ้”

การฝึกและสอนเป็นทั้งศาสตร์และศิลปะที่ต้องพยายามทำทีมให้ดีขึ้น และเป็นกระบวนการที่ไม่หยุดยั้งงานของโค้ชกีฬาเป็นงานต่อเนื่องไม่มีวันหยุด หนทางที่จะไปสู่จุดหมายปลายทางนั้นยาวไกล และไม่มีทางลัดที่จะไปสู่จุดหมายปลายทาง การวางแผนที่ดี การมีผู้ช่วย ผู้ร่วมงานและนักกีฬาที่ดีนั้น จะทำให้โค้ชนำทีมไปสู่ชัยชนะได้ ดังนั้น การเลือกผู้ช่วย การเลือกผู้ร่วมงานและการเลือกนักกีฬา จึงเป็นหัวใจของความสำเร็จของทุกๆ คนในทีม (การกีฬาแห่งประเทศไทย. 2548: 10)

เรื่องการติดต่อสื่อสารระหว่างโค้ชกับผู้เล่นเป็นหนึ่งในองค์ประกอบที่สำคัญมากของการบริหารจัดการ โค้ชกีฬาทั้งแบบที่เล่นเป็นทีมและเล่นคนเดียวควรจะต้องประสบความสำเร็จในการติดต่อสื่อสารกับทั้งนักกีฬาและผู้ร่วมงาน ทั้งนี้เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการเล่นกีฬาให้มากขึ้น การขาดการติดต่อสื่อสารเป็นปัญหาทั้งภายในและภายนอกในการเชื่อมความสัมพันธ์ของผู้ร่วมงาน โค้ชเปรียบเสมือนผู้เชื่อมโยงถ่ายทอดข้อมูลส่งต่อไปแก่นักกีฬาและผู้ร่วมงานอื่นๆ ดังนั้นจึงต้องมีวิธีการอันเหมาะสม ในการส่งข้อมูลต่อสื่อสารระหว่างกัน ทั้งก่อน ระหว่าง และหลังเล่นกีฬา ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดที่สามารถส่งผลทั้งทางบวกและทางลบให้กับนักกีฬาทั้งประเภททีมและเล่นคนเดียว (Laios; & Theodorakis. 2001)

นอกจากนั้นความรับผิดชอบของโค้ชเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่จะเพิ่มขีดความสามารถสูงสุดให้กับนักกีฬาทุกคน โดยใช้วิธีการทุกรูปแบบ สิ่งที่ทำทลายให้โค้ชต้องพบคือ การเข้าใจนักกีฬาทั้งด้านสภาพร่างกาย อารมณ์ สังคม และความสามารถในการรับรู้แม้ว่าโค้ชจะพร้อมด้วยประสบการณ์ แต่โค้ชยังคงมองเห็นว่าการฝึกแบบรวมๆ สามารถสร้างความสำเร็จให้นักกีฬาทั้งตัวบุคคลและทีมรวม แต่การใช้รูปแบบการฝึกที่หลากหลาย และความรู้ในการวิเคราะห์รูปแบบเฉพาะคน จะช่วยให้ผู้ฝึกสอนเตรียมความพร้อม ตัวผู้เล่นและทีมสู่ศักยภาพได้สูงสุด และยังช่วยให้ผู้ฝึกสอนเลือกวิธีฝึกให้กับนักกีฬาแต่ละคนได้อย่างเหมาะสม ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาทางความสามารถในการเล่นในสนามจริง (Stewart; & Owens. 2005: Abstract)

ดังนั้นการที่ผู้ฝึกสอนเข้าใจวิธีการเรียนรู้ของผู้เล่นแต่ละคนสามารถช่วยพัฒนาขีดความสามารถของนักกีฬาให้ดีขึ้นทั้งตอนซ้อมและในการแข่งขัน และยังเป็นการใส่ใจการพัฒนาการของผู้เล่นจากวัยรุ่นสู่วัยผู้ใหญ่ด้วย

จรรยาบรรณของโค้ช

ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน จรรยา หมายถึง ความประพฤติ กิริยาที่ควรประพฤติ กิริยาที่ควรประพฤติในหมู่คณะ เช่น จรรยาแพทย์ นิยมใช้ในทางดี เช่น จรรยา หมายความว่า มีความประพฤติที่ดี ส่วนจรรยาบรรณ หมายถึง การประมวลความประพฤติที่ผู้ประกอบอาชีพการงานแต่ละอย่างกำหนดขึ้น เพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณชื่อเสียง และฐานะของสมาชิกอาจเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรหรือไม่ก็ได้ (ราชบัณฑิตยสถาน. 2546: 289) ดังนั้นการเป็นโค้ชก็ต้องมีจรรยาบรรณของโค้ช ดังต่อไปนี้

1. ต้องเป็นผู้มีเกียรติเชื่อถือได้ รู้หน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
2. รักความยุติธรรม ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีต่อผู้เล่น
3. มีความอดทน อดกลั้น และมีความเพียรพยายามในการสร้างทีม
4. หมั่นศึกษาหาความรู้ให้ทันสมัยอยู่เสมอ
5. ความเป็นผู้นำ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีและสามารถควบคุมทีมได้
6. ต้องฝึกผู้เล่นพัฒนาการที่ดีทั้งด้านทฤษฎีและด้านปฏิบัติ
7. มีคุณธรรม การแสดงออกของนักกีฬาในสนามแข่งขัน เป็นสิ่งแสดงออกถึงคุณธรรมของโค้ช (การกีฬาแห่งประเทศไทย. 2548: 129)

ธรรมะสำหรับโค้ช

เพื่อให้โค้ชเป็นผู้ที่งามพร้อมทั้งกาย วาจาและใจ นอกจากจะเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะที่กล่าวมาแล้ว ควรมีธรรมะประจำใจดังต่อไปนี้ (เจริญ ฐานิรัตน์. 2548: 16-17; ธวัช วีระศิริวัฒน์. 2538: 32-34)

1. พรหมวิหารสี่ ได้แก่
 - เมตตา ผู้ฝึกสอนควรมีจิตปรารถนาที่จะให้นักกีฬาของตนมีความสุข คือ สุขทั้งกายและสบายใจในการฝึกซ้อมกีฬา
 - กรุณา เมื่อนักกีฬาประสบปัญหาต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาส่วนตัว การเรียนหรือทางด้านสุขภาพก็ตาม ผู้ฝึกสอนกีฬาควรจะพยายามให้ความช่วยเหลือให้นักกีฬาพ้นหรือบรรเทาจากปัญหานั้น ๆ
 - มุทิตา ผู้ฝึกสอนที่ดีนั้น เมื่อนักกีฬาประสบความสุขความสำเร็จก็มีความปิติยินดีในความสำเร็จของนักกีฬาด้วย
 - อุเบกขา ผู้ฝึกสอนที่ดีควรเป็นผู้ที่วางใจเป็นกลาง วางเฉยไม่ลำเอียง ไม่รักหรืออคติต่อนักกีฬาคนใดคนหนึ่ง มีความปรารถนาต่อนักกีฬาทุกคนโดยเสมอภาค ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง

2. อิทธิบาทสี่ ได้แก่

ฉันทะ ผู้ฝึกสอนควรเป็นผู้ที่มีความรัก ความศรัทธาและมีความพอใจในการฝึก กี่ฟา รักในวิชาชีพที่สอนและให้คำปรึกษาแก่นักกี่ฟาทำด้วยใจรักเพื่อให้ นักกี่ฟาได้รับประโยชน์จริง

วิริยะ ผู้ฝึกสอนควรเป็นผู้ที่มีความขยันขันแข็ง มีความมานะพยายามในการสอน และการฝึกกี่ฟา หาความรู้ใหม่ ๆ ฝึกและสอนนักกี่ฟาให้ทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ

จิตตะ ผู้ฝึกสอนเป็นผู้ที่มีความตั้งใจเอาใจใส่ต่องาน มีความรับผิดชอบต่อการสอน และการฝึกกี่ฟา

วิมังสา ผู้ฝึกสอนควรเป็นผู้ที่รู้จักใช้วิจารณ์ญาณและปัญญาในการคิดหาเหตุผล รู้จักค้นหาวิธีทำให้สำเร็จอย่างรวดเร็ว

3. สังคหัตถุสี่ คือ ธรรมะอันเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจผู้อื่น ได้แก่

ทาน คือ การให้ ผู้ฝึกสอนควรเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ความคิดให้แก่ นักกี่ฟาด้วยความเต็มใจ ให้กำลังใจ ให้ความรักความเมตตาหรือให้เป็นสิ่งของเป็นต้น

ปิยวาจา ผู้ฝึกสอนควรเป็นผู้ที่เจรจาด้วยถ้อยคำไพเราะ ไม่ดุตัน แม้ในขณะที่โกรธหรือไม่พอใจ ก็ควรจะใช้ความอดทน ประหยัดถ้อยคำและพูดจาให้เหมาะสม การช่วยเหลือหรือให้คำปรึกษาต่าง ๆ ก็ใช้คำพูดที่ดีและเหมาะสม

อัถถจริยา ผู้ฝึกสอนควรเป็นผู้ประพฤติหรือกระทำสิ่งที่เป็นประโยชน์เป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักกี่ฟา

สมานัตตตา ผู้ฝึกสอนควรเป็นกันเองกับนักกี่ฟา ไม่ถือตัว หรือวางตัวเกินไป จนนักกี่ฟาไม่กล้าที่จะซักถามหรือแสดงความคิดเห็น

4. ขันติโสรัจจะ เป็นธรรมะที่ช่วยให้ผู้ฝึกสอนเป็นผู้ที่มีอัธยาศัยไมตรี มีบุคลิกภาพที่ดี เป็นที่น่ายกย่องนับถือแก่บุคคลทั่วไป ได้แก่

ขันติ ผู้ฝึกสอนจะต้องมีความอดทนอดกลั้น

โสรัจจะ ผู้ฝึกสอนมีความสงบเสถียร มีกริยามารยาทเรียบร้อย สุภาพอ่อนโยนเพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักกี่ฟา

5. คารวะ คือ ความเคารพ เป็นคุณธรรมสำหรับผู้ที่อยู่ร่วมกัน ผู้ฝึกสอนจะต้องเป็นผู้ที่มีความเคารพต่อความคิดเห็นของนักกี่ฟา ใจกว้าง ยอมรับความคิดเห็นของทุกคนและพยายามอยู่เสมอที่จะเปิดโอกาสให้นักกี่ฟาได้แสดงความคิดเห็นให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

ความรู้เกี่ยวกับกีฬาฟุตบอลอาชีพในประเทศไทย

ประวัติฟุตบอลอาชีพในประเทศไทย

ประเทศไทยมีการจัดฟุตบอลลีกมาตั้งแต่ก่อนปี พ.ศ. 2539 แต่ไม่ค่อยได้รับความนิยมมากนักทำให้ต้องยกเลิกไป ในปี พ.ศ. 2539 ได้มีการจัดการแข่งขันฟุตบอลลีกขึ้น คือ ไทยลีกจัดการโดยสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยซึ่ง เริ่มจัดการแข่งขันครั้งแรกในปี พ.ศ. 2539 โดยใช้ชื่อว่า จอห์นนี่วอล์กเกอร์ไทยแลนด์ชอกเกอร์ลีก และได้เปลี่ยนไปตามชื่อของผู้สนับสนุนหลักในปีต่อมา แต่ทีมส่วนใหญ่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานครทำให้คนส่วนใหญ่ซึ่งอยู่ในต่างจังหวัด ไม่มีโอกาสได้ชมเกมการแข่งขัน ดังนั้นในปี พ.ศ. 2542 การกีฬาแห่งประเทศไทยได้จัดการแข่งขันฟุตบอลอาชีพ โปรลีกขึ้น ซึ่งเป็นการแข่งขันของทีมจากหลายภูมิภาคในประเทศไทยมาแข่งกันแบบเหย้า-เยือน ต่อมาในปี พ.ศ. 2549 ทีมจากโปรลีกก็ได้เข้าร่วมการแข่งขันฟุตบอลไทยลีกเป็นครั้งแรก คือ สโมสรฟุตบอลชลบุรีและ สโมสรฟุตบอลสุพรรณบุรี และในปีถัดมา 2550 เพื่อยกระดับฟุตบอลอาชีพของไทย ไทยลีกและโปรลีกก็ได้รวมตัวกันเป็น ฟุตบอล ไทยแลนด์ พรีเมียร์ลีก ซึ่งมี คณะกรรมการจัดการแข่งขันฟุตบอลอาชีพของประเทศไทย ที่ได้รับการแต่งตั้งจากรัฐบาล เป็นฝ่ายจัดการแข่งขัน เพื่อวางรากฐานสู่การเป็นลีกฟุตบอลอาชีพอย่างสมบูรณ์

สำหรับทีมที่ชนะเลิศในไทยลีกจะมีสิทธิเข้าร่วมการแข่งขัน เอเอฟซีแชมเปียนส์ลีก ที่เป็นการแข่งขันระดับสโมสรที่ใหญ่ที่สุดของทวีปเอเชีย และทีมที่ชนะเลิศจะมีสิทธิเข้าร่วมเล่นในการแข่งขัน ฟุตบอลเอเชียนคัพ ซึ่งเป็นการแข่งขันของทีมสโมสรในระดับโลก ในขณะเดียวกันทีมรองชนะเลิศจากไทยลีกจะไปร่วมเล่นในการแข่งขัน เอเอฟซีคัพ

โครงสร้างของการแข่งขันลีกอาชีพของประเทศไทย

องค์ประกอบฟุตบอลลีกอาชีพของไทยในปัจจุบันมีอยู่ 3 ลีกด้วยกันกล่าวคือ ซึ่งเป็นลีกอันดับสูงสุด อันดับรองถัดไปคือลีก ดิวิชัน 1 และลีกภูมิภาคคือ ดิวิชัน 2 ซึ่งจำนวนทีมที่เข้าร่วมการแข่งขันของแต่ละลีก ประกอบด้วย

ก. ไทยพรีเมียร์ลีก สำหรับปี 2554 มีอยู่ด้วยกัน 18 ทีม

ข. ลีกดิวิชัน 1 สำหรับปี 2554 มีอยู่ด้วยกัน 18 ทีม

ค. ลีกดิวิชัน 2 สำหรับปี 2554 แบ่งเป็นกลุ่มกรุงเทพฯและปริมณฑล 13 ทีม กลุ่มภาคกลางและภาคตะวันออก 16 ทีม กลุ่มภาคเหนือ 16 ทีม กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 16 ทีม และกลุ่มภาคใต้ 13 ทีม

ลักษณะของการแข่งขันในระบบลีก เป็นการแข่งขันแบบพบกันหมดรวม 2 ครั้ง โดยแต่ละทีมจะเป็นทีมเหย้า (แข่งในบ้านตัวเอง) 1 ครั้งและเป็นทีมเยือน (แข่งในบ้านคู่แข่ง) 1 ครั้ง

การเลื่อนชั้น-ตกชั้น ใช้เกณฑ์ดังนี้

ก. พรีเมียร์ลีกทีมอันดับที่ 1 ได้สิทธิ์ไปเล่นฟุตบอลเอเอฟซี แชมเปียนส์ลีกรอบคัดเลือก ทีมอันดับที่ 2 ได้สิทธิ์ไปเล่นฟุตบอลเอเอฟซี คัพ ทีมอันดับที่ 14-16 ถูกลดชั้นไปเล่นในดิวิชั่น 1

ข. ดิวิชั่น 1 ทีมอันดับที่ 1-3 ได้สิทธิ์เลื่อนชั้นไปเล่นในไทยพรีเมียร์ลีก ทีมอันดับที่ 13-16 ถูกลดชั้นไปเล่นในดิวิชั่น 2

ค. ดิวิชั่น 2 ทีมอันดับที่ 1-2 ของสาย A และ B ได้สิทธิ์เลื่อนชั้นไปเล่นในดิวิชั่น 1 ทีมอันดับที่ 7-11 ของสาย A และ B ถูกลดชั้นไปเล่นฟุตบอลชิงถ้วยพระราชทานประเภท ข. หรือ โปรลีก

ระดับ	ระบบลีกอาชีพ				
1	ไทยพรีเมียร์ลีก 18 ทีม				
2	ดิวิชั่น 1 18 ทีม				
3	ดิวิชั่น 2				
	กลุ่มกรุงเทพฯ และปริมณฑล 13 ทีม	กลุ่มภาคกลาง และภาค ตะวันออก 16 ทีม	กลุ่มภาคเหนือ 16 ทีม	กลุ่มภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ 16 ทีม	กลุ่มภาคใต้ 13 ทีม
4	ระบบลีกสมัครเล่น				
	ฟุตบอลสมัครเล่นชิงถ้วยพระราชทาน ประเภท ข 15 ทีม				
5	ฟุตบอลสมัครเล่นชิงถ้วยพระราชทาน ประเภท ค 25 ทีม				
6	ฟุตบอลสมัครเล่นชิงถ้วยพระราชทาน ประเภท ง 60 ทีม				

ภาพประกอบ 1 โครงสร้างการแบ่งระบบลีกอาชีพ

การแข่งขันฟุตบอลอาชีพรายการไทยพรีเมียร์ลีก

ไทยพรีเมียร์ลีก หรือ ไทยลีก หรือ TPL เป็นการแข่งขันฟุตบอลลีกอาชีพซึ่งจัดโดยสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ โดยเป็นลีกระดับสูงสุดของระบบลีกฟุตบอลไทย มีทีมเข้าร่วมการแข่งขัน 18 ทีม (ฤดูกาล 2554) โดยมีการตกชั้นขึ้นชั้น สโมสรไทยดิวิชั่น 1 โดยไทยพรีเมียร์ลีกบริหารโดยมี 18 ทีมที่ทำการแข่งขันเป็นหุ้นส่วน โดยทำการแข่งขันระหว่างเดือน มีนาคม - ตุลาคม แต่ละทีมจะแข่งขัน 34 นัด โดยผู้ชนะจะได้ 3 แต้ม, เสมอ ได้ 1 แต้ม, แพ้ ไม่ได้แต้ม แล้วนำมาจัดอันดับ

โดยดูจากจำนวนแต้ม คุณสถิติการพบกันตัวต่อตัว ดูผลต่างประตูได้เสีย ดูจำนวนประตูที่ทำได้ เมื่อสิ้นสุดฤดูกาลสโมสรที่อยู่อันดับสูงสุดจะได้แชมป์ไป ถ้าทีมที่เป็นแชมป์ หรือทีมที่ต้องตกชั้น มีอันดับเท่ากัน ทำให้เกินโควต้าในปีนั้น จะมีการจัดนัดเพลย์ออฟเพื่อหาทีมเป็นแชมป์ หรือตกชั้นต่อไป โดยสามทีมสุดท้ายของลีกจะตกชั้นสู่ไทยลีกดิวิชั่น 1 และสามอันดับแรกจากไทยลีกดิวิชั่น 1 จะขึ้นชั้นมาแทน ปัจจุบันมีเครื่องดีมสปอนเซอร์เป็นผู้สนับสนุนหลักทำให้มีชื่อลีกอย่างเป็นทางการว่าสปอนเซอร์ไทยพรีเมียร์ลีก โดยการแข่งขันส่วนใหญ่จะมีขึ้นในวันเสาร์และอาทิตย์โดยบางเกมส์อาจจะมีการแข่งขันในช่วงกลางสัปดาห์

ปัจจุบันการแข่งขันรายการไทยพรีเมียร์ลีกได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก ด้วยระบบการจัดการแข่งขันที่เป็นอาชีพ มีการบริหารจัดการทุกด้าน ได้รับการสนับสนุนจากทั้งภาครัฐและเอกชน ทำให้การพัฒนากีฬาฟุตบอลเมืองไทยกลายเป็นธุรกิจทางการกีฬาที่สามารถสร้างอาชีพ สร้างรายได้ ไม่ว่าจะเป็นส่วนของการจัดการแข่งขัน การเดินทาง การเข้าชมในสนามแข่งขัน การถ่ายทอดสด การโฆษณา กิจกรรมส่งเสริมการขาย ธุรกิจบริการ การซื้อของที่ระลึกต่างๆ ก่อให้เกิดธุรกิจต่อเนื่องที่มีมูลค่ามหาศาล เป็นการยกระดับฟุตบอลไทยสู่มาตรฐานสากล ซึ่งการแข่งขันได้มีข้อกำหนดและระเบียบการแข่งขันอย่างชัดเจน นอกจากนี้การแข่งขันไทยพรีเมียร์ลีกถือเป็นรายการที่รวมผู้เล่น โค้ช ระดับคุณภาพของเมืองไทย โดยคุณสมบัติของโค้ชต้องมีประกาศนียบัตรระดับ “Professional” หรือระดับ “A License” ที่มีการรับรองจากสหพันธ์ฟุตบอลนานาชาติ (FIFA) หรือสหพันธ์ฟุตบอลแห่งเอเชีย (AFC) ส่วนคุณสมบัติของผู้เล่นต้องมีการขึ้นทะเบียนสังกัดและมีสัญญาการว่าจ้างอาชีพตามแบบคณะกรรมการจัดการแข่งขันกำหนด ทุกทีมที่เข้าร่วมจะได้รับเงินสนับสนุนทีมละหนึ่งล้านบาท พร้อมเงินรางวัลเมื่อสิ้นสุดฤดูกาลแข่งขันตามอันดับคะแนน โดยทีมชนะเลิศจะได้รับเงินรางวัลจำนวนสิบล้านบาท อันดับสองจะได้รับเงินรางวัลจำนวนสองล้านบาท อันดับสามจะได้รับเงินรางวัลจำนวนหนึ่งล้านบาท ทำให้แต่ละสโมสรมีการลงทุนในการสร้างทีมด้วยเงินจำนวนมากในการซื้อตัวผู้เล่นและโค้ชที่มีความรู้ความสามารถ สำหรับการแข่งขันไทยพรีเมียร์ลีก 2011 มี 18 ทีมแนวนำเข้าร่วมแข่งขันได้แก่ 1.เมืองทอง-หนองจอกยูไนเต็ด 2.บุรีรัมย์ พีอีเอ 3.ชลบุรี เอฟซี 4.การทำเรือ เอฟซี 5.บางกอกกล๊าส เอฟซี 6.พัทยา ยูไนเต็ด 7.โอสถสภา เอ็ม 150-สระบุรี 8.เอสซีจี สมุทรสงคราม เอฟซี 9.บีอีซี เทโร 10.ราชนาวิ 11.อินทรีเพื่อนตำรวจ 12.ทีโอที เอสซี 13.ทีทีเอ็ม พิจิตร 14.ศรีราชา ชูทูกิ เอฟซี 15.ขอนแก่น เอฟซี 16.เชียงใหม่ ยูไนเต็ด 17.ศรีสะเกษ เมืองไทย เอฟซี และ 18.อาร์มี ยูไนเต็ด (บริษัท ไทยพรีเมียร์ลีก จำกัด. 2554: ออนไลน์)

สรุป การแข่งขันฟุตบอลอาชีพของประเทศไทยกำลังพัฒนาไปสู่แนวทางที่ถูกต้อง มีการจัดการแข่งขันอย่างเป็นระบบ มีมาตรฐานบริหารจัดการแบบมืออาชีพ เพื่อสร้างโอกาสให้คนไทยได้พัฒนาไปเป็นนักกีฬาอาชีพและประกอบอาชีพทางการกีฬาได้อย่างมั่นคง การพัฒนาโค้ชซึ่งเป็นผู้วางแผนทางการ

เล่นของทีมจะช่วยยกระดับการแข่งขันให้มีมาตรฐาน เมื่อโค้ชสร้างทีมที่ดีมีคุณภาพมีรูปแบบการเล่นที่น่าชมก็จะช่วยดึงดูดแฟนบอลตลอดจนผู้สนับสนุนให้เข้ามามีส่วนร่วมเพิ่มขึ้น อันดันคะแนนการแข่งขันเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพทีมของแต่ละทีมเป็นอย่างดี ดังนั้น การศึกษาคุณลักษณะของโค้ชฟุตบอลโดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้เล่นจากทีมอันดับ 1-6 ของตารางคะแนน น่าจะตอบคำถามของโค้ชที่มีประสิทธิภาพได้เป็นอย่างดี

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ไพโรจน์ พัตรปาน (2550: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนฟุตบอลตามทัศนะของนักฟุตบอล ผู้จัดการทีม ผู้สื่อข่าวกีฬาและผู้ชม ในการแข่งขันฟุตบอลไทยแลนด์ พรีเมียร์ลีก 2006 ทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณสมบัติ ด้านความรู้ความสามารถการฝึกซ้อม ด้านความรู้ความสามารถการควบคุมทีมในการแข่งขัน และด้านมนุษยสัมพันธ์ กลุ่มตัวอย่างคือนักฟุตบอล ผู้จัดการทีม ผู้สื่อข่าวกีฬา และผู้ชม จำนวน 334 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .82 วิเคราะห์ข้อมูล โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้ฝึกสอนฟุตบอลไทยแลนด์พรีเมียร์ลีก 2006 ตามทัศนะของนักฟุตบอล ผู้จัดการทีม ผู้สื่อข่าวและผู้ชม ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณสมบัติ ด้านความรู้ความสามารถการฝึกซ้อม ด้านความรู้ความสามารถการควบคุมทีมในการแข่งขัน และด้านมนุษยสัมพันธ์ โดยรวมอยู่ระดับปานกลางและน้อย ส่วนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนฟุตบอลไทยแลนด์พรีเมียร์ลีก 2006 ตามทัศนะของนักฟุตบอล ผู้จัดการทีม ผู้สื่อข่าวและผู้ชม ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณสมบัติ ด้านความรู้ความสามารถการฝึกซ้อม ด้านความรู้ความสามารถการควบคุมทีมในการแข่งขัน และด้านมนุษยสัมพันธ์ โดยรวมอยู่ระดับมากถึงมากที่สุด สรุปได้ว่า ผู้ฝึกสอนในการแข่งขันฟุตบอลไทยแลนด์พรีเมียร์ลีก 2006 ควรมีการพัฒนาคุณลักษณะให้ดียิ่งขึ้น

มนัสภูมิ ศาสตราศาสตร์ (2550: บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะที่เป็นจริงและพึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬารักบี้ฟุตบอลตามทัศนะของนักกีฬา ผู้ตัดสิน ผู้ชม ในการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 34 จำแนกเป็น 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านบุคลิกภาพ ด้านความรู้ความสามารถ และด้านคุณสมบัติ กลุ่มตัวอย่างคือนักกีฬารักบี้ฟุตบอล ผู้ตัดสิน และผู้ชมการแข่งขันกีฬารักบี้ฟุตบอลในกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 34 จำนวน 341 คน โดยได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามคุณลักษณะที่เป็นจริงและพึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬารักบี้ฟุตบอลตามทัศนะของนักกีฬา ผู้ตัดสิน ผู้ชม ในการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทยครั้งที่ 34 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบน

มาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ด้านบุคลิกภาพ คุณลักษณะที่เป็นจริงโดยรวมอยู่ระดับปานกลาง ยกเว้น นักกีฬารักบี้ฟุตบอลที่แสดงความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก คุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความรู้ความสามารถ คุณลักษณะที่เป็นจริงโดยรวมอยู่ระดับปานกลาง ยกเว้นนักกีฬารักบี้ฟุตบอลที่แสดงความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก คุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านคุณสมบัติ คุณลักษณะที่เป็นจริงโดยรวมอยู่ระดับปานกลาง ยกเว้นนักกีฬารักบี้ฟุตบอลที่แสดงความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก คุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด

สมบัติ สร้างโลก (2550: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบคุณลักษณะที่เป็นจริงและพึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะของผู้บริหารและครูในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550 กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารและครูโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น จำนวน 655 คน ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีความเชื่อมั่นที่ .89 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะของผู้บริหารและครู ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550 โดยรวม และรายด้าน อยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านความรู้ภาคทฤษฎีของการฝึกสอนกีฬาอยู่ในระดับมากที่สุด คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะของผู้บริหารและครู ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปีพ.ศ. 2550 โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านมนุษยสัมพันธ์ในด้านการทำงานของผู้ฝึกสอนกีฬาอยู่ในระดับมากที่สุด การเปรียบเทียบคุณลักษณะที่เป็นจริงและพึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะของผู้บริหารและครูในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550 ผู้บริหารและครู มีทัศนะต่อคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้ฝึกสอนกีฬา โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬา ด้านบุคลิกภาพของผู้ฝึกสอนกีฬา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพศชายและหญิง มีทัศนะต่อคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้ฝึกสอนกีฬา โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬา ด้านความรู้ภาคทฤษฎีของการฝึกสอนกีฬา และด้านบุคลิกภาพของผู้ฝึกสอนกีฬาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปิยาณี เหล่ากาวิ (2547: 62-64) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักกีฬาฟุตบอลที่มีต่อผู้ฝึกสอนในการแข่งขันฟุตบอลไทยลีก ครั้งที่ 8 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักกีฬาฟุตบอลที่เข้าร่วมการแข่งขันฟุตบอลไทยลีก ครั้งที่ 8 จำนวน 10 สโมสร สโมสรละ 16 คน รวมทั้งสิ้น 160 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีความเชื่อมั่น .91 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ ผลการศึกษาสรุปลักษณะความคิดเห็นของนักกีฬาฟุตบอลที่มีต่อผู้ฝึกสอนได้ดังนี้ นักกีฬามีความคิดเห็นต่อด้านบุคลิกภาพของผู้ฝึกสอนในการแข่งขันฟุตบอลไทยลีกครั้งที่ 8 ว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยบุคลิกภาพที่ส่ง

ผ่าเผย นำเชื่อถือ อารมณดี มีมนุษย์สัมพันธ์ในตัวสูงเป็นบุคลิกภาพที่ผู้ฝึกสอนมีมากเป็นอันดับแรก นักกีฬาที่มีความคิดเห็นต่อการเป็นผู้นำของผู้ฝึกสอนในการแข่งขันฟุตบอลไทยลีกครั้งที่ 8 ว่ามีความเหมาะสมอยู่แล้วในระดับมาก ซึ่งสามารถที่จะให้คำแนะนำและช่วยเหลือนักกีฬาเมื่อมีปัญหาในการเล่นได้เป็นอย่างดี รองลงมาจะต้องสอนและควบคุมนักกีฬาให้มีการเรียนรู้ และเล่นฟุตบอลด้วยน้ำใจนักกีฬา ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบกติกา นักกีฬาที่มีความคิดเห็นต่อการควบคุมการฝึกซ้อมของผู้ฝึกสอนในการแข่งขันฟุตบอลไทยลีกครั้งที่ 8 ว่าผู้ฝึกสอนควรชี้แจงให้นักกีฬาเข้าใจวัตถุประสงค์ในการซ้อมแต่ละครั้ง รองลงมาคือควรเลือกกิจกรรมการฝึกซ้อมเข้าสู่รูปแบบการฝึกให้เหมาะสมให้เข้ากับสถานที่จริงในสนาม ซึ่งผู้ฝึกสอนมีความเหมาะสมอยู่แล้วในระดับมาก นักกีฬาที่มีความคิดเห็นต่อการควบคุมการแข่งขันของผู้ฝึกสอนในการแข่งขันฟุตบอลไทยลีกครั้งที่ 8 ว่าในขณะที่ควบคุมการแข่งขันผู้ฝึกสอนควรสื่อความหมายได้ดี นักกีฬาเข้าใจแล้วนำไปปฏิบัติได้ทันที รองลงมาคือให้คำแนะนำเพื่อแก้ไขข้อผิดพลาดของนักกีฬาได้ทันที ซึ่งผู้ฝึกสอนมีความเหมาะสมอยู่แล้วในระดับมาก

มงคล อ่อนศรี (2547: บทคัดย่อ) ทำการศึกษาคูณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ตัดสินวอลเลย์บอล ตามทฤษฎีของนักกีฬา ผู้ควบคุมทีมและผู้ชมในการแข่งขันกีฬาเยาวชนแห่งชาติ ครั้งที่ 21 รอบคัดเลือก ภาค 5 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักกีฬา 100 คน และผู้ชม 125 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่าความเชื่อมั่น 0.78 วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้ตัดสินวอลเลย์บอล ตามทฤษฎีของนักกีฬา ผู้ควบคุมทีมและผู้ชม ในการแข่งขันกีฬาเยาวชนแห่งชาติ ครั้งที่ 21 รอบคัดเลือก ภาค 5 ด้านบุคลิกภาพของผู้ตัดสินวอลเลย์บอล ด้านความรู้ทั่วไปของผู้ตัดสินวอลเลย์บอล โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่แล้วในระดับมาก คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ตัดสินวอลเลย์บอล ตามทฤษฎีของนักกีฬา ผู้ควบคุมทีม และผู้ชม ในการแข่งขันกีฬาเยาวชนแห่งชาติ ครั้งที่ 21 รอบคัดเลือก ภาค 5 ด้านบุคลิกภาพของผู้ตัดสินวอลเลย์บอล ด้านความรู้ทั่วไปของผู้ตัดสินวอลเลย์บอลและด้านความสามารถในการตัดสินของผู้ตัดสินวอลเลย์บอล โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่แล้วในระดับมากที่สุด

มานพ พวงศร (2547: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องคุณลักษณะที่เป็นจริงและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ตัดสินฟุตบอลตามทัศนะของนักกีฬา ผู้ฝึกสอน และผู้จัดการทีม ผลการวิจัยพบว่า นักกีฬา ผู้ฝึกสอน ผู้ช่วยผู้ฝึกสอน ผู้จัดการทีม และผู้ช่วยผู้จัดการ มีทัศนะต่อคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้ตัดสินฟุตบอลทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านคุณสมบัติส่วนตัว ด้านความรู้กติกาฟุตบอล ด้านมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานและด้านบุคลิกภาพของผู้ตัดสินฟุตบอล โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ยกเว้น ด้านคุณสมบัติส่วนตัว นักกีฬามีทัศนะต่อคุณลักษณะที่เป็นจริงอยู่ในระดับมาก นักกีฬา ผู้ฝึกสอน ผู้ช่วยผู้ฝึกสอน ผู้จัดการทีม และผู้ช่วยผู้จัดการ มีทัศนะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ตัดสินฟุตบอลทั้ง 4 ด้าน คือ

ด้านคุณสมบัติส่วนตัว ด้านความรู้กติกาฟุตบอล ด้านมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานและด้านบุคลิกภาพของผู้ตัดสินฟุตบอล โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ยุทธนา เชิงหอม (2547: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของครูพลศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา ครูพลศึกษา และครูทั่วไป โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด ปีการศึกษา 2546 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา มีทัศนะเกี่ยวกับคุณลักษณะที่เป็นจริงของครูพลศึกษาด้านวิชาการ ด้านการสอนและการจัดกิจกรรมพลศึกษา ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรมและความประพฤติ และด้านกีฬาและความสามารถทางกีฬา อยู่ในระดับมาก และมีทัศนะเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูพลศึกษาด้านวิชาการ ด้านการสอนและการจัดกิจกรรมพลศึกษา ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรมและความประพฤติ และด้านกีฬาและความสามารถทางกีฬา อยู่ในระดับมากที่สุด ครูพลศึกษา มีทัศนะเกี่ยวกับคุณลักษณะที่เป็นจริงของครูพลศึกษาด้านวิชาการด้านการสอนและการจัดกิจกรรมพลศึกษา ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรมและความประพฤติ และด้านกีฬาและความสามารถทางกีฬา อยู่ในระดับมาก และมีทัศนะเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูพลศึกษาด้านวิชาการด้านการสอนและการจัดกิจกรรมพลศึกษา ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรมและความประพฤติ และด้านกีฬาและความสามารถทางกีฬา อยู่ในระดับมากที่สุด ครูทั่วไป มีทัศนะเกี่ยวกับคุณลักษณะที่เป็นจริงของครูพลศึกษาด้านวิชาการ ด้านการสอนและการจัดกิจกรรมพลศึกษา ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรมและความประพฤติ และด้านกีฬาและความสามารถทางกีฬา อยู่ในระดับมากที่สุด ครูทั่วไป มีทัศนะเกี่ยวกับคุณลักษณะที่เป็นจริงของครูพลศึกษาด้านวิชาการ ด้านการสอนและการจัดกิจกรรมพลศึกษา ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรมและความประพฤติ และด้านกีฬาและความสามารถทางกีฬา อยู่ในระดับมากที่สุด และมีทัศนะเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูพลศึกษาด้านวิชาการด้านการสอนและการจัดกิจกรรมพลศึกษาด้านบุคลิกภาพ และมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรมและความประพฤติ และด้านกีฬาและความสามารถทางกีฬา อยู่ในระดับมาก

วีรวัฒน์ เผือกทอง (2545: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบคุณลักษณะที่เป็นจริงและพึงประสงค์ของผู้ตัดสินバスเกตบอล ตามทัศนะของนักกีฬา ผู้ฝึกสอน และผู้จัดการทีม เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ เกี่ยวกับคุณลักษณะที่เป็นจริงและพึงประสงค์ของผู้ตัดสินバスเกตบอล 2 ด้านคือด้านบุคลิกภาพและด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านความสามารถในการตัดสิน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักกีฬา 160 คน ผู้ฝึกสอน 40 คน และผู้จัดการทีม 20 คน ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้ตัดสินバスเกตบอล ตามทัศนะของนักกีฬา ผู้ฝึกสอน และผู้จัดการทีม ด้านบุคลิกภาพและด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านความสามารถในการตัดสินอยู่ในระดับกลาง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ตัดสินバスเกตบอล ตามทัศนะของนักกีฬาผู้ฝึกสอน และผู้จัดการทีม ด้านบุคลิกภาพและด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านความสามารถในการตัดสินอยู่ในระดับมากที่สุด คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้ตัดสินバスเกตบอล

ตามทัศนะของนักกีฬา ผู้ฝึกสอน และผู้จัดการทีม ด้านบุคลิกภาพและด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านความสามารถในการตัดสินใจไม่แตกต่างกัน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ตัดสินบาสเกตบอล ตามทัศนะของนักกีฬา ผู้ฝึกสอน และผู้จัดการทีม ด้านบุคลิกภาพและด้านมนุษยสัมพันธ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ส่วนด้านความสามารถในการตัดสินใจไม่แตกต่างกัน คุณลักษณะที่เป็นจริงกับที่พึงประสงค์ของผู้ตัดสินบาสเกตบอล ตามทัศนะของนักกีฬา ผู้ฝึกสอน และผู้จัดการทีม ด้านบุคลิกภาพและด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านความสามารถในการตัดสินใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01

สมคิด ยอดระบำ (2544: บทคัดย่อ) ทำการศึกษาคุณลักษณะที่ดีของผู้ฝึกสอนกีฬาฟุตบอลไทยยูนิเวอร์ซิตีลีกตามการรับรู้ของผู้จัดการทีม ผู้ฝึกสอนและนักฟุตบอล เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 264 ฉบับ แบ่งเป็นผู้จัดการทีม 18 ฉบับ ผู้ฝึกสอน 36 ฉบับ และนักกีฬา 210 ฉบับ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC ผลการศึกษาพบว่า 1)ด้านบุคลิกภาพ คุณธรรมและจรรยาบรรณ ผู้จัดการทีม ผู้ฝึกสอนและนักฟุตบอลมีความคิดเห็นระดับมากที่สุด คือ โค้ชต้องมีความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่สนับสนุนให้นักกีฬาใช้สารกระตุ้นและมีระเบียบวินัย 2) ด้านความรู้ความเข้าใจในกีฬาฟุตบอล ผู้จัดการทีม ผู้ฝึกสอนและนักฟุตบอลมีความคิดเห็นว่าคุณต้องมีการพัฒนาศึกษาค้นคว้าอยู่ตลอด โดยเฉพาะความรู้เกี่ยวกับแบบฝึกและการวางโปรแกรมฝึกซ้อมที่หลากหลาย 3) ด้านความสามารถและประสิทธิภาพในกีฬาฟุตบอล ผู้จัดการทีม ผู้ฝึกสอนและนักฟุตบอลมีความคิดเห็นว่าคุณต้องมีความสามารถในการอธิบายและสาธิตให้นักกีฬาเข้าใจเป็นอย่างดี 4) ด้านการจัดการและการบริหารทีม ผู้จัดการทีม ผู้ฝึกสอนและนักฟุตบอลมีความคิดเห็นว่าคุณต้องมีการจัดโปรแกรมฝึกซ้อม หนักเบา มากน้อย ยากง่าย และควบคุมระเบียบวินัยของนักกีฬาอย่างเข้มงวด

นเรศ ชันธีรี (2542: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ตัดสินวอลเลย์บอล โดยกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นนักกีฬาวอลเลย์บอล จำนวน 80 คน ผู้ฝึกสอนและผู้ช่วยผู้ฝึกสอน จำนวน 40 คน ผู้จัดการทีมและผู้ช่วยผู้จัดการทีมจำนวน 40 คน ผู้สื่อข่าวกีฬา จำนวน 30 คน ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการแข่งขันกีฬาเยาวชนแห่งชาติครั้งที่ 15 จังหวัดยะลา ระหว่าง วันที่ 18 – 25 มีนาคม พ.ศ.2542 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นและประเมินค่า มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น มีความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์เกี่ยวกับคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ 5 ด้าน คือ ด้านคุณสมบัติส่วนตัว ด้านความรู้ทักวอลเลย์บอล และกีฬาวอลเลย์บอล ด้านการวางแผนการเตรียมการฝึกซ้อมสมรรถภาพทางกาย และการตัดสินใจวอลเลย์บอล ด้านมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน และด้านบุคลิกภาพ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างนักกีฬาวอลเลย์บอลมีความเห็นมากที่สุดว่า คุณลักษณะของผู้ตัดสินวอลเลย์บอลที่เป็นจริง

กับที่พึงประสงค์ในด้านคุณสมบัติส่วนตัว ด้านการวางแผนเตรียมการฝึกซ้อมสมรรถภาพทางกายและการตัดสินใจลดเลย์บอลล และด้านบุคลิกภาพ โดยคุณลักษณะที่พึงประสงค์มีมากกว่าที่เป็นจริง กลุ่มตัวอย่างผู้ฝึกสอน และผู้ช่วยผู้ฝึกสอนมีความเห็นมากที่สุดว่า คุณลักษณะของผู้ตัดสินใจลดเลย์บอลลที่เป็นจริงกับที่พึงประสงค์แตกต่างกันในด้านการวางแผนเตรียมการฝึกซ้อมสมรรถภาพทางกายและการตัดสินใจลดเลย์บอลลและด้านบุคลิกภาพ โดยคุณลักษณะที่พึงประสงค์มีมากกว่าเป็นจริง กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้จัดการทีม และผู้ช่วยผู้จัดการทีมมีความจำเป็นมากที่สุดว่าคุณลักษณะของผู้ตัดสินใจลดเลย์บอลลที่เป็นจริงกับที่พึงประสงค์ในทุกด้าน โดยคุณลักษณะที่พึงประสงค์มีมากกว่าเป็นจริง กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้สื่อข่าวกีฬาที่มีความเห็นมากที่สุดว่า คุณลักษณะของผู้ตัดสินใจลดเลย์บอลลที่เป็นจริงกับที่พึงประสงค์แตกต่างกันในด้านการคุณสมบัติส่วนตัว โดยคุณลักษณะที่พึงประสงค์มีมากกว่าที่เป็นจริง ด้านวิธีการสอนในการฝึกซ้อม และด้านการประเมินผล มีคุณลักษณะโดยรวมในระดับสูง

ปรีชา เพือกขวัญดี (2531: 91-92) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนฟุตบอลทีมชาติตามทัศนะของนักฟุตบอล ผู้ฝึกสอน ผู้จัดการทีม และผู้สื่อข่าวกีฬา ผลการศึกษาพบว่า นักฟุตบอล ผู้ฝึกสอน ผู้จัดการทีม และผู้สื่อข่าวกีฬา มีทัศนะต่อคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้ฝึกสอนฟุตบอลทีมชาติทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านส่วนตัว ด้านเนื้อหาและวิชาการ ด้านการวางแผนและเตรียมการฝึกซ้อม ด้านกิจกรรมการฝึกซ้อม ด้านวิธีการสอนในการฝึกซ้อม และด้านการประเมินผล มีคุณลักษณะโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง นักฟุตบอล ผู้ฝึกสอน ผู้จัดการทีม และผู้สื่อข่าวกีฬา มีทัศนะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนฟุตบอลทีมชาติทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านส่วนตัว ด้านเนื้อหาและวิชาการ ด้านการวางแผนและเตรียมการฝึกซ้อม ด้านกิจกรรมการฝึกซ้อม ด้านวิธีการสอนในการฝึกซ้อม และด้านการประเมินผล มีคุณลักษณะโดยรวมในระดับสูง

งานวิจัยในต่างประเทศ

ฟรอสท์ (Frost. 2009: Online) ได้ศึกษาเรื่องคุณลักษณะที่สนับสนุนโค้ชกีฬาสู่ความสำเร็จ เป้าหมายเพื่อบ่งชี้คุณลักษณะที่สัมพันธ์กับการประสบความสำเร็จในการโค้ช ใช้วิธีการสำรวจจาก 15 โค้ชระดับมัธยมศึกษา ตอบแบบสำรวจ 17 คุณลักษณะที่เป็นไปได้ โดยให้ระดับคะแนนความคิดเห็นจากระดับ 1 (สำคัญน้อย) ถึง 5 (สำคัญมาก) 5 อันดับที่มีคะแนนสูงกว่า 90 เปอร์เซนต์ 5 อันดับแรก ได้แก่ คุณภาพการฝึกซ้อม การสื่อสารกับนักกีฬา การกระตุ้นนักกีฬา ทักษะกีฬาในการพัฒนา และองค์ความรู้ทางกีฬา โค้ชที่ยังใหม่และประสบการณ์น้อยสามารถพัฒนาตนเองให้มีคุณลักษณะดังกล่าวให้มากขึ้น

ฮาาส (Haase. 2006: Abstract) ได้วิจัยความสำคัญของการติดต่อสื่อสารเป็นรากฐานสำคัญของความสำเร็จของผู้ฝึกสอนกีฬา นอกจากความรู้ที่เกี่ยวข้องกับกีฬาแต่ละชนิดหรือความรู้เรื่องระเบียบวินัยที่ผู้ฝึกสอนต้องทราบแล้ว ความสามารถในการทักษะการสื่อสารได้หลายรูปแบบเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง

ของผู้ฝึกสอน เพื่อใช้ในการให้ความรู้และคำแนะนำ และกระตุ้นนักกีฬา เพื่อให้ให้นักกีฬามีศักยภาพอย่างเต็มที่ ปัจจุบันบทบาทของผู้ฝึกสอนได้เปลี่ยนจากความเป็นปัจเจกบุคคลมาเป็นบุคคลสาธารณะที่ต้องสัมพันธ์กับสังคมมากขึ้น และกลายเป็นผู้ฝึกสอนมืออาชีพ ดังนั้นผู้ฝึกสอนจำเป็นต้องมีความรู้เฉพาะมากขึ้น และต้องมีความสามารถทางการติดต่อสื่อสาร เพื่อพัฒนาตนเองให้เป็นผู้นำ และเป็นผู้มีความสามารถในการติดต่อสื่อสารนักวิชาการที่วางหลักสูตรเพื่อผู้ฝึกสอนกีฬาต้องพัฒนาหลักสูตรให้มีการเรียนรู้เรื่องติดต่อสื่อสาร เพราะความสามารถในการติดต่อสื่อสารเป็นประเด็นหลักของงานของผู้ฝึกสอนกีฬาที่ประสบความสำเร็จ

แฮริส (Harris. 2005: Abstract) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้ฝึกสอนที่มีผลต่อความอ่อนล้า (ความเหนื่อย, ความหมดไฟ) ของนักกีฬา ผลปรากฏว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างชัดเจน ในเรื่องดังกล่าวคือ พฤติกรรมการฝึกสอนแบบใช้อำนาจเด็ดขาดของผู้ฝึกสอนมีผลต่อการฝึกสอนและความอ่อนล้าของนักกีฬา แต่เรื่องเพศชาย-หญิงของผู้ฝึกสอนไม่มีความสัมพันธ์กับผลของการฝึกสอน และต่อตัวนักกีฬา

กูลด์ และคนอื่นๆ (Gould; et al. 2005: Abstract) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับบุคลิกภาพและสถานะสภาพทางสังคมที่ผู้ฝึกสอนกีฬาในระดับโรงเรียนมัธยมศึกษาควรมี และศึกษาความเข้าใจของผู้ฝึกสอนต่อบทบาทของตนเองที่สามารถพัฒนาทักษะของนักกีฬา โดยสำรวจจากผู้ฝึกสอนในระดับมัธยม จำนวน 154 คน จาก 7 ชนิดกีฬา ผลสรุปว่า เรื่องที่ผู้สอนให้ความสำคัญที่สุด คือ เรื่องจิตวิทยา การพัฒนาทางสังคม ทักษะการสอนพลศึกษา และการพัฒนาการทางกาย ส่วนปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้ฝึกสอนที่ทำงานระดับมัธยมศึกษามากที่สุด คือ ไม่ประสบความสำเร็จในการสร้างความรับผิดชอบในตนเอง การขาดแรงจูงใจ จริยธรรมในการทำงาน ขาดความสามารถในการสื่อสาร ทักษะการฟังปัญหาจากผู้ปกครอง และระดับผลการเรียนที่ไม่ดี ผลจากการวิจัยนำไปสู่การพัฒนาการศึกษาให้กับผู้ฝึกสอนในระดับมัธยม และการพัฒนาทิศทางในอนาคตเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว

สแตนเซล (Stenzel. 2005: Abstract) ได้วิจัยเรื่องการรายงานผลด้วยตนเองเกี่ยวกับคุณภาพและบุคลิกภาพผู้ฝึกสอนกีฬาประเภททีมที่ประสบความสำเร็จในการแข่งขันดิวิชั่น 3 ของมหาวิทยาลัย เป็นการวิจัยเฉพาะกรณีกับผู้ฝึกสอน 6 คน ที่อยู่ในสถาบันขนาดใหญ่เป็นสถาบันที่อยู่ในเขตเมืองและคาทอลิกใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการรวมทั้งการสังเกตโดยตรง ผลการวิจัยพบว่าคุณภาพและบุคลิกภาพของผู้ที่แสดงบทบาทเป็นผู้ฝึกสอนกีฬาที่ประสบความสำเร็จคือความสามารถในการกำหนดหรือวางตัวนักกีฬา ความสามารถในการสื่อสารความสามารถในการกำหนดและการสื่อสารสิ่งที่คาดหวังผู้เล่นและทีม การมีจริยธรรม มีความสามารถในการคิด จูงใจนักกีฬาให้ฝึกหนักมีความอดทนต่อความยากลำบากมีบุคลิกภาพของตน เป็นผู้ประนีประนอม

มีความรู้และความสามารถในการสอนความรู้และทักษะกีฬาให้นักกีฬาเป็นผู้ที่มีมุมมองทางบวกต่อบทบาทของนักกีฬา

แมกเรย์ (Mcrae. 2005: Abstract) โดยมีความมุ่งหมายในการวิจัยเพื่ออธิบายบุคลิกภาพของการเป็นผู้ฝึกสอนกีฬามืออาชีพโดยเลือกผู้ฝึกสอนกีฬา 1 คน จาก 5 คน ของกีฬาลีคในอเมริกาเหนือ ซึ่งเป็นผู้ที่สามารถทำให้ทีมได้ชนะเลิศ และมีการบันทึกผลของการปฏิบัติหน้าที่ในการที่ทำให้ทีมประสบความสำเร็จเอาไว้ งานวิจัยเชิงคุณภาพนี้ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลจากภาพถ่าย และชีวประวัติ การหาความน่าเชื่อถือของข้อมูล คือการตรวจสอบเนื้อหา การตรวจสอบความถูกต้องโดยเพื่อนร่วมงาน การสรุปรายงานประจำสัปดาห์ ผลการวิจัยพบว่าบุคลิกภาพของการเป็นผู้ฝึกสอนกีฬามีดังนี้

1. กำหนดและนิยามบทบาท ของการเป็นผู้ฝึกสอนให้ชัดเจน
2. มีความเข้าใจกีฬาเป็นเพียงเกมการเล่นไม่ใช่ชีวิตจริง
3. ให้คุณค่าของความสามัคคีกันในทีม
4. มีวิธีการใช้ภาวะผู้นำหลายวิธี
5. ซื่อสัตย์ต่อตนเอง
6. มีความสัมพันธ์ที่ดีกับนักกีฬา

ครัสท์ และลอเรนซ์ (Crust; & Lawrence. 2004: Abstract) ได้วิจัยเกี่ยวกับความเป็นผู้นำในด้านกีฬาและการบริหารจัดการฟุตบอลให้มีประสิทธิภาพมีประเด็นที่เกี่ยวข้องที่สำคัญคือ บุคลิกภาพ พฤติกรรม และแบบอย่างของการเป็นผู้นำที่ตีรวมทั้งเน้นไปที่ความจำเป็นของการพัฒนาการฝึกสอนและบริการด้านอื่น ๆ สำหรับผู้จัดการทีมฟุตบอล โดยนำเสนอทั้งเชิงทฤษฎี และความคิดเห็นของผู้จัดการทีมฟุตบอลที่ประสบความสำเร็จ

ไวท์ (White. 1998: 2539A) ได้ศึกษาพื้นฐานและคุณลักษณะของครูที่มีความมุ่งมั่นในการสอนในสหรัฐอเมริกา โดยศึกษาจากครูใหญ่จำนวนร้อยละ 40 ของครูใหญ่จากร้อยละ 69 ของโรงเรียนที่ร่วมโครงการ และศึกษาจากครูจำนวนร้อยละ 44 ของครูจากร้อยละ 100 ของครูที่ร่วมโครงการ จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า คุณลักษณะที่เป็นมาตรฐานของครู คือ

1. มีความมั่นใจสูง
2. มีความรู้ดี
3. มีประสบการณ์และมีทักษะความชำนาญ
4. มีทัศนคติที่ดี
5. มีความยินดีในอาชีพทางการสอน

เจอร์เดส (Gerdes. 1996: 2605 - A) ได้ศึกษาธรรมชาติของการฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลชายระดับวิทยาลัย ในดิวิชัน 1 และผลสำเร็จสูงสุดของในระดับผู้ฝึกสอนบาสเกตบอลชายในด้าน

คุณธรรม ความเป็นผู้นำ และความเป็นเลิศ ผู้ฝึกสอนต้นแบบได้รับการเลือกจากผู้เข้าร่วม จำนวน 9 คน ประกอบด้วย ผู้ที่เป็นผู้ฝึกสอนและอดีตผู้ฝึกสอนเป็นหัวหน้าผู้ฝึกสอน 4 คน นอกนั้นเป็นผู้ช่วยผู้ฝึกสอน อดีตผู้เล่น และผู้เล่นในปัจจุบัน เช่น จอห์น วูเด้น (John Wooden) , แดนนี ครัม (Denny Crum) , ดีน สมิทท์ (Dean Smith) และรอย วิลเลียมส์ (Roy Williams) การศึกษาค้นคว้าใช้เวลา 10 เดือน โดยการศึกษารายการของแต่ละบุคคล ผลการศึกษาพบว่า

1. ความสมบูรณ์แบบของผู้ฝึกสอนเกิดจากผสมผสานของการสอนที่จริงจัง ลึก และมีประสิทธิภาพ กับมุมมอง แรงคิดของตัวผู้ฝึกสอนที่มีความมุ่งมั่นในความคิดและหลักการของตนที่รู้ว่าอะไรถูกอะไรผิด มีจุดยืนที่แข็งแกร่งและผลักดันตนเองอย่างมุ่งมั่น

2. ผลที่มีต่อผู้ฝึกสอนไม่ใช่แค่ทีมชนะ แต่จะเป็นตำนานของผู้ที่มีความชำนาญ รวมถึงประสิทธิภาพของบุคคลที่เป็นส่วนหนึ่งของโปรแกรมนี้

แคมป์เบลล์ (Campbell. 1994: 211 - A) ได้วิจัยเปรียบเทียบผู้ฝึกสอนกีฬาเทนนิสชายที่สอนนักกีฬาเทนนิสชาย และสอนนักกีฬาเทนนิสหญิง โดยการสังเกตพฤติกรรมเฉพาะของผู้ฝึกสอนชาย 6 คน ให้ผู้ฝึกสอน 3 คน สอนทีมชาย อีก 3 คน สอนทีมหญิง ในทีมมหาวิทยาลัยระดับดิวิชั่น 1 ที่มีการเรียน 4 ปี โดยใช้แบบสังเกตการสอน เอ เอส ยู (ASU Coaching Observation Instrument) และการบันทึกเป็นช่วงๆ ในฤดูกาลแข่งขันเทนนิสปี 1992 – 1993 รวม 3 ครั้ง ในช่วงการฝึกซ้อมปกติ ก่อนฤดู ต้นฤดู และกลางฤดูการแข่งขัน ใช้เวลาในการสังเกตครั้งละ 30 นาที และถ่ายวีดิทัศน์เพื่อตรวจสอบการสังเกตในการศึกษา โดยใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) ผลการศึกษาพบว่า

1. ผู้ฝึกสอนชายที่ฝึกสอนนักกีฬาเทนนิสชาย ผู้ฝึกสอนชายที่ฝึกสอนนักกีฬาเทนนิสหญิงใช้พฤติกรรมพื้นฐานในการสอนไม่แตกต่าง
2. ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับ การให้ความชื่นชมยกย่อง การใช้การดูว่ากล่าวนักกีฬาของผู้ฝึกสอนชายที่สอนนักกีฬาเทนนิสชายกับผู้ฝึกสอนชายที่สอนนักกีฬาเทนนิสหญิงมีความแตกต่าง
3. ผู้ฝึกสอนชายที่สอนนักกีฬาเทนนิสชายมักใช้การสอน แต่ผู้ฝึกสอนชายที่สอนนักกีฬาเทนนิสหญิงใช้พฤติกรรมนิ่งเงียบ

โดแลน (Dolan. 1993: 518 - B) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการฝึกสอนนักกีฬารุ่นใหญ่ การรับรู้เกี่ยวกับตนเองและเจตคติของเด็กในกีฬาเบสบอลในลีกเล็ก (Little League Baseball) โดยใช้การประเมิน แบบสังเกตเพื่ออธิบายถึงพฤติกรรมของผู้ฝึกสอนจาก 16 ทีม และตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของผู้ฝึกสอนต่อการรับรู้ตนเองของนักกีฬา และเจตคติที่มีต่อการแข่งขันเบสบอลในลีกเล็ก หลังจบฤดูกาลแข่งขันมีการประเมินโดยให้นักกีฬารายงานตนเอง ผู้ฝึกสอนถูกสังเกตในด้าน การให้การชมเชยแก่นักกีฬา ทักทายการเล่น และการไม่วิพากษ์วิจารณ์นักกีฬาที่เล่นผิดพลาดนักกีฬารายงานตนเองถึงความสามารถในการเล่นเบสบอลและการรับรู้ถึงความสามารถของตนเอง และ

รายงานเจตคติที่ดีที่มีต่อเพื่อนร่วมทีม ผู้ฝึกสอน และประสบการณ์จากการเล่นเบสบอลในปัจจุบันผลการศึกษาพบว่า

1. อายุของนักกีฬาที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับพฤติกรรมผู้ฝึกสอน และความสามารถของนักกีฬา
2. ผู้ฝึกสอนไม่ยอมรับความผิดพลาดในการเล่นของนักกีฬารุ่นใหญ่มากกว่าในรุ่นเล็ก
3. ผลการศึกษาที่ได้มีความสำคัญต่อการพัฒนาความสามารถของนักกีฬารุ่นใหญ่ และมีความสำคัญต่อการรับรู้ความสามารถของนักกีฬารุ่นเล็ก

โคป (Cope. 1992: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมของครูและเนื้อหาของโปรแกรมการเรียนในส่วนของวิชาพลศึกษา ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้ทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมของครูและเนื้อหาของโปรแกรมการเรียนในส่วนของวิชาพลศึกษาในเกรด 3 , 7 และ 10 ผลของการศึกษาชี้ให้เห็นว่า นักเรียนทั้งหญิงและชายในแต่ละเกรดมีทัศนคติในเชิงบวกต่อพฤติกรรมของครูและเนื้อหาโปรแกรมการเรียน อย่างไรก็ตามการศึกษานี้พบว่ามี ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมของครูและเนื้อหาของโปรแกรมการเรียนในเกรด 3 , 7 และ 10 นอกจากนี้ยังพบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างทัศนคติที่มีต่อพฤติกรรมของครู ของนักเรียนหญิง และนักเรียนชายในเกรด 3 , 7 และ 10 แต่พบว่ามี ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างทัศนคติที่มีต่อพฤติกรรมของครู ของนักเรียนหญิงและนักเรียนชายในเกรด 7 ไม่พบความแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญระหว่างทัศนคติของนักเรียนหญิงและนักเรียนชายในเกรด 3 , 7 และ 10 ที่มีเนื้อหาของโปรแกรมการเรียนมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างทัศนคติของนักเรียนกลุ่มที่ชอบเรียนวิชาพลศึกษากับกลุ่มที่ไม่ชอบเรียนวิชาพลศึกษา ทั้งในด้านทัศนคติที่มีต่อพฤติกรรมของครูและเนื้อหาของโปรแกรมการเรียน

ปาร์ค (Park. 1987: 345-A) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ผลของลักษณะการสอนฟุตบอลของผู้ฝึกสอนและบุคลิกภาพของผู้รับการฝึกที่มีต่อความพร้อมของนักกีฬาฟุตบอล โดยใช้ สถานการณ์การเป็นผู้นำเป็น การศึกษาเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างนักฟุตบอลของวิทยาลัยและผู้ฝึกสอน โดยวัดผลการสอนของผู้ฝึกสอนและบุคลิกภาพของผู้รับการฝึกที่มีต่อความพร้อมของนักฟุตบอล ตัวแปรคือ สถานการณ์การเป็นผู้นำที่สร้างขึ้น โดยวัดขณะที่แข่งขันดูลักษณะการเป็นผู้นำของผู้ฝึกสอนที่เหมาะสมกับบุคลิกภาพของนักกีฬาทุกคน โดยมีเครื่องมือเป็นมาตรวัดเกี่ยวกับบุคลิกภาพที่สร้างขึ้นในสถานการณ์การเป็นผู้นำ วิดีโอเทปเกี่ยวกับข้อจำกัดและลักษณะการเป็นผู้นำที่ดีและให้นักฟุตบอลตอบแบบสอบถาม จะให้คะแนน 1 ใน 4 จากวิดีโอเทป ที่จำลองลักษณะการเป็นผู้นำบางอย่าง เก็บข้อมูลทันทีหลังจากจบเทป ผลการศึกษาพบว่า ในสถานการณ์การเป็นผู้นำนั้น ถ้าหากพฤติกรรมของโค้ชเป็นไปในทางที่ดี ชัดเจน และแน่นอน ก็เท่ากับว่าเป็นการเตรียมรูปแบบการฝึกซ้อมและพัฒนาการสอนให้ดีขึ้น และในที่สุดจะ

ปรับปรุงตามความสามารถของนักกีฬา ผู้ฝึกสอนส่วนใหญ่มักไม่คำนึงถึงระดับวุฒิภาวะ มักเป็นโค้ชที่มีลักษณะที่เน้นทั้งทักษะและความสำคัญเป็นอย่างสูงต่อนักฟุตบอล

โอกิลวี; และ TUTKO (Ogilvie; & Tutko.1970: 79–80) ได้ทำการศึกษาลักษณะบุคลิกภาพของผู้ฝึกสอน โดยเสนอแนะว่า ผู้ฝึกสอนที่มีความก้าวร้าวมักจะเลือกผู้เล่นที่มีความก้าวร้าวด้วย ซึ่งผู้ฝึกสอนที่มีแนวความคิดแบบเก่าหรือโบราณจะไม่ยอมเปลี่ยนแปลงอะไร (Conservative Coach) และมีแนวโน้มที่จะเลือกหาตัวนักกีฬาที่มีลักษณะแบบเดียวกัน โอกิลวี และ TUTKO ยังสรุปได้ว่าผู้ฝึกสอนจะทำงานประสบความสำเร็จและทำงานได้ดีที่สุดกับ ผู้เล่นที่บุคลิกลักษณะหลายประการ คล้ายคลึงกับตนเองในสถานการณ์ของการสอนที่มีแบบอย่างเดียวกันกับผู้ฝึกสอน และผู้ฝึกสอนจำนวนไม่น้อยที่สามารถทำงานประสบความสำเร็จกับ นักกีฬาซึ่งมีบุคลิกลักษณะแตกต่างออกไปจากบุคลิกภาพของตนเอง ลักษณะการเปลี่ยนแปลงทั้งหลายจะเป็นไปตามระยะเวลา แต่ไม่แน่นอนเสมอไปขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฝึกสอนกับนักกีฬา โอกิลวี และ TUTKO ได้แยกผู้ฝึกสอน ออกเป็นกลุ่มตามบุคลิกลักษณะ 5 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้ฝึกสอนที่ใช้อำนาจเด็ดขาดกลุ่มผู้ฝึกสอนที่สุภาพเรียบร้อย กลุ่มผู้ฝึกสอนที่เคร่งครัดกลุ่มผู้ฝึกสอนที่ชอบปล่อยตามสบาย และกลุ่มผู้ฝึกสอนที่ยึดถือผลประโยชน์ส่วนตัว โอกิลวีและ TUTKO ได้สรุปลักษณะของผู้ฝึกสอนที่ประสบผลสำเร็จไว้พิจารณา กล่าวคือ ต้องเป็นผู้ฝึกสอนที่มีลักษณะยึดหยุ่นได้ดี จริงใจ และสามารถเข้ากับนักกีฬาได้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักกีฬาฟุตบอลชายจำนวน 42 คน ซึ่งเป็นนักกีฬาฟุตบอลที่ร่วมอยู่ในการแข่งขันฟุตบอลลีกอาชีพของประเทศไทย รายการ ไทยแลนด์พรีเมียร์ลีก 2011 การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง โดยมีเงื่อนไขว่ากลุ่มตัวอย่างทุกคนยังคงสภาพการเป็นนักกีฬาฟุตบอลของสโมสรอันดับที่ 1-6 ของตารางคะแนนเมื่อจบครึ่งฤดูกาลแข่งขันฟุตบอลรายการ ไทยพรีเมียร์ลีก 2011 ในครึ่งฤดูกาลแรก และมีสัญชาติไทย มีประสบการณ์ในการเล่นกีฬาฟุตบอลลีกอาชีพของประเทศไทยมาแล้วอย่างน้อย 1 ปี ก่อนเริ่มดำเนินการวิจัยกลุ่มตัวอย่างทุกคนเซ็นหนังสือแสดงความยินยอมและยินดีให้สัมภาษณ์ ตลอดจนให้ข้อมูลส่วนตัวเกี่ยวกับประสบการณ์ในการเล่นฟุตบอล คุณลักษณะของโค้ชที่ต้องการและเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

การเลือกสนามศึกษาและการเข้าสู่สนามศึกษา

ผู้วิจัยมีความสนใจต้องการศึกษาถึงคุณลักษณะของโค้ชกีฬาฟุตบอลที่มีประสิทธิภาพของ ไทยพรีเมียร์ลีก ผู้วิจัยเห็นว่านักกีฬาที่เป็นตัวแทนของสโมสรฟุตบอลที่ร่วมอยู่ในการแข่งขันฟุตบอลรายการ ไทยพรีเมียร์ลีก 2011 มีความเหมาะสมและน่าจะเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยสามารถติดต่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล เพราะปัจจุบันผู้วิจัยได้ติดตามชมการแข่งขันฟุตบอลรายการ ไทยพรีเมียร์ลีกถึงขอบสนาม ได้มีโอกาสทำความรู้จักกับนักกีฬาฟุตบอลของสโมสรต่างๆ และส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการเล่นฟุตบอลมานาน ทำงานร่วมกับโค้ชชั้นนำหลายท่าน น่าที่จะบอกคุณลักษณะของโค้ชที่มีประสิทธิภาพได้ ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงได้ตัดสินใจเลือกนักฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีกเพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

การเข้าสู่สนามศึกษา ผู้วิจัยได้เข้าไปสังเกตและได้พูดคุยกับนักกีฬาฟุตบอลของสโมสรต่างๆ ทุกคนยินดีที่จะให้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและยินดีให้ความร่วมมือในการวิจัยไม่ว่าจะเป็นการอนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าไปสังเกตการฝึกซ้อม หรือการตอบคำถามต่างๆ ก็ตาม หลังจากที่ผู้วิจัยได้พูดคุยและได้รับความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่าง จึงนัดพบนักกีฬาฟุตบอลที่จะเป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อชี้แจงรายละเอียดที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นทางการ พร้อมทั้งมอบหนังสือแสดงความยินยอมให้กลุ่มตัวอย่างได้อ่านก่อนที่จะเซ็นยินยอมเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการบรรยายเหตุการณ์สำคัญ (Critical Incidence) (ดูภาคผนวก ก) และการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการแบบมีโครงสร้าง (Semi-structured Interview) (ดูภาคผนวก ข) โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 15 คน ที่เป็นนักกีฬาฟุตบอลสัญชาติไทย จากสโมสรอันดับ 1-6 ของตารางคะแนนเมื่อจบการแข่งขันฟุตบอลรายการ ไทยพรีเมียร์ลีก 2011 ในครึ่งฤดูกาลแรก สำหรับแบบสัมภาษณ์ทั้งหมดนั้นได้นำไปทดลองใช้ในการศึกษานำร่อง (Field Test) กับกลุ่มนักกีฬาฟุตบอลที่มีคุณลักษณะคล้ายคลึงกันแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จากนั้นได้นำแบบสัมภาษณ์ไปปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น ก่อนที่จะนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลจากการบรรยายเหตุการณ์สำคัญ ผู้วิจัยได้นำคำตอบไปพิมพ์เพื่อความสะดวกในการอ่าน และมาจัดระบบเพื่อเตรียมการข้อมูลให้พร้อมสำหรับการนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ในการสัมภาษณ์ทุกครั้งผู้วิจัยได้ทำการบันทึกเทปเสียงการสัมภาษณ์ด้วยเครื่องเอ็มพีสาม (MP3) และนำเทปเสียงมาถอดความคำต่อคำ (Verbatim) เพื่อจัดทำสคริปการสัมภาษณ์ สำหรับนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการเปรียบเทียบความคงที่ของข้อมูล (Constant Comparison) ซึ่งได้มาจากการบรรยายเหตุการณ์สำคัญและสัมภาษณ์ เพื่อหาหัวเรื่องและหัวข้อที่เกี่ยวกับคุณลักษณะของโค้ชฟุตบอลที่มีประสิทธิภาพของไทยพรีเมียร์ลีก 2011 การเปรียบเทียบความคงที่ของข้อมูลประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การอ่านข้อมูลเพื่อค้นหาหัวข้อ การจัดกลุ่มหัวเรื่อง การนำข้อมูลมาจัดเข้าหัวข้อที่เหมาะสม และการอธิบายหัวข้อ (สาลี่ สุภาภรณ์, 2550: 177 – 178)

การตรวจสอบความเชื่อถือได้ของข้อมูล

ตรวจสอบความเชื่อถือได้ของข้อมูลด้วยวิธีตรวจสอบข้อมูลโดยกลุ่มตัวอย่าง (Member Checks) เป็นการขอให้กลุ่มตัวอย่างอ่านข้อมูลเพื่อตรวจสอบผลการวิเคราะห์ข้อมูลและข้อสรุปในรูปแบบของหัวเรื่องและหัวข้อต่าง ๆ รวมถึงการอธิบาย ตีความและการสรุปผลการวิจัยว่ามีความถูกต้องตรงกับข้อมูลที่กลุ่มตัวอย่างให้สัมภาษณ์และเขียนตอบในแบบบรรยายเหตุการณ์สำคัญหรือไม่ หากพบความผิดพลาดก็ทำการแก้ไขให้ถูกต้องก่อนที่จะสรุปเป็นผลการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การที่จะอ่านผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว นั้น คุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง (Demographic Data) มีความสำคัญในการทำความเข้าใจกับผลการศึกษา ดังนั้นในบทนี้จะได้กล่าวถึงคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่างและผลการวิจัยตามลำดับ

คุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักฟุตบอลชายที่เข้าร่วมในการแข่งขันฟุตบอลรายการ ไทยพรีเมียร์ลีก ฤดูกาล 2011 จำนวน 15 คน อายุระหว่าง 23-38 ปี และอายุเฉลี่ยเท่ากับ 29.3 ปี (ดูตาราง 1) มีประสบการณ์ในการเล่นฟุตบอลรายการไทยพรีเมียร์ลีกมาอย่างน้อย 1 ปี กลุ่มตัวอย่างถือสัญชาติไทย ทุกคนยังคงสภาพการเป็นนักฟุตบอลตัวแทนของสโมสรอันดับที่ 1-6 ของตารางคะแนนเมื่อจบการแข่งขันฟุตบอลรายการ ไทยพรีเมียร์ลีก 2011 ในครั้งแรก

ตาราง 1 แสดงคุณลักษณะของนักฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก ฤดูกาล 2011 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับ	ชื่อสมมุติ	อายุ	ตำแหน่งการเล่น	ประสบการณ์ ในการเล่นไทย พรีเมียร์ลีก	เคยมีโค้ช
1	ภาคภูมิ	34	กองหน้า,ปีกซ้าย	6 ปี	12 คน
2	คมกริบ	31	กองหน้า	8 ปี	17 คน
3	พิชัย	23	กองหน้า	1 ปี	6 คน
4	สุรินทร์	30	กองกลาง	12 ปี	30 คน
5	สมรักษ์	31	กองหน้า	1 ปี	10 คน
6	สุภาพ	32	กองกลาง,กองหลัง	12 ปี	20 คน
7	จรวย	26	กองกลาง	4 ปี	6 คน
8	ปรีชญา	38	กองกลาง	10 ปี	15 คน
9	บุรพา	28	กองกลาง	7 ปี	10 คน
10	ชาติชาย	28	กองหน้า	3 ปี	7 คน
11	ราเชนทร์	25	กองกลาง,ปีกขวา	5 ปี	10 คน
12	ธนะพล	27	กองกลาง	5 ปี	8 คน
13	นิรันดร์	29	แบ็คขวา	11 ปี	7 คน
14	สร้างสรรค์	29	แบ็คขวา	10 ปี	7 คน
15	ภูผา	29	กองหลัง	7 ปี	10 คน

จากตาราง 1 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คน มีตำแหน่งการเล่นทั้ง กองหลัง กองกลาง และกองหน้า มีประสบการณ์การเล่นฟุตบอลรายการ ไทยพรีเมียร์ลีกที่แตกต่างกัน ระหว่าง 1-12 ปี เคยมีโค้ชมาแล้วตั้งแต่ 6 คน - 30 คน

ผลการวิจัย

จากการที่กลุ่มตัวอย่างทุกคนเป็นนักกีฬาฟุตบอลของสโมสรอันดับที่ 1-6 ของตารางคะแนน เมื่อจบการแข่งขันฟุตบอลรายการ ไทยพรีเมียร์ลีก 2011 ในครึ่งฤดูกาลแรก และมีสัญชาติไทย มีประสบการณ์ในการเล่นกีฬาฟุตบอลลีกอาชีพของประเทศไทยแตกต่างกัน ทำการฝึกซ้อมมากับโค้ช

ที่มีคุณลักษณะที่แตกต่างกัน ผู้เล่นจึงแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของโค้ชฟุตบอลที่มีประสิทธิภาพของไทยพรีเมียร์ลีกไว้หลายด้าน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการเปรียบเทียบความคงที่ของข้อมูล (Contant Comparison) ซึ่งได้มาจากการบรรยายเหตุการณ์สำคัญและการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างพบว่า คุณลักษณะของโค้ชกีฬาฟุตบอลที่มีประสิทธิภาพของไทยพรีเมียร์ลีกตามความคิดเห็นของผู้เล่น สรุปได้เป็น 5 หัวเรื่อง (ดูตาราง 2) คือ (1) มีความรู้ความสามารถในกีฬาฟุตบอลและการโค้ช กล่าวคือ โค้ชต้องมีความสามารถในการวางแผนและเล่นเกม ความสามารถในการวางแผนการฝึกซ้อม ความสามารถในการสื่อสาร และรู้จักอ่อนจุดแข็งของนักกีฬา (2) มีประสบการณ์ด้านการโค้ชฟุตบอล (3) ทำงานอย่างมืออาชีพ (4) มีความเป็นผู้นำ (5) มีจิตวิทยาในการโค้ช ดังจะได้อธิบายรายละเอียดต่อไป

ตาราง 2 ผลการวิจัย

คุณลักษณะโค้ชฟุตบอลที่มีประสิทธิภาพ	
1. มีความรู้ความสามารถในกีฬาฟุตบอลและการโค้ช	1.1 ความสามารถในการวางแผนและเล่นเกม 1.2 ความสามารถในการวางแผนการฝึกซ้อม 1.3 ความสามารถในการสื่อสาร 1.4 รู้จุดอ่อนจุดแข็งของนักกีฬา
2. มีประสบการณ์ด้านการโค้ชฟุตบอล	
3. ทำงานอย่างมืออาชีพ	
4. มีความเป็นผู้นำ	
5. มีจิตวิทยาในการโค้ช	

1. มีความรู้ความสามารถในกีฬาฟุตบอลและการโค้ช

การแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีกเป็นลีกสูงสุดของประเทศไทย เป็นการแข่งขันที่สมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์พยายามยกระดับฟุตบอลไทยสู่มาตรฐานสากล มีการชิงรางวัลจำนวนมาก แต่ละทีมพยายามพัฒนาทีมของตัวเองให้มีคุณภาพมากที่สุด การค้นหาโค้ชที่มีความรู้ ความสามารถมาคุมทีมซึ่งมีผู้เล่นระดับแนวหน้าของประเทศจึงมีความจำเป็น คือ อย่างน้อยต้องผ่านการอบรมโค้ชระดับอาชีพ (Professional) หรือมีใบประกอบวิชาชีพโค้ช (A-License) ที่มีการรับรองจากสหพันธ์ฟุตบอลนานาชาติ (FIFA) หรือสหพันธ์ฟุตบอลแห่งเอเชีย (AFC) ตามคุณสมบัติของโค้ชที่ระบุในระเบียบการแข่งขันอย่างชัดเจน กลุ่มตัวอย่างก็ให้ความสำคัญกับคุณลักษณะ

ด้านความรู้ความสามารถของโค้ชอย่างมาก ดังที่ บรูพาได้อธิบายว่า “อันดับแรกน่าจะเป็นความรู้ความสามารถของโค้ช เพราะว่าทีมฟุตบอลถ้าโค้ชไม่มีความรู้ความสามารถ ก็คงยากที่จะประสบความสำเร็จ” สุภาพกล่าวเสริมว่า “นิยามความหมายของโค้ชที่มีประสิทธิภาพนะ อันดับแรกต้องมีความรู้แล้วก็ประสบการณ์ แล้วก็ต้องมี ถ้าเดี๋ยวนี้นั่นก็คือคุณต้องมีเอเอฟซีรับรอง หรือเอดูเคท (Educate) อะไรแบบนี้บ้างหนึ่งที่สามารถรับรองได้ว่าเป็นระดับเอเซียหรือระดับทั่วไปที่สากลยอมรับว่า โอเคคุณจบโค้ชมาอย่างนี้แน่นอน” สอดคล้องกับความคิดเห็นของธนะพลที่ได้อธิบายถึงความจำเป็นที่โค้ชฟุตบอลต้องผ่านการอบรมความรู้ความสามารถของโค้ชไว้ดังนี้

อันนี้ผมก็ให้คำตอบยากนิดหนึ่ง เพราะว่าแนวทางในการเป็นโค้ชเนี่ย อย่างน้อยมันต้องผ่านการอบรมมาก่อนขั้นหนึ่ง เพราะว่าอย่างที่เรามาพูดกันในฐานะในการเป็นนักเตะ เราก็จะใช้ชีวิตในการเป็นนักเตะลงไปสอนทุกคน แต่ความละเอียดอ่อนมันอาจจะรู้คนที่ไปอบรมมาไม่ได้ ประสบการณ์ก็อาจไม่ถึงตรงนั้น

นอกจากคุณสมบัติของโค้ชในการแข่งขันฟุตบอลรายการไทยพรีเมียร์ลีกก็ต้องผ่านการอบรมโค้ชขั้นสูงระดับโปร (Professional) หรือระดับเอ ไลเซนส์ (A License) แล้วแต่ผู้เล่นที่เป็นกลุ่มตัวอย่างก็อยากให้โค้ชหาความรู้เพื่อพัฒนาเพิ่มเติมอยู่ตลอดเวลา เนื่องจากการแข่งขันฟุตบอลในปัจจุบันมีการพัฒนาขึ้นเรื่อยๆ ดังที่ ภูผา ได้อธิบายว่า “ผมว่าการศึกษากับความรู้ครับ มันต้องไม่หยุดนิ่งครับ เพราะว่าเดี๋ยวนี้นะ มันไปไกลเพราะว่ามันมีเยอะ ศาสตร์ฟุตบอลที่เราจะเรียนรู้ มันมีเยอะมากทั้งในแบบสำเร็จ หรือว่าเราจะหาเองหรือว่าจะไปเรียนอะไรอย่างนี้ครับ ตอนนี้อันนี้สำคัญที่สุดก็คือการเรียน ใต้เท้าให้ได้มากที่สุด” สอดคล้องกับความคิดเห็นของสุภาพที่กล่าวว่า

รู้สึกได้ว่าโค้ช บางทีก็แบบว่าความรู้จะนั้นก็ยังไม่ค่อยให้สมาคมหรือยังงี้ หรือตัวแทน หรือสโมสรอย่างเนี่ย ช่วงปิดฤดูกาลน่าจะมีการแบบว่าหาวิชาหรือวิชาใหม่ๆ หรือความรู้ใหม่ๆ หรือว่าให้โค้ชในไทยลีกเนี่ยไปเรียนเพิ่มเติม หรือไปหาประสบการณ์มากขึ้น หรือมีการส่งไปดูงานจากที่เขาเป็นอาชีพเต็มตัวแล้วอย่างต่างประเทศ มันน่าจะมีประโยชน์สำหรับโค้ชไทยนะ

ความรู้ความสามารถของโค้ชมีหลายประการ โค้ชต้องนำความรู้ความสามารถมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการควบคุมทีม จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ความรู้ความสามารถของโค้ชที่ต้องนำมาใช้ในการควบคุมทีม ประกอบด้วย

1.1 ความสามารถในการวางแผนและเล่นเกม

การควบคุมทีมในการแข่งขันกีฬาฟุตบอล โค้ชต้องใช้ความรู้ความสามารถในการที่จะหลอมรวมผู้เล่นทั้งหมดให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยผลการแข่งขันเป็นตัวชี้วัดผลงานโค้ชและผู้เล่น ชัยชนะเป็นเป้าหมายแรกของการทำทีม การวางแผนและการแก้เกมถือว่าเป็นหน้าที่หลักของโค้ช ดังนั้นความสามารถในการวางแผนและการแก้เกมจึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับโค้ชที่ต้องใช้ความรู้ความสามารถนำพาทีมชนะคู่แข่งให้ได้ สุภาพได้บรรยายความสำคัญของการวางแผนและการแก้เกมไว้ว่า

การวางแผนในการเล่นก็เหมือนกับว่า แมทช์ (Match) นี้ แมทช์ที่เราจะเจอแมทช์หน้าเนี่ย เราเจอกับทีมอื่น เขาเล่นสไตล์ยังไง เขาเล่นสไตล์ 1-2 เล่นลูกเลียด เล่นลูกโด่ง เราก็ต้องดู เราต้องจับทางเขา ถ้าเขาเล่นลูกเลียดเราจะซ้อมยังไง อะไรยังไง อืม...แล้วก็ในการแก้เกมก็มีส่วน พอเราทำการเตรียมทีมมาดีแล้ว แต่พอบอลเล่นไปปุ๊บ พอพักเนี่ย หรือพอเล่นๆ ไปมันเปลี่ยน เราก็ต้องมีการแก้เกม ฉะนั้นมันก็สำคัญเหมือนกัน

เช่นเดียวกับธนະพลก็มีความคิดเห็นว่าการวางแผนและการแก้เกมเป็นสิ่งที่โค้ชต้องมี โดยโค้ชต้องวางแผนมาล่วงหน้าว่าจะเล่นรูปแบบใดกับทีมคู่แข่ง และแก้เกมในช่วงพักเวลาการแข่งขัน ธนະพลอธิบายการวางแผนและการแก้เกมไว้ดังนี้

การวางแผนการเล่นและการแก้เกม ก็ๆ โอเคครับ เป็นสิ่งที่โค้ชทุกคนต้องมี เช่นวันนี้เราเจอทีมนี้ เจอนักเตะที่มีบุคลิกแบบนี้ เราควรจะใช้เวลาเร็วไปก่อนหรือไม่ใช่ ในการเก็บบอล คือเขาต้องดูเตรียมการบ้านมาก่อนแล้วมองว่าอาทิตย์นี้เราเจอทีมนี้ใช้แบบนี้ อาทิตย์หน้าเจอทีมนี้ใช้แบบนี้ และก็จะช่วงพักครึ่ง สมมุติว่าเราตามอยู่ ศูนย์ประตูต่อหนึ่ง เพราะฉะนั้นแล้ว พอแก้เกมหมดครึ่งเนี่ย สามารถที่แก้ไขให้เรากลับมาเป็นฝ่ายชนะได้หรือเปล่า อย่างนั้นะครับ คือโค้ชก็มีส่วนสำคัญเพราะบางทีนักเตะเล่นอยู่มันอาจจะมองไม่เห็น แต่โค้ชเนี่ยเขามองว่าจุดนี้ควรจะแก้แบบไหน

การวางแผนนั้นต้องมีการเตรียมพร้อมก่อนการแข่งขัน โค้ชต้องสามารถวิเคราะห์รูปแบบการเล่นของคู่แข่งได้ จะทำให้สามารถวางแผนการเล่น วางแทคติก วิธีการเล่นได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังที่ ปรสิญา ได้กล่าวว่า “โค้ชที่มีประสิทธิภาพเนี่ย หนึ่งต้องอ่านเกมให้ออกว่าคู่ต่อสู้แต่ละแมทช์ คู่ต่อสู้แต่ละเกมเป็นคู่ต่อสู้ที่ เออ...มารูปแบบไหน” พิชัยเสริมว่า “อืม...แทคติกครับ แทคติกการสอน คือรู้ว่าแมทช์นี้ เราเจออะไร เราจะเล่นยังไง ประมาณนี้ ก็คือเจอทีมนี้เล่นอย่างนี้ เจอทีมนี้ต้องเล่นอย่างนี้” สร้างสรรค์อธิบายเพิ่มเติมว่า “ถ้าเราวางแผนดี รู้ว่าเขาเล่นระบบอะไร เราจะเล่นระบบอะไรสู้กับเขา รู้ความสามารถของนักบอลเรา พอลงไปเล่นแล้ว เราสู้เขาไม่ได้ตรงกองกลาง สู้ไม่ได้ตรงกองหน้า มาปรับมาแก้” สอดคล้องกับ ภาณุภูมิ ที่กล่าวว่า

อย่างเขามาเล่น 4:4:2 เนี่ยเรา อันดับแรกเราต้องเล่นรูปแบบของเกมของเราก่อน สมมุติว่าเราถนัดเล่น 4:4:2 แล้วเกิดเขาเล่น 4:3:3 เวลา 4:4:2 เจอกับ 4:3:3 รูปแบบการเล่นเป็นยังไง เรามีจุดเด่นตรงไหน เราต้องปิดพื้นที่ตรงนั้น อันนี้ก็เป็นสิ่งที่สำคัญ แล้วเราควรจะแก้เกมยังไง จะแก้เกมยังไงเมื่อเราตามเขา เราจะเปลี่ยนไปเล่น 4:3:3 เหมือนเขาใหม่หรือใส่กองหน้าเพิ่มไป หรือว่าถ้าเรานำเพิ่มกองกลาง เป็น 4:5:1 อะไรอย่างนี้

การแก้เกมเป็นความสามารถของโค้ชในช่วงระหว่างแข่งขัน กลุ่มตัวอย่างยกย่องโค้ชที่มีความสามารถในการแก้เกมเก่ง เพราะนั่นคือความสามารถพลิกสถานการณ์จากที่เป็นรองคู่แข่งให้กลับมาชนะได้ ดังเช่น ภูผาอธิบายให้ฟังว่า “การแก้เกมก็สำคัญครับ เพราะว่าบางแมตช์ อย่างนักบอลบราซิล เจอรีลมาดริด ผู้เล่นสู้กัน ถ้าโค้ชเก่ง โค้ชก๊น (สมอง) ดี จะพลิกเกมนั้นได้ อยู่ที่โค้ช สำคัญที่สุดคือความสามารถในการแก้เกม” ซึ่งการแก้เกมโค้ชต้องมีความรู้ ความสามารถในทักษะการวิเคราะห์เกมการเล่น ได้เป็นอย่างดี โดยภาคภูมิได้แสดงความคิดเห็นได้อย่างน่าสนใจว่า

ถ้าเรามีโค้ชที่ไม่มีความรู้ความสามารถเลยนี้ มันทำให้มองเกมการแข่งขันไม่ออกว่าตอนนี้เราเล่นมันจะมี กองหลัง กองกลาง กองหน้า คือเราต้องรู้ว่าจุดอ่อนของทีมเราอยู่ตรงไหน และเราต้องดูให้ออกว่าจุดอ่อนของทีมเขาอยู่ตรงไหน เวลาเราไปเล่นในฟุตบอลสถานการณ์จะเปลี่ยนทุก 15-20 นาที ช่วงแรกนี้ ก็ต้องดูว่าเวลาเตะปุ๊บ เวลาแข่งขันคิกออฟ ทีมไหนตั้งเกมได้ก่อน หมายความว่า ตั้งขบวนการเล่นได้ก่อนทีมไหน จะได้เปรียบ คือมันเป็นความได้เปรียบล้วนๆ เลย ถ้าโค้ชคนไหนมองว่าทีมคู่ต่อสู้มีจุดอ่อนอะไรแล้วสามารถโจมตีได้เร็วโอกาสที่จะชนะมีสูงคือ โค้ชต้องมีความรู้ในศาสตร์ของฟุตบอลอย่างลึกซึ้งซึ่งนะผมว่า ถ้าเป็นโค้ชธรรมดาๆ เค้าจะมองอะไรไม่ออก

วิธีการแก้เกมนอกจากที่โค้ชต้องสามารถวิเคราะห์เกมการเล่นเพื่อมาปรับรูปแบบการเล่นแล้ว อีกวิธีที่โค้ชใช้ในการแก้เกมที่กำลังตกเป็นรองคู่ต่อสู้อยู่ คือวิธีการเปลี่ยนตัวผู้เล่น ดังที่นิรันดร์เล่าถึงความประทับใจในการแก้เกมให้ฟังว่า “ยกเรื่องพีแต็ก (อดีตโค้ช) อะครับ เมื่อก่อนคุณธนาคารกรุงไทย ตอนที่ผมเล่นที่ธนาคารกรุงไทย ก็มีการแก้เกมที่ดี มีการปรับเปลี่ยนตัวผู้เล่นให้ลงตัว เวลาสถานการณ์ที่ตกเป็นรองก็กลายเป็นต่อ (ได้เปรียบ) อะไรอย่างนี้ ต้องแก้เกมเป็น” สอดคล้องกับ ธนะพลที่ได้บรรยายเหตุการณ์ว่า

ช่วงเวลาตรงนั้นในระยะเวลาที่เราโดนนำอยู่เนี่ย โค้ชมีการแก้เกมหรือว่ามีการวางหมากแบบไหน เพื่อให้สามารถกลับมาตีเสมอได้ ประมาณนี้ ประสิทธิภาพของโค้ช ก็คือเหมือนการมองเกมว่า ตอนนี้เราโดนนำอยู่ แล้วทีมเขานี้ตั้งรับหรือเปล่า หรือว่าเขาบุกเรา เราสามารถที่จะเปลี่ยนตัวผู้เล่นยังไงลงมาให้ทีมเรามีประสิทธิภาพมากขึ้น ประมาณนี้ครับ

สุภาพก็มีเหตุการณ์ที่บรรยายให้เห็นถึงการแก้เกมโดยการปรับเปลี่ยนตัวผู้เล่น แสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนตัวสามารถเปลี่ยนเกมการเล่นให้มีประสิทธิภาพขึ้นได้ โดยยกตัวอย่างการเปลี่ยนตัวในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน สุภาพบรรยายดังนี้

ก็มีหลายแมทช์นะ อืม..หลายๆเหตุการณ์ เหตุการณ์มันก็ไม่ซ้ำกัน แบบว่าโค้ชคนที่เก่งนะ ช่วงนี้ เออ.. เหตุการณ์มันก็มีหลายๆเรื่อง อย่างเหตุการณ์ถ้าเล่นๆ อย่างบางทีเล่นไปอย่างเนี่ยๆ รู้สึกว่าตัวผู้เล่นของเราสู้ไม่ไหว หรือเล่นไม่ไหวอย่างนี้ พอโค้ชเห็นปั๊บ เขามีการแบบว่าแก้เกมเลย เปลี่ยนเลย เปลี่ยนคนนี้มาปั๊บ เกมดีขึ้นจริงๆ แก้เกมเลย พอรู้คนนี้นี่มาเล่นดีมาก โยกตำแหน่งให้คนนั้นมามาร์ค (ประกบคู่ต่อสู้) บีบให้คนนั้นมาแทน หรืออย่างเช่นบอลเรานำอยู่อย่าง ทำยังไงเราถึงจะได้สามแต้ม

1.2 ความสามารถในการฝึกซ้อม

การเตรียมทีมก่อนการแข่งขัน การฝึกซ้อมจัดว่ามีความสำคัญมาก โค้ชต้องมีการวางแผนการฝึกซ้อมที่ดี เพื่อให้เมื่อถึงวันแข่งขันจริงผู้เล่นทุกคนภายในทีมมีความพร้อมมากที่สุด เวลาของการฝึกซ้อมเป็นช่วงที่โค้ชใช้พัฒนาผู้เล่นในทุกด้าน ทั้งด้านเทคนิค แทคติก ระบบแผนการเล่นของทีม รวมไปถึงสมรรถภาพร่างกาย บรูพา ได้กล่าวถึงการฝึกซ้อมว่า “โค้ชที่ดีอย่างแรกน่าจะเป็นโค้ชที่ฝึกซ้อมได้ดี เพราะว่าถ้าเราซ้อมดีเวลาแข่งมันจะดี” สร้างสรรค์ก็กล่าวทำนองเดียวกันว่า “คุณลักษณะข้อแรกเลยก็คือต้องรู้รูปแบบการฝึกซ้อมครับ” ปรชญาได้ยกตัวอย่างโค้ชที่ตนเองอยากร่วมงานด้วยว่า “ยกตัวอย่างก็คือโค้ชวิทยา เป็นคนที่มีรูปแบบการฝึกซ้อมที่ดี แล้วทุกคนในเมืองไทยยอมรับเขาและการฝึกซ้อม โค้ชแต่ละคนยอมรับเขา” สอดคล้องกับพิชัยที่กล่าวเพิ่มเติมว่า

หนึ่งคุณลักษณะของโค้ช คือ การซ้อมแต่ละวันต้องมีรูปแบบการซ้อมที่แบบหลากหลาย อันดับแรก คือ ซ้อม นักฟุตบอลเวลาลงไปสนามอยากจะซ้อม พอไปถึงสนามแล้ว เออ..อยากจะซ้อมฟุตบอล โค้ชมีการวางแผน วางแผนการฝึกซ้อมได้ดี

การแข่งขันฟุตบอลรายการไทยพรีเมียร์ลีกเป็นการแข่งขันระบบลีกอาชีพ ทุกทีมต้องแข่งขันแบบพบกันหมด 18 ทีม ใช้ระยะเวลาการแข่งขันหลายเดือน การฝึกซ้อมก็ต้องฝึกซ้อมระยะยาว ถ้ารูปแบบการฝึกซ้อมไม่ดีอาจจะเป็นอุปสรรคในการพัฒนาทีมได้ ความหลากหลายของรูปแบบการฝึกซ้อมคือสิ่งที่ผู้เล่นต้องการ ดังที่ นิรันดร์ได้อธิบายว่า “โค้ชต้องมีรูปแบบการซ้อมที่ดี เด็กไม่เบื่อ นะ คือ มีเกมใหม่ๆ มาให้เล่น เด็กจะไม่เบื่อครับ” สอดคล้องกับความคิดเห็นของ ภาคภูมิ ที่เสริมว่า “เรื่องของการฝึกซ้อม แบบว่า โค้ชต้องวางแผนการฝึกซ้อมยาวๆ เพราะว่าๆ นักเตะเล่นทั้งปีอะไรอย่างนี้ รูปแบบการฝึกซ้อมมันน้อย อะไรอย่างนี้ก็จะทำให้ให้นักฟุตบอล เหน็ดได้”

เมื่อการฝึกซ้อมไม่น่าเบื่อแล้ว โค้ชต้องมีเป้าหมายในการฝึกซ้อมในแต่ละวันว่าวันนี้ต้องการพัฒนาหรือปรับปรุงจุดบกพร่องของผู้เล่นหรือของทีมอย่างไรบ้าง การใช้ความรู้ความสามารถในการพัฒนาผู้เล่นเป็นจุดสำคัญอย่างหนึ่งตามที่สมรักษ์ กล่าวไว้ว่า

ความรู้ความสามารถของโค้ชก็อย่างที่บอกก็คือ ความรู้ความสามารถมันหลายด้าน ทั้งด้าน การนำเอา ความแข็งแกร่ง ความอ่อนแอในแต่ละจุดของตัวนักกีฬาของตนที่มีอยู่ออกมาให้ได้ แล้วก็พัฒนาให้มันดีขึ้นได้ พัฒนาจุดแข็งให้มันแข็งแรงขึ้น พัฒนาให้ดีขึ้น จุดอ่อนพัฒนาให้มันดีขึ้น ปิดจุดอ่อนนั้น มันก็ถือว่าเป็นความรู้ ความสามารถที่จะทำได้ในจุดนี้เหมือนกัน ในเรื่องของทักษะ เทคนิคต่างๆ ที่จะสอนนักฟุตบอลเนี่ย ตรงนี้ก็คือเป็นความรู้ความสามารถของโค้ช

นอกจากนั้น โค้ชควรมีการเตรียมการฝึกซ้อมมาล่วงหน้า จัดแบบฝึกและกำหนดช่วงเวลาการฝึกซ้อมให้มีประสิทธิภาพเหมาะสม เพราะบางครั้งการฝึกซ้อมที่ยืดเยื้อส่งผลต่อสภาพจิตใจของผู้เล่นได้ ดังที่ ราเชนทร์ กล่าวไว้ว่า

แล้วก็เรื่องของโปรแกรมการฝึกซ้อม ก็ต้องแบบ น่าจะมีการแบบเตรียมการมาตั้งบ้านแล้ว จริงๆ แล้ว การฝึกซ้อมเนี่ยผมว่าโค้ชทุกคนเขาคงมีเขาเรียกว่ามีโปรแกรมไว้ อาจจะล่วงหน้าเป็นอาทิตย์ สองอาทิตย์ หรืออะไรเรียบร้อยแล้ว เพราะมาถึงเนี่ยเขาก็สามารถมานบอกนักกีฬาวัดว่าวันนี้เราจะซ้อมอะไรบ้าง ซ้อมนี้ นั่น นี่ นี่ ในระยะเวลาที่กำหนด บ๊อบ บ๊อบ บ๊อบ เสร็จ โอเค แต่บางทีหลายคนที่เขาเจอมาเนี่ย คือแบบว่า บอกวันนี้จะซ้อม แค่นั้นนะ แต่กลับกลายเป็นยืดเยื้อ นักกีฬาซึ่งแบบว่าโอเคแล้ว โอเควันนี้ซ้อมชั่วโมงหนึ่งเสร็จ นักกีฬาก็ทำ เต็มที่ ร้อยเปอร์เซ็นต์เต็มจนหมดแรง แต่พอไปๆ มาๆ โค้ชเนี่ยยืดเวลาออกไปอีก มันทำให้บางทีก็รู้สึกแย่

1.3 ความสามารถในการสื่อสาร

ในการควบคุมทีมทักษะการสื่อสารถือว่าเป็นสิ่งสำคัญ เพราะโค้ชจะต้องสร้างความเข้าใจที่ตรงกันกับผู้เล่นทั้งในระหว่างการฝึกซ้อม ทำการแข่งขัน และสื่อสารกันนอกสนามแข่งขัน ถ้าโค้ชสื่อสารแล้วผู้เล่นเข้าใจถูกต้องก็เป็นผลดีกับทีม ในทางกลับกันถ้าโค้ชสื่อสารแล้วผู้เล่นเข้าใจอีกอย่างหนึ่ง ก็อาจก่อให้เกิดปัญหาภายในทีมได้ ดังที่ สุรินทร์ ได้อธิบายว่า “ความสามารถในการสื่อสาร ก็คือ พื้นฐานของฟุตบอล โค้ชอาจจะเข้าใจเหมือนนักฟุตบอล แต่การสื่อสารบางที ถ้าเราสื่อสารออกไปไม่ดี คนฟังอาจจะฟังไม่รู้เรื่อง กลายเป็น (ข้อมูล) ทางลบไปได้ การสื่อสารก็ต้องแบบว่าเน้นเพื่อให้เข้าใจ ให้เหมือนกัน เอาให้ง่าย แล้วก็เข้าใจตรงกัน” สอดคล้องกับธนะพล ที่กล่าวว่า

การสื่อสารก็เป็นสิ่งสำคัญนะ เพราะว่าเวลาที่เราลงไปในสนามนี้ นักฟุตบอลบางคนนะเล่นอยู่ แล้วโค้ชใช้วาจาไม่สุภาพ จริงๆ แล้วถามว่าโค้ชเขามีเจตนาในการด่าหรืออะไรไหม ก็คงไม่ แต่นักฟุตบอลบางคนจะคิด เอ้า ผมพลาดแค่นี้ ทำไมต้องด่าขนาดนี้ด้วย ฉะนั้นการสื่อสารเป็นสิ่งสำคัญ หรือไม่ก็ออกมาจากพักครึ่งมาแก้เกม พอมาแก้เกมก็ต้องมีการพูดในทางที่ให้นักเตะรู้ว่า เออ..นี่เป็นการแก้เกมนะ เป็นการบอก เป็นการสอนว่าทำอย่างนี้จะดีกว่า ไม่ใช่เป็นการตำหนิกัน อะไรอย่างนี้ครับ การสื่อสารจึงเป็นสิ่งสำคัญ

การสื่อสารกับผู้เล่นที่แตกต่างกันก็ต้องมีวิธีการที่เฉพาะกับบุคคล ปัจจุบันโค้ชฟุตบอลพรีเมียร์ลีกมีโค้ชชาวต่างชาติเข้ามาคุมทีม เกิดปัญหาการสื่อสารมาก ผู้เล่นที่ไม่เก่งภาษาอังกฤษก็มีปัญหาในการทำความเข้าใจกับโค้ช ดังที่ ชาตีชาย กล่าวถึงประสบการณ์ของตนเองในการสื่อสารว่า “ภาษาก็ต้องใช้เยอะครับ การสื่อสารการพูด การจา เพราะว่าต้องใช้ ... ถ้าเป็นโค้ชต่างชาติก็มีบ้างครับการสื่อสารกับโค้ชต่างชาติอาจจะยากหน่อยครับ” สมรักษ์อธิบายทำนองเดียวกันว่า

ภาษาฟุตบอลมันไม่ใช่เป็นภาษาทั่วไป มันไม่เหมือนกับภาษาในชีวิตประจำวัน ภาษาฟุตบอลเป็นภาษาที่บางอย่างก็จะเป็นทับศัพท์บ้าง เป็นภาษาอังกฤษบ้าง บางทีก็อาจจะเป็นการพูดให้เข้าใจง่ายบ้าง การสปีด (Speed) การอะไรทุกอย่าง คือมันเป็นภาษาในเกมฟุตบอล ซึ่งการสื่อสารกับเด็ก (นักฟุตบอล) บางทีความรู้ความสามารถของเด็กก็แตกต่างกัน ...ผมยกตัวอย่างบางที่เด็กเขาเพิ่งเข้ามาจากต่างจังหวัด การส่งภาษาของโค้ช ของผู้เล่นจะไม่เหมือนกัน การใช้การสื่อสาร การเข้าใจว่าเด็กคนนี้เป็นยังไง ต้องใช้ภาษายังไงในการสื่อสาร ผมก็ถือว่ามีความสำคัญส่วนหนึ่ง

1.4 รู้จุดอ่อนจุดแข็งของนักกีฬา

โค้ชต้องรู้ว่าผู้เล่นแต่ละคนมีลักษณะอย่างไร มีความต้องการสิ่งใด โค้ชต้องหาวิธีทำความเข้าใจถึงความแตกต่างในตัวผู้เล่นแต่ละคน ซึ่งการเข้าใจผู้เล่นนั้นผู้เล่นจะมีความรู้สึกสบายใจและอยากร่วมงานด้วย กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการร่วมงานกับโค้ชที่เข้าใจ ดังเช่นที่จรรยาได้อธิบายไว้ว่า “ส่วนตัวผมอยากได้โค้ชที่เข้าใจนักเตะมากที่สุด” สว่างสรรค์ กล่าวเสริมว่า “โค้ชอาจจะใช่หรือไม่ใช่ นักฟุตบอล แต่สามารถรู้ว่่านักบอลต้องการอะไร นักฟุตบอลควรซ้อมแบบไหน” สุรินทร์ก็มีความคิดทำนองเดียวกัน เขาสรุปว่า “โค้ชต้องเข้าใจพื้นฐานของนักฟุตบอลว่ามีพฤติกรรมหรือแนวความคิดยังไงครับ เพราะมันก็จะทำให้นักฟุตบอลกับโค้ชไปในทางเดียวกัน มันก็จะได้ง่ายต่อการทำงานและจะประสบความสำเร็จได้ง่าย” สอดคล้องกับสมรักษ์ ที่กล่าวว่า

เป็นความเข้าใจในตัวเด็ก (นักกีฬา) ความเข้าใจในที่นี้ก็คือ ความเข้าใจในทุกๆ อย่าง คือเข้าใจในส่วนของความสามารถของเด็ก เข้าใจในส่วนของการศึกษาที่เด็กมีอยู่ แล้วก็แก้ไขปัญหาของเด็กได้ อย่างสมมุติโค้ชบางคนรู้ว่าเด็กคนนี้อ่อนในเรื่องของการเปิดบอล การวางบอล การโยนบอลก็จะให้เขาได้เน้นจุดข้อบกพร่องที่จะโยนบอล การเปิดบอล การให้บอล เค้นออกมาซะมันก็ทำให้นักเตะคนนั้นพัฒนาในจุดด้อยของเขาได้ นี่ถือว่าเป็นความสำคัญ การเข้าใจเด็ก การเข้ากับเด็กได้เนี่ย บางทีมันมีความสำคัญในส่วนของการเชื่อมั่นในตัวโค้ชที่เด็กมีให้โค้ชด้วย แล้วอย่างอื่นก็คือ ความสามารถในการที่จะดึงความสามารถของเด็กแต่ละคนมาใช้ แล้วก็มาทำให้เป็นทีมได้ อันนี้ถือว่าเป็นความสำคัญอย่างหนึ่งครับ

การเข้าใจผู้เล่นทำให้โค้ชสามารถปรับวิธีการสอนให้เข้าใจกับบุคลิกภาพของตนเอง โค้ชจะสามารถดึงจุดเด่นของผู้เล่นมาปรับให้เข้ากับระบบการเล่นของทีม รู้ว่าจะใช้ผู้เล่นในสถานการณ์ใดจึงจะเหมาะสม ทำให้ผู้เล่นแสดงผลงานได้เต็มศักยภาพของตนเอง เกิดประโยชน์สูงสุดกับทีมและผู้เล่นก็ยอมรับในตัวโค้ชด้วย ดังที่ ภูผา ได้ชมเชยอดีตโค้ชว่า “คาต้า (อดีตโค้ช) ครับ คาต้าตอนที่เล่นเมืองพลอย เขาแบบรู้ว่าจะต้องทำยังไงกับนักเตะคนไหน เขารู้หมดว่าคนไหนควรที่จะดำ คนไหนควรที่จะพุดตีๆ เขารู้หมด เขาเก่งมาก นักบอลลอยยอมรับเขามาก” เช่นเดียวกับจรรยาที่เสริมว่า

ผมตอนที่ผมเล่นอยู่กับโค้ชใหญ่ เขาจะเข้าใจใจว่าผมมีความเร็ว เล่นถนัดซ้ายหรือขวาก็ได้ เขาจะให้ผมลงไปปีกซ้าย ถ้าปีกซ้ายเจาะไม่ได้ก็จะให้มาเจาะปีกขวา ถ้าปีกขวาเจาะไม่ได้ ก็จะไปเล่นซ้าย ก็คือโยกไปโยกมาอยู่นั่นแหละ นี่แหละโค้ชที่ดี โค้ชที่เข้าใจในตัวนักเตะ และก็จะใช้นักเตะในยามใด ตอนไหนสำคัญกับเกมนี้ เกมนี้ต้องรับ เมื่อรับแล้วต้องเอาของหลังลงไปไหม ต้องเอาปีกลงไปไหม อะไรอย่างนี้

ดังนั้นการทำงานของโค้ช การศึกษาผู้เล่นเป็นรายบุคคลจึงมีความจำเป็น โค้ชต้องรู้รายละเอียดว่าผู้เล่นคนไหนชอบอะไร ไม่ชอบอะไร จุดเด่น จุดด้อยอยู่ตรงไหนและนำทุกคนมาปรับให้รวมกันเป็นหนึ่งเดียว โค้ชต้องศึกษาอย่างละเอียดด้วยความใส่ใจ ดังที่ บุรพา อธิบายว่า “รู้นักเตะว่าเขาเป็นยังไง แล้วก็ก็ต้องทำทีมให้เป็นทีม เป็นระบบ ไม่ใช่ว่าต่างคนต่างเล่น เพราะจะทำให้ทีมไม่ประสบความสำเร็จในระยะยาว ก็คือต้องแบบดูให้ดีที่สุดว่านักเตะแต่ละคนเป็นยังไง ไม่ใช่ว่าสักแต่ว่าสอนไปวันๆ” ภาควมิกกล่าวเสริมว่า

ความเป็นโค้ช มันเปรียบเสมือนพ่อปกครองลูกนะ เป็นอย่างนั้นเลย คือคุณเป็นโค้ชคุณจะต้อง เอาใจใส่ มากเลย เอาใจใส่ในเรื่องของความรู้สึกของนักเตะ คิดว่านักเตะต้องการอะไร ในทางกลับกัน คุณเป็นพ่อนะ คุณจะต้องรู้แล้วว่า ลูกคุณต้องการอะไร ลูกคุณไม่ชอบกินอะไร ลูกคุณรักอะไร ลูกคุณไม่ชอบอะไร

นอกจากนั้น สมรักษ์ยังแสดงความคิดเห็นถึงความเข้าใจในตัวผู้เล่นอาจส่งผลต่อความสำเร็จของทีม การรู้ว่าผู้เล่นภายในทีมเป็นอย่างไร สามารถดึงศักยภาพของผู้เล่นออกมาได้ ตรงกันข้ามโค้ชที่เก่งแต่ขาดความเข้าใจผู้เล่นก็ไม่สามารถประสบความสำเร็จได้ ซึ่งสมรักษ์ได้อธิบายว่า

บางทีมที่โค้ชไม่ได้เก่งมากมาย แต่ว่าทำไมทีมประสบความสำเร็จได้ เพราะว่าเขามีหลักในการจูงใจ นักกีฬา หลักในการยัดใจนักกีฬาเพื่อที่จะให้นักกีฬาเค้นเอาความสามารถของนักกีฬาแต่ละคนที่มีอยู่ ออกมาใช้ได้ ซึ่งมันก็จะแตกต่างกับโค้ชบางคนที่มีชั่วโมงบินสูง ฐานบินสูง มีกฎเกณฑ์สูง แต่ว่าถ้าไม่เข้าใจตัวตนนักกีฬารึเปล่า แล้ว ก็ยากที่จะประสบความสำเร็จ

2. มีประสบการณ์ในการโค้ชฟุตบอล

ประสบการณ์ของโค้ชก็มีความสำคัญ บ่งบอกถึงการที่เคยผ่านการควบคุมทีมมาก่อนระยะเวลาที่อยู่ในวงการฟุตบอลนานเพียงใด โค้ชได้เรียนรู้จากสถานการณ์จริงเพียงใด โค้ชยังมีประสบการณ์มากเท่าไร ความชำนาญในเกมฟุตบอลก็มีแนวโน้มจะมากตามไปด้วย กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นในโค้ชที่มีประสบการณ์ ดังที่ สุภาพ อธิบายว่า “ความรู้ความสามารถในการโค้ชเนี่ย ถ้าเราจะไปสอนคนอื่นเขา แต่เราไม่มีประสบการณ์ เราก็คงไปสอนเขาไม่ได้” นรินทร์ก็มีความเห็นสอดคล้องกัน เขากล่าวว่า “ประสบการณ์ของโค้ชก็มีส่วนครับ เพราะว่าประสบการณ์ก็คือ คุณทีมมาหลายทีม น่าจะทำให้ทีมประสบความสำเร็จได้” คมกริบ กล่าวเสริมว่า “โค้ชต้องเป็นคนที่มีความรู้ความสามารถเป็นผู้นำได้ ก็คือต้องมีประสบการณ์” และคมกริบยังให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า

โค้ชที่มีประสบการณ์อยู่แล้ว เราก็คงไม่มีข้อคิดเห็นอะไร เพราะว่า อยากเสนอแบบว่าโค้ชที่แบบเพิ่งจะเข้ามาเป็นโค้ช อย่างแรกคือ การคุมนักฟุตบอลนั้นมันคุมนยาก ผมเชื่อนะ เพราะว่าถ้าผมเป็นโค้ชเองมันคงคุมนยาก อย่างโค้ชที่มีประสบการณ์ มันคุมได้อยู่แล้ว นักฟุตบอล รู้ว่าโค้ชคนนี้เป็นใคร เคยสัมผัส เคยเห็นผลงาน แต่สมมุติว่าเป็นโค้ชหน้าใหม่เข้ามา ในการจะทำให้ให้นักฟุตบอลเชื่อมั่นในตัวโค้ช ทำได้ยาก ถ้าสมมุติว่าผมเป็นโค้ชใหม่ๆ ก็จะต้องหาวิธีที่จะต้องให้นักฟุตบอลเชื่อมั่นในตัวเราความสำเร็จ

กลุ่มตัวอย่างบางคนอยากร่วมงานกับโค้ชที่มีประสบการณ์และมีชื่อเสียง หรือเป็นอดีตนักฟุตบอลทีมชาติ เป็นที่ยอมรับในวงการฟุตบอล โดยผู้เล่นมีความคาดหวังว่าประสบการณ์ของโค้ชจะช่วยพัฒนาและนำทีมไปสู่ความสำเร็จ อย่างที่ ราเชนทร์ ได้อธิบายถึงโค้ชที่อยากร่วมงานด้วยว่า “โค้ชเฮงเขาเคยผ่านฟุตบอลในระดับใหญ่ๆ มา โดยตัวเขาเอง เขาอาจจะได้เก็บเกี่ยวประสบการณ์เอาไว้เยอะ และถ้าเราได้ร่วมงานกับเขาเนี่ย เขาอาจจะนำประสบการณ์เหล่านั้นมาสอนเรา” สอดคล้องกับ สุภาพ ที่อธิบายถึงโค้ชที่มีประสิทธิภาพว่า

ประสบการณ์โค้ชเป็นยังไง ก่อนหน้านี้เป็นยังไง เขาเป็นใคร ลองมองย้อนไป เออถ้าเป็นผู้เล่น เคยติดทีมชาติด้วย อะไรมาด้วย แล้วมาเป็นโค้ช แล้วมีใบเอดูเคท (Educate) มีประสบการณ์ผ่านทีมมา อะไรหลายอย่าง เคยทำทีมอะไรมา แล้วสัมผัสเขา เราถึงจะรู้ว่าเขาเก่งจริง อย่างอาจารย์วิทยา เลาหลุยเนี่ย เราก็รู้อยู่แล้วว่าตอนเป็นนักบอล เขาก็เก่ง พอเขาจบจากการเลิกเล่นอาชีพนักบอล เขาก็ไปเรียนโค้ชมา เขาอยู่ยุโรป มาอยู่ที่ญี่ปุ่นมา ดูการทำทีม พอเขามาอยู่นี้ เราก็รู้อยู่แล้วว่า เออ...คนนี้นั่นเอง มีประสิทธิภาพ

นอกจากนั้นในการควบคุมการแข่งขัน โค้ชที่มีประสบการณ์จะมีประโยชน์อย่างมากในการเล่นเกม มีความได้เปรียบโค้ชที่มีประสบการณ์น้อยกว่า เพราะโค้ชที่มีประสบการณ์เคยผ่านสถานการณ์ต่างๆ ในการแข่งขันมากกว่า ดังที่ สุภาพ อธิบายว่า “ประสบการณ์ของโค้ชมันก็จะทำให้ทำงานได้ดีขึ้น ประสบการณ์ที่ผ่านมา อย่างบางแมตช์ ถ้าเราเปลี่ยนตัวผิด หรือเราเล่นเกมผิดในช่วงจังหวะนี้ประสบการณ์จะทำให้เราปรับปรุงได้” บรูพา กล่าวเสริมว่า “ถ้าโค้ชประสบการณ์น้อย บางทีเจอทีมที่เคียวกๆ หรือมีโค้ชระดับที่เขาเล่นเกม หรือวางแผนมาแบบเนียน มันอาจจะทำให้เราลำบากหน่อย โค้ชก็ต้องมีประสบการณ์ในการทำทีม”

โค้ชอยู่ในวงการฟุตบอลมานานเท่าไร ก็เป็นการเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้นไปด้วย ไม่ว่าจะเป็นด้านการฝึกซ้อม การเล่นเกม การวิเคราะห์คู่แข่ง สร้างความแตกต่างจากโค้ชที่ประสบการณ์น้อยกว่า แม้พื้นฐานฟุตบอลเท่ากัน แต่ขั้นการนำไปใช้ โค้ชที่มีประสบการณ์จะมีประสิทธิภาพมากกว่า ตามที่ปรัชญา อธิบายว่า

โค้ชแต่ละคนแตกต่างกัน แต่ว่าพื้นฐานฟุตบอลมันก็คล้ายๆ กัน อย่างโค้ชเฮง (วิทยา เลาหลุย) เขาก็มีประสบการณ์ในด้านรูปแบบการฝึกซ้อมที่มีสูง และมีรูปแบบการฝึกซ้อมใหม่ๆ เยอะ และก็เข้าใจฟุตบอลเยอะ คือมีประสบการณ์เยอะ เขาอยู่ระดับต่างประเทศมานาน แล้วก็การเล่นเกม การอ่านเกมเขามีสสูง แต่ไม่ใช่ว่าโค้ชแต่ละคนไม่เก่ง แต่ละคนก็มีความสามารถแตกต่างกันออกไป

ประเด็นสำคัญอีกประการคือ ความกดดันของโค้ช ในการแข่งขันฟุตบอลรายการไทยพรีเมียร์ลีก โค้ชต้องรับผิดชอบต่อผลการแข่งขันสูง โค้ชต้องทำผลงานให้ได้ตามเป้าหมายของสโมสร และความคาดหวังของกองเชียร์ ผู้เล่นมีความคิดเห็นว่าโค้ชที่มีประสบการณ์สามารถรับความกดดันได้ดีกว่าโค้ชมือใหม่ ดังที่ ภาควุมิ อธิบายว่า

ประสบการณ์เป็นสิ่งที่สำคัญ ถ้าโค้ชใหม่ๆ อาจจะดูยังไม่ค่อยนิ่ง อาจจะดูตื่นเต้นกับเกมฟุตบอล ... คือฟุตบอลมันเป็นศาสตร์ มันไม่มีสูตรสำเร็จ ขึ้นอยู่กับใครเข้าใจเกมได้มากกว่า เข้าใจ ณ เวลาตรงนั้นได้มากกว่า และสามารถพลิกแพลงได้เร็วกว่าตรงนั้นก็มีสิทธิ์ที่จะประสบความสำเร็จ

3. ทำงานอย่างมืออาชีพ

การแข่งขันฟุตบอลรายการไทยพรีเมียร์ลีก เป็นการแข่งขันที่ยกระดับสู่กีฬาอาชีพ มีการบริหารจัดการระบบมืออาชีพ ผู้เล่นก็อยากให้ได้ชึ้มีความเป็นมืออาชีพด้วยเช่นกัน โค้ชมีหน้าที่ในการควบคุมทีม วางแผนและเลือกตัวผู้เล่นในแต่ละเกม ซึ่งการเลือกตัวผู้เล่นโค้ชอาจจะดูจากความพร้อมด้านสมรรถภาพ ร่างกายของผู้เล่น หรือเลือกตามความเหมาะสมให้เข้ากับแผนการเล่นในแต่ละเกมการแข่งขัน โค้ชมืออาชีพต้องมีมาตรฐานในการเลือกตัวผู้เล่น อย่างไรก็ดีตาม ปัญหาความไม่เข้าใจภายหลังการจัดตัวผู้เล่นระหว่างโค้ชกับผู้เล่นยังคงมีให้เห็นบ่อยๆ ดังนั้น โค้ชต้องมีมาตรฐานในการเลือกตัวผู้เล่นที่ชัดเจน และสื่อสารให้ผู้เล่นเข้าใจ ดังที่ สุรินทร์ กล่าวว่า “ก็เรื่องการวางตัวผู้เล่น จัดตัวผู้เล่นมันน่าจะมีมาตรฐาน หรือว่ามีระบบที่มันสอดคล้องกับเกมมากกว่าที่จะเอาเฉพาะเรื่องความฟิตหรือความชอบมาเลือกตัวผู้เล่นครับ” สอดคล้องกับ สมรักษ์ ที่กล่าวถึงการจัดตัวผู้เล่นที่ไม่ยุติธรรมดังนี้

ไม่ว่าจะเป็นวงการไหนของเมืองไทย ไม่ว่าจะเป็นการเมือง ฟุตบอล การศึกษา ทุกอย่าง เด็กเล่นมันมีอยู่ แล้ว แต่เด็กเล่นในที่นี้ก็คือ ถ้าเขามีความรู้ความสามารถจริง ความตั้งใจจริงก็จะมีว่า อย่างบางทีในทีมเอง ก็มีการแข่งขัน การได้ลงเล่น มีเรื่องเงินๆ ทองๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง การได้ลงเป็นตัวจริงก็จะได้ค่าตัวราคาหนึ่ง การติดเป็นตัวสำรองก็อีกราคาหนึ่ง การมีชื่อติดอยู่ในทีมก็อีกราคาหนึ่ง การคัดสรรนักเตะ ส่วนใหญ่ก็ขึ้นอยู่กับโค้ช แล้วก็ทีมงาน โค้ชถ้ามีความเป็นธรรม มีความเป็นกลาง มีความยุติธรรมในส่วนของการทำหน้าที่ การใช้มุมมองในการคัดเลือกเด็ก หรือว่าตัดสินใจอะไรลงไป ผมว่าถือว่าเป็นโค้ชที่ดี

ราเชนทร์กล่าวถึงการจัดตัวผู้เล่นที่มีมาตรฐานของโค้ช คือ โค้ชต้องจัดตัวผู้เล่นด้วยความยุติธรรม ไม่มีการเลือกที่รักมักที่ชัง โค้ชต้องพร้อมที่จะให้โอกาสผู้เล่นเมื่อถึงโอกาส ราเชนทร์ อธิบายว่า

เขาเรียกว่า ให้ได้ใจนักกีฬา คือให้นักกีฬารู้สึกว่าโอเค แพร่ ต่างคนต่างแพร่ คือถ้าช่วงไหนคุณผลงานดี โอเค ผมก็ให้คุณเล่น แต่ช่วงไหนที่คุณดรอป (Drop) คุณก็ต้องพักจะไม่มีการแบบว่า คุณมีชื่อเสียง จะต้องลงตลอด มันทำให้นักกีฬาที่เป็นตัวสำรอง ที่รอวันที่จะขึ้นมา ซึ่งเขาตั้งใจมากๆ พอสักวันหนึ่ง ถึงโอกาสเขาแล้ว เพราะว่าตัวผู้เล่นที่อยู่สืบเสียดตัวแรก อาจจะฟอร์มตกหรือบาดเจ็บ แต่กลับกลายเป็นว่ายังใช้คนนั้นต่อ มันทำให้นักกีฬาสำรองที่จะขึ้นมา รู้สึกแย่ เหมือนกับไม่อยากที่จะเล่นแล้ว ไม่รู้ว่าจะซ้อมไปเพื่ออะไร ผมว่าน่าจะให้โอกาสกับทุกคน ให้โอกาสเมื่อถึงโอกาสของเขา

มาตรฐานการฝึกซ้อมก็ต้องเป็นมืออาชีพ ช่วงการฝึกซ้อมโค้ชสามารถที่จะดูถึงความมุ่งมั่น ตั้งใจ ของผู้เล่นได้ โค้ชสามารถนำมาเป็นข้อมูลในการเลือกตัวผู้เล่นที่จะใช้ในการแข่งขัน ไม่ใช่เลือกผู้เล่นตามความชอบส่วนตัวหรือเลือกเฉพาะผู้เล่นที่มีชื่อเสียง สร้างสรรค์ได้กล่าวถึงโค้ชต่างชาติที่มีความเป็นมืออาชีพว่า

ผมก็ผ่านโค้ชมาประมาณ 5-6 คน ผมว่าโค้ชต่างชาติมีความเป็นมืออาชีพ ไม่มีคำว่าซูเปอร์สตาร์ใครมาซ้อมโอกาสที่จะได้เล่นมี ถึงแม้โค้ชอาจจะสู้เพื่อนไม่ได้ แต่การมาซ้อมการแข่งขันภายในทีมมันเกิดขึ้น ใครที่ไม่มา โค้ชชาวต่างชาติก็จะไม่เอาลงเพราะว่าเขาเอาคนที่มาซ้อม เหมือนกับว่าอยู่กับทีมมาก่อน และอย่างรูปแบบการซ้อม โค้ชต่างชาติ ก็มีรูปแบบในการซ้อมแต่ละวันตรงเวลาที่กำหนดไว้ อย่างเวลาซ้อมชั่วโมงครึ่ง โค้ชต่างชาติก็จะซ้อมชั่วโมงครึ่งแล้วก็เลิก วันนี้อสองชั่วโมง พอสองชั่วโมงก็เลิก ตรงเวลาแล้วก็รูปแบบแต่ละวันจะแตกต่างกันไป จะไม่ซ้ำซาก จะไม่ทำให้นักบอลเบื่อ

นอกจากการจัดตัวผู้เล่นแล้ว กลุ่มตัวอย่างยังได้กล่าวถึงประเด็นของความรับผิดชอบในผลการแข่งขัน โค้ชมืออาชีพต้องพร้อมยอมรับผลการแข่งขันไม่ใช่โยนความผิดให้กับผู้เล่นอย่างเดียว ดังที่ สร้างสรรค์ อธิบายว่า “ความเป็นมืออาชีพ ถึงผลจะแพ้ชนะก็ไม่โยนความผิดให้เด็ก หรือว่าเด็กผิดก็เอามาปรับปรุงโดยไม่พูด คือไม่พูดออกสื่ออะไรครับ คือเอามาคุยกันในห้อง มาแก้ไขในห้องมากกว่า” สุรินทร์กล่าวเสริมว่า

โค้ชให้สัมภาษณ์หลังเกมบอกว่า นักฟุตบอลเล่นได้ต่ำกว่ามาตรฐาน เล่นห่วย อะไรอย่างนี้ ทั้งที่ตัวเองเป็นคนเลือกผู้เล่น และเป็นคนจัดผู้เล่นลงสนาม แต่มาโยนความผิดให้นักฟุตบอล มันต้องช่วยกันรับผิดชอบ ใช่ว่าจะมาโทษนักฟุตบอลอย่างเดียว เพราะคุณก็เป็นโค้ช คุณมีสิทธิเลือกผู้เล่น มีสิทธิวางแผน คุณมีหน้าที่กำหนดทุกอย่าง ก่อนที่จะลงสนาม แล้วก็ระหว่างพักครึ่ง แต่พอเกมจบ คุณมาโทษนักฟุตบอลว่าทำตามที่คุณสั่งไม่ได้

โค้ชที่ดีไม่ควรโยนความผิดให้กับผู้เล่น การกระทำดังกล่าวไม่สามารถซื้อใจผู้เล่นในทีมได้ และแสดงถึงความขาดภาวะผู้นำที่ดี เมื่อผลการแข่งขันออกมาอย่างไร โค้ชต้องรับผิดชอบ และควรควบคุมอารมณ์ให้ได้ ไม่ใช่ไปประกาศออกสื่อ ควรนำข้อบกพร่องกลับมาแก้ไขพัฒนาทีม ดังที่ สร้างสรรค์ บรรยายว่า

ตอนแข่งขันมีอยู่นัดหนึ่ง ไปแข่งแล้วผมเล่นไม่ดี แพ้มา ตอนที่เล่นอยู่ในสนาม โค้ชพูดจาไม่ดี ว่านักบอลไม่เต็มที่ ... คราวนี้พอนักบอลได้ยิน ก็เกิดความน้อยใจ แล้วก็ความอ่อนเพลียอาจจะแพ้ได้ ตอนกลับมาบรรยายภาคนในการซ้อมไม่ดีขึ้น เถียงกัน บางครั้งมันก็มีแพ้ มีชนะ แต่โค้ชที่ดีควรเก็บอารมณ์ แล้วมาพูดในห้องประชุมมากกว่าที่จะพูดออกไป

4. มีความเป็นผู้นำ

กีฬาฟุตบอลเป็นกีฬาประเภททีม โค้ชต้องมีความสามารถในการที่จะควบคุมผู้เล่นภายในทีมให้ได้ โดยบทบาทและหน้าที่ของโค้ชจำเป็นต้องมีบุคลิกภาพการเป็นผู้นำ แน่สนับบุคลิกภาพของโค้ชแต่ละคนย่อมมีความแตกต่างกัน จะหาความสมบูรณ์แบบในโค้ชคนใดคนหนึ่งเป็นไปได้ยาก แต่โค้ชทุกคนก็มีบุคลิกภาพความเป็นผู้นำไม่ข้อใดข้อหนึ่งเพื่อที่จะควบคุมทีม สร้างความน่าเชื่อถือและเป็นที่เคารพของผู้เล่น กลุ่มตัวอย่างเห็นความสำคัญของบุคลิกภาพการเป็นผู้นำ ดังที่ จรรยา กล่าวว่า “โค้ชต้องเป็นผู้นำของทีม สามารถดูแลนักเตะรวมถึงสตาฟ (Staff Coach) ทุกคนได้” นรินทร์ มีความเห็นตรงกันว่า “โค้ชต้องเป็นผู้นำครับ ต้องมีภาษี เด็กเกรงใจครับ เวลามองแล้วเด็กต้องเกรงใจ” ภูผา อธิบายในทำนองเดียวกันว่า “ก็แน่นอนคือเขาเป็นโค้ช เขาเป็นเฮด (Head) เป็นคนที่ใหญ่ที่สุดในทีม เป็นคนที่สั่งการจะต้องมีตรงนี้ คือ การเป็นผู้นำ ถ้าโค้ชไม่มีตรงนี้ก็แย่ นักฟุตบอลไม่เชื่อฟังโค้ชก็อยู่ไม่ได้ เพราะว่าโค้ชใหญ่สุด” ปรัชญาแสดงความคิดเห็นในทำนองเดียวกัน

บุคลิกในการเป็นผู้นำ เวลาเราจะคุมคนในทีม 20-30 คน คุมนักฟุตบอลนี้ เราต้องมีบุคลิกเป็นผู้นำ ทำอย่างไร คือนำเขา ชี้แนะเขา บุคลิกในผู้นำมันก็รวมในทุกอย่าง เรื่องการวางแผนการเล่นก็อีกส่วนหนึ่ง บุคลิกในการเป็นผู้นำของโค้ชนี้สำคัญ ไม่ใช่เราเหวอะเหวอะ ไม่ลงมาซ้อม มาคุมซ้อมสาย นักฟุตบอลก็ขาดความเชื่อถือ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์และบรรยายเหตุการณ์สำคัญ กลุ่มตัวอย่างได้กล่าวถึงคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพการเป็นผู้นำไว้หลากหลาย ผู้วิจัยจะยกตัวอย่างบุคลิกภาพการเป็นผู้นำที่ดีตามที่กลุ่มตัวอย่างได้กล่าวถึง เริ่มจาก ภาคภูมิได้อธิบายลักษณะความเป็นผู้นำของโค้ชที่มีประสิทธิภาพว่า

คนเป็นโค้ชต้องมีความเป็นผู้นำ ไม่ว่าจะในเรื่องการวางตัว การพูด ในการฝึกซ้อม การมาอยู่กับทีม การที่จะเป็นผู้นำเวลาที่ประชุมแถวหรือว่าการพูดคุย หรือแม้ในเรื่องการใช้ชีวิตนอกสนาม ที่ไม่ใช่ฟุตบอล มันต้องมีประสบการณ์เยอะเหมือนกัน รวมไปถึงเรื่องการแต่งตัวด้วย คนเป็นโค้ชต้องไม่ใส่รองเท้าแตะมา จะต้องเป็นผู้นำ

คมกริบก็ได้ยกย่องอดีตโค้ชที่มีลักษณะความเป็นผู้นำที่แสดงออกมาถึงความมุ่งมั่นต้องการเป็นผู้นำ สร้างให้ผู้เล่นเกิดความฮึกเหิมต้องการเล่น ถือว่าเป็นบุคลิกที่สร้างแรงกระตุ้นให้ผู้เล่นได้เป็นอย่างดี คมกริบ อธิบายให้ฟังว่า

โค้ชเป็นคนที่มีบุคลิกเป็นของตัวเอง เขาเป็นคนที่ไม่ยอมแพ้ เขาจะสอนนักฟุตบอลตลอดเวลาว่า ถ้าคุณคิดจะเป็นนักสู้ล่ะ คุณจะต้องไม่ยอมแพ้ คุณจะต้องไม่กลัวใคร คุณจะต้องไม่สนใจอะไร คุณลงไปในสนาม คุณต้องสู้ คุณต้องเล่น คุณอย่ายอมแพ้ และก็ด้วยบุคลิกที่เขาเป็นคนที่แบบชน เขาทำให้นักฟุตบอลเห็นว่ามันแหละคือความมุ่งมั่นของเขา นักฟุตบอลเห็นปฏิกิริยาของโค้ชหรือว่าการแสดงออกของเขาก็ทำให้นักฟุตบอลมีความฮึกเหิม

โค้ชเปรียบเสมือนครูคนหนึ่งที่เคยสอน คอยชี้แนะ การเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้เล่นเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือเพิ่มขึ้น เมื่อผู้เล่นมีความเชื่อถือแล้วการจะสั่งหรือสอนแนะนำอะไร ผู้เล่นก็จะมี ความเชื่อถือและปฏิบัติตามเป็นอย่างดี อย่างที่ สุรินทร์ ได้อธิบายว่า “โค้ชก็ต้องเป็นผู้นำ เป็นตัวอย่างที่ดี ให้นักฟุตบอลในเรื่องของการวางตัวหรือว่าจะเป็นการพูดคุยกับนักฟุตบอลก็ต้องเสมอภาคเท่าเทียมกัน นักฟุตบอลจะได้เชื่อถือ ทำให้เวลาแข่งขันมันจะออกมาย่าง” ปรชญากล่าวเสริมดังนี้

แน่นอนบุคลิกการเป็นผู้นำของโค้ช หนึ่งมีความมุ่งมั่น สองตรงต่อเวลา ต้องตรงต่อเวลา โค้ชนัดซ้อมสี่โมง ต้องมาสามโมง เพื่อมาเตรียมแผนการฝึกซ้อม วางแผนคู่แข่งแต่ละแมตช์ แต่ละอาทิตย์ แต่ต้นปี วางแผนแต่ละปีว่าจะซ้อมยังงัยในช่วงพรีซีซั่น (Pre-season) ... รู้จักว่าเราจะทำยังงัยในแต่ละปี เจอคู่แข่งยังงัย ต้องวางแผน

นอกจากนั้นการเป็นผู้นำของโค้ชต้องมีความสามารถในการตัดสินใจ การควบคุมทีมโค้ชต้องมี สถานการณ์ที่จำเป็นต้องใช้การตัดสินใจ ยกตัวอย่างในเรื่องการจัดตัวผู้เล่น การแก้เกม ต้องเป็นคนกล้าตัดสินใจมีความเชื่อมั่นในตัวเอง และเชื่อมั่นในตัวผู้เล่นสูง ดังที่ สุภาพ ได้กล่าวว่า “บุคลิกภาพ การเป็นผู้นำของโค้ช มันก็ต้องมีบุคลิกที่เชื่อมั่น มีความเป็นผู้นำ ไม่ใช่ตัดสินใจชักช้า อี้อีก ไม่ได้ เราต้องมีความเป็นผู้นำ บางครั้งเราต้องมีความเด็ดเดี่ยวกล้าตัดสินใจ”

5. จิตวิทยาในการโค้ช

จิตวิทยาเป็นคุณลักษณะที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่โค้ชพึงมี เพราะการสร้างแรงจูงใจให้ผู้เล่น มีความต้องการที่จะทุ่มเทให้กับสโมสร และดึงศักยภาพของผู้เล่นออกมาให้มากที่สุด วิธีการทางจิตวิทยา คือ สิ่งที่ผู้เล่นต้องการจากโค้ช หลักจิตวิทยาการกีฬา มีหลายเรื่อง แต่การพูดเพื่อกระตุ้นผู้เล่นในการแข่งขันกีฬาฟุตบอลมีการใช้อย่างกว้างขวาง การพูดในเชิงบวกช่วยสร้างแรงจูงใจขึ้นเยี่ยมให้กับผู้เล่น ไม่ว่าในช่วงของการฝึกซ้อมหรือแข่งขัน กลุ่มตัวอย่างทุกคนเห็นความสำคัญของวิธีการพูดกระตุ้นจากโค้ช การพูดกระตุ้นสามารถดึงความสามารถของผู้เล่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่ สร้างสรรค์ อธิบายว่า “จิตวิทยาก็เป็นสิ่งสำคัญ ที่ผมเคยบอกไว้ว่า การโน้มน้าวจิตใจหรือว่าการจะดึงศักยภาพของนักเตะออกมา” สุรินทร์เสริมว่า “เรื่องจิตวิทยาที่โค้ชน่าจะมีเยอะที่สุดเพราะมันน่าจะเป็นการดึง

ความสามารถของนักเตะ เวลาโค้ชเข้าไปปลอบ เข้าไปคุยแค่ไม่กี่คำ มันอาจจะทำให้นักเตะธรรมดา กลายเป็นนักเตะที่ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ก็ได้ เพราะคำพูดแค่ไม่กี่คำ ทำนองเดียวกับ พิชัย อธิบายเพิ่มเติมว่า “จิตวิทยาโค้ชต้องมีการพูดกับนักเตะ ให้นักเตะเชื่อให้นักเตะทำตาม” สอดคล้องกับภาคภูมิ ที่กล่าวว่า

จิตวิทยาเป็นปัจจัยที่สำคัญมากเลย เพราะว่าถ้าคุณไม่มีจิตวิทยาในการพูดกับนักเตะ ไม่สามารถที่จะเอา แบบพลังข้างในออกมาเล่นได้ โค้ชบางคนพูดมาก แต่นักเตะไม่ได้เชื่อฟังเลย เผลอๆ เถียงกลับ โค้ชบางคน พูดแค่สองสามคำ นักเตะคนนั้นเล่นแบบเกียจคร้านก็มี คือจะต้องดูให้ออก โค้ชจะต้องหาทางจุดประกาย นักเตะ

การพูดกระตุ้นนั้นโค้ชต้องมีการพูดที่เหมาะสมกับผู้เล่นแต่ละคน เพราะลักษณะนิสัยที่ แตกต่างกันของผู้เล่น และรูปแบบการพูดกระตุ้นที่เหมาะสมกับสถานการณ์ในตอนนั้นๆ ด้วย อย่าง การพูดกระตุ้นช่วงพักครึ่งเวลาแรกของการแข่งขันที่ผลการแข่งขันตกเป็นรอง ดังที่ พิชัย บรรยายว่า “บอลแข่งอยู่ครึ่งหนึ่งแล้วก็บอลโดนนำ ตอนพักครึ่งเวลา โค้ชก็พูดกับทีมบอกว่า ยังไม่แพ้ ยังสู้ได้ กระตุ้น ทีมให้เราสู้เพราะโอกาส ประมาณนี้ครับ” คล้ายกับสถานการณ์ของ สโมสรบุรีรัมย์ ยูไนเต็ด ที่ก่อนแข่งทีมของ สโมสรบุรีรัมย์ ยูไนเต็ด เป็นรองคู่แข่งเกือบทุกด้าน แต่โค้ชสามารถพูดกระตุ้นให้ผู้เล่นมีกำลังใจและทำผลงานได้ดี สโมสรบุรีรัมย์ ยูไนเต็ด บรรยายว่า

ก็มีอยู่เหตุการณ์หนึ่งก็คือ นัดชิงโตโยต้าเอิร์ท ซึ่งกับทีม บีบีอีบี วันนั้นถ้าพูดถึงเราก็เป็นรองอยู่หลาย ด้าน เรื่องกองเชียร์อาจจะไม่เป็นรอง เพราะว่าเราเยอะๆ กัน แต่ถ้าเรื่องกรรมการล่ะก็ อาจจะเป็นรองทาง ในนัดๆ แล้วก็เรื่องตัวผู้เล่นของเราค่อนข้างจะเกรดเอ เราอาจจะเกรดบี อาจจะสู้ไม่ได้ แต่โค้ชเราก็ สามารถกระตุ้น คือ ก่อนแข่ง พูดยังงี้ก็ได้ไม่ให้เป็นรอง พูดแบบ เอ..เราอาจจะแพ้กรรมการนัดๆ เขาก็ สิบเอ็ดคน เขาก็สิบเอ็ดคน เขาก็สองเท้า เขาก็สองเท้า สองมือเหมือนกัน ในการเล่นมันก็ไม่มันดิ่งแล้ว เรา ก็สู้ ถึงจะแพ้ ชนะ ลงไปเต็มที่ก่อน อะไรก็เกิดขึ้นได้ ฟุตบอลแมตช์เดียว ซึ่งแมตช์นั้นเราก็เล่นได้ดี ขึ้นนำบีบี ก่อน แต่ก็โดนตีเสมอ เขาก็กลับมาทำชัยครั้งแรกอีกครั้ง 2-1 แล้วคราวนี้ครั้งหลังโค้ชก็แก้เกมกับบอกว่า เรา ก็เล่นกันได้ดีแล้วก็พยายามรักษาการเล่นอย่างนี้ไปเรื่อยๆ แล้วก็ระวังเรื่องกรรมการ เรื่องจุดโทษ เรื่องอะไร อย่างนี้ เราก็ระวังระวัง โค้ชก็กระตุ้นตลอดเวลา ในการแข่งขันในครั้งหลังก็สามารถยันอยู่ เขาก็ชนะ 2-1 ปี นั้นเราก็คว้าแชมป์โตโยต้ามาได้

นอกจากนั้นการใช้ทักษะการพูดกระตุ้นร่วมกับการพูดแนะนำ แก่โค้ชบอกพร่องผู้เล่นก็เป็น วิธีการที่มีประโยชน์ ช่วยสร้างความมั่นใจและอยากกลับไปแก้ไขข้อบกพร่องที่โค้ชแนะนำมา แม้ว่า สถานการณ์ตอนนั้นโค้ชจะพูดตอนจบการแข่งขันไปแล้ว ดังที่ จรรย อธิบายว่า “ต้องมีวาทะในการพูด ต้องใช้คำพูดที่เข้าใจนักเตะ ก็คือใช้คำพูดแบบ คุณจะต้องเล่นอย่างนั้นนะ จะต้องเล่นเกมแบบนี้ เกม อย่างนี้ อะไรแบบนี้” ภูผา ได้กล่าวถึงการพูดกระตุ้นหลังจบเกมการแข่งขันของโค้ชดังนี้

มีอยู่ช่วงหนึ่งครับ ทีมแบบแยะ ทีมแพ้ แพ้เยอะ โค้ชเขาก็เรียกรวมนักเตะ ประชุมกัน แล้วก็เหมือนมาต่อว่าเป็นรายคน แต่ใช้คำพูดที่แบบดี ต่อว่า แล้วก็สอน ก็เหมือนทำให้เรารู้สึกผิด ทำให้เราอยากจะเล่น อยากจะเล่นแมทช์ต่อไป อยากจะชนะครับ แล้วก็พอแมทช์ต่อไปเราเล่นบอล เอเอคัพ ทีมที่เจอเป็นทีมที่ซีร้าย เราก็ชนะเขา 4-0, 5-0 วันนั้นก็ทำให้ทีมมีความสุขมาก ดีใจ ล้อเลียนโค้ชกันครับ ไปนั่งล้อมวงแล้วยืนขึ้นหน้าศาลาล้อเลียนโค้ช เป็นสิ่งที่ประทับใจ

การพูดกระตุ้นผู้เล่นนอกจากช่วงระหว่างแข่งขันแล้ว การสัญญาด้วยคำพูดของโค้ชที่ให้ไว้กับผู้เล่น ก็สามารถเปลี่ยนเป็นจิตวิทยาวิธีหนึ่ง สุรินทร์ได้บรรยายเหตุการณ์สำคัญไว้เกี่ยวกับการสัญญาของโค้ช แล้วโค้ชก็ทำตามสัญญานั้น เป็นการสัญญาโดยให้ออกาสผู้เล่นเป็นคนตัดสินใจในการจัดทีม เมื่อมีโอกาสจริงตามที่โค้ชพูดไว้ผู้เล่นก็ไม่ทำให้โค้ชผิดหวัง สุรินทร์ บรรยายว่า

การแข่งขันศรีสะเกษปีที่แล้ว พี่เตี้ย (โค้ช) กับอากแดง (เพื่อนของสุรินทร์) บอกว่ากลับไปน่าจะอยากเล่นตำแหน่งไหน นัดหน้าจะให้มึงลงเลย แต่ขอให้มึงทำให้ดี มึงเลือกมาเลย ว่าสิบเอ็ดคนแรกมึงจะเอาใครลงเล่นบ้าง แดงเลือกมาเลยสิบเอ็ดคนอยากเล่นกับชุดนี้ แล้ววันนั้นมันก็ทำได้แต่ก็ถูกเปลี่ยนตัวออก เพราะสภาพร่างกายมีการบาดเจ็บ มันก็เหมือนเป็นการซื้อใจนักฟุตบอล ว่า อ้าว...ผมให้ออกาสคุณแล้ว นัดนี้ คุณเลือกตัวผู้เล่นเลย ที่คุณจะไปแล้วคุณจะใช้ฟอร์มดีอย่างที่สุด คุณเลือกมาเลย แล้วเขาก็ลงไปก็ทำได้ อย่างที่โค้ชให้ออกาส

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาคุณลักษณะของโค้ชกีฬาฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีกที่มีประสิทธิภาพ

คำถามในการวิจัย

โค้ชกีฬาฟุตบอลที่มีประสิทธิภาพมีคุณลักษณะสำคัญอะไรบ้าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักฟุตบอลชายที่เข้าร่วมในการแข่งขันฟุตบอลรายการ ไทยพรีเมียร์ลีก ฤดูกาล 2011 จำนวน 15 คน อายุระหว่าง 23-38 ปี และอายุเฉลี่ยเท่ากับ 29.3 ปี (ดูตาราง 1) มีประสบการณ์ในการแข่งขันฟุตบอลรายการ ไทยพรีเมียร์ลีกมาอย่างน้อย 1 ปี กลุ่มตัวอย่างถือสัญชาติไทย ทุกคนยังคงสภาพการเป็นนักฟุตบอลตัวแทนของสโมสรอันดับที่ 1-6 ของตารางคะแนนเมื่อจบการแข่งขันฟุตบอลรายการ ไทยพรีเมียร์ลีก 2011 ในครั้งฤดูกาลแรก

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการบรรยายเหตุการณ์สำคัญ (Critical Incidence) (ดูภาคผนวก ก) โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 15 คน ที่เป็นนักกีฬาฟุตบอลสัญชาติไทย จากสโมสรอันดับ 1-6 ของตารางคะแนนเมื่อจบการแข่งขันฟุตบอลรายการ ไทยพรีเมียร์ลีก 2011 ในครั้งฤดูกาลแรก และเลือกใช้การสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการแบบมีโครงสร้าง (Semi-structured Interview) โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติตามเงื่อนไขที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ จำนวน 15 คน ให้ทุกคนเขียนแบบบรรยายเหตุการณ์สำคัญ (Critical Incident) และทำการสัมภาษณ์ (ดูภาคผนวก ข) สำหรับแบบสัมภาษณ์ทั้งหมดนั้นได้นำไปทดลองใช้ในการศึกษานำร่อง (Field Test) กับกลุ่มนักกีฬาฟุตบอลที่มีคุณลักษณะคล้ายคลึงกันแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จากนั้นได้นำแบบสัมภาษณ์ไปปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น ก่อนที่จะนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลจากการบรรยายเหตุการณ์สำคัญ ผู้วิจัยได้นำคำตอบไปพิมพ์เพื่อความสะดวกในการอ่าน และมาจัดระบบเพื่อเตรียมการข้อมูลให้พร้อมสำหรับการนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ในการสัมภาษณ์ทุกครั้งผู้วิจัยได้ทำการบันทึกเทปเสียงการสัมภาษณ์ด้วยเครื่องเอ็มพีสาม (MP3) และนำเทปเสียงมาถอดความคำต่อคำ (Verbatim) เพื่อจัดทำสคริปการสัมภาษณ์ สำหรับนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการเปรียบเทียบความคงที่ของข้อมูล (Constant Comparison) ซึ่งได้มาจากการบรรยายเหตุการณ์สำคัญและสัมภาษณ์ เพื่อหาหัวเรื่องและหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของโค้ชฟุตบอลที่มีประสิทธิภาพของไทยพรีเมียร์ลีก 2011 การเปรียบเทียบความคงที่ของข้อมูลประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การอ่านข้อมูลเพื่อค้นหาหัวข้อ การจัดกลุ่มหัวเรื่อง การนำข้อมูลมาจัดเข้าหัวข้อที่เหมาะสม และการอธิบายหัวข้อ (สาลี สุภาภรณ์. 2550: 177 – 178)

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักฟุตบอลชายที่เข้าร่วมในการแข่งขันฟุตบอลรายการ ไทยพรีเมียร์ลีก ฤดูกาล 2011 จำนวน 15 คน อายุระหว่าง 23-38 ปี และอายุเฉลี่ยเท่ากับ 29.3 ปี (ดูตาราง 4.1) มีประสบการณ์ในการเล่นฟุตบอลรายการ ไทยพรีเมียร์ลีกมาอย่างน้อย 1 ปี กลุ่มตัวอย่างถือสัญชาติไทย ทุกคนยังคงสภาพการเป็นนักฟุตบอลตัวแทนของสโมสรอันดับที่ 1-6 ของตารางคะแนนเมื่อจบการแข่งขันฟุตบอลรายการ ไทยพรีเมียร์ลีก 2011 ในครั้งฤดูกาลแรก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการเปรียบเทียบความคงที่ของข้อมูล (Content Comparison) ซึ่งได้มาจากการบรรยายเหตุการณ์สำคัญและการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับคุณลักษณะของโค้ชที่พึงประสงค์ สรุปได้เป็น 5 หัวเรื่อง (Theme) คือ (1) มีความรู้ความสามารถในกีฬาฟุตบอลและการโค้ช ซึ่งจำแนกเป็น 4 หัวข้อ คือ (1.1) ความสามารถในการวางแผนและแก้เกม (1.2) ความสามารถในการวางแผนการฝึกซ้อม (1.3) ความสามารถในการสื่อสาร และ (1.4) รู้จุดอ่อนจุดแข็งของนักกีฬา (2) มีประสบการณ์ด้านการโค้ชฟุตบอล (3) ทำงานอย่างมืออาชีพ (4) มีความเป็นผู้นำ (5) มีจิตวิทยาในการโค้ช ดังจะได้อภิปรายผลในแต่ละด้านตามลำดับ

1. มีความรู้ความสามารถในกีฬาฟุตบอลและการโค้ช

กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าการแข่งขันฟุตบอลรายการไทยพรีเมียร์ลีก เป็นรายการแข่งขันที่พัฒนากีฬาฟุตบอลสู่การอาชีพระดับสูงสุดของประเทศไทย ทุกทีมที่เข้าร่วมการแข่งขันมีการบริหารจัดการแบบมืออาชีพ เพื่อพัฒนาทีมสู่ความสำเร็จ โค้ชที่มาควบคุมทีมซึ่งมีผู้เล่นระดับแนวหน้าของประเทศต้องผ่านการอบรมโค้ชระดับอาชีพ (Professional) หรือระดับเอ ไลเซนส์ (A License) ที่มีการรับรองจากสหพันธ์ฟุตบอลนานาชาติ (FIFA) สามารถนำความรู้ที่ได้อบรมมาใช้ในการควบคุมทีม

สอดคล้อง กับที่ ไพโรจน์ พัตรปาน (2550: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของ ผู้ฝึกสอนฟุตบอลตามความคิดเห็นของนักฟุตบอล ผู้จัดการทีม ผู้สื่อข่าวกีฬาและผู้ชม ในการแข่งขัน ฟุตบอลไทยแลนด์ พรีเมียร์ลีก 2006 และพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า ความรู้ ความสามารถในการ โค้ชนั้นเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่มีความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับ ฟรอสท์ (Frost, 2009: Online) ที่ศึกษาคุณลักษณะที่สนับสนุนโค้ชกีฬาสู่ความสำเร็จพบว่า ความรู้เกี่ยวกับ ชนิดกีฬาที่ตนเป็นโค้ช เป็นปัจจัยที่สำคัญมากในความสำเร็จของการโค้ชทั่วไป จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ความรู้ความสามารถของโค้ชที่ต้องนำมาใช้ในการควบคุมทีม ประกอบด้วยความสามารถในการวางแผนและแก้เกม ความสามารถในการวางแผนการฝึกซ้อม ความสามารถในการสื่อสาร และการรู้จุดอ่อนจุดแข็งของนักกีฬา

1.1 ความสามารถในการวางแผนและแก้เกม ชัยชนะเป็นเป้าหมายแรกของการทำทีม ในไทยพรีเมียร์ลีก โค้ชต้องมีการวางแผนมาล่วงหน้าว่าจะเล่นรูปแบบใดกับทีมคู่แข่ง ในการเผชิญกับ คู่แข่งที่มีกลยุทธ์การเล่นที่แตกต่างกันไป โค้ชต้องสามารถวิเคราะห์คู่แข่งเพื่อนำมาวางแผนกลยุทธ์ การเล่นของทีมให้เหมาะสม และระหว่างแข่งขันต้องสามารถปรับแก้เกมได้ตามสถานการณ์สอดคล้องกับ งานวิจัยของ ไพโรจน์ พัตรปาน (2550: บทคัดย่อ) พบว่า โค้ชต้องมีการวางแผนการเล่นโดยศึกษาข้อดี ข้อเสียของคู่ต่อสู้มาก่อน และสามารถวิเคราะห์การเล่นจากที่เสียเปรียบปรับแก้เกมจนกลายเป็นทีมที่ได้เปรียบ

1.2 ความสามารถในการวางแผนการฝึกซ้อม การเตรียมทีมก่อนการแข่งขัน การฝึกซ้อม จัดว่ามีความสำคัญมาก โค้ชต้องมีความสามารถในการจัดรูปแบบการฝึกซ้อมที่มีประสิทธิภาพ มีความ หลากหลายไม่น่าเบื่อ เพื่อจูงใจผู้เล่นอยากฝึกซ้อมและเมื่อถึงวันแข่งขันจริงผู้เล่นทุกคนภายในทีมมี ความพร้อมมากที่สุด เพราะว่าการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีกมีการจัดการแข่งขันระยะยาว การรวม ทีมฝึกซ้อมต้องมีการเก็บตัวต่อเนื่อง จึงมีความจำเป็นที่โค้ชต้องมีความสามารถในการจัดรูปแบบการ ฝึกซ้อมที่ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยาณี เหล่ากาวิ (2547: 62-64) ที่พบว่า โค้ชต้องมีเป้าหมาย ในการฝึกซ้อมชัดเจน มีรูปแบบการฝึกคล้ายสถานการณ์จริงในการแข่งขัน และยังสอดคล้องกับวิจัยของ สมคิด ยอดระบำ (2544: บทคัดย่อ) พบว่า โค้ชต้องมีการศึกษาค้นคว้าอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะความรู้ เกี่ยวกับแบบฝึกและการวางแผนโปรแกรมการฝึกซ้อมที่หลากหลาย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฟรอสท์ (Frost, 2009: Online) พบว่า คุณภาพในการฝึกซ้อม เป็นคุณลักษณะพิเศษที่บ่งชี้ถึงโค้ชกีฬาที่ประสบ ความสำเร็จ โดยโค้ชต้องพยายามค้นหาวิธีการพัฒนารูปแบบการฝึกซ้อม ทั้งการหาข้อมูลใหม่ในการ วางแผนฝึกซ้อม เพื่อสร้างความหลากหลายของแบบฝึกในการพัฒนาทักษะนักกีฬา ใช้เวลาการ ฝึกซ้อมในการแก้ไขข้อบกพร่องมากกว่าการฝึกซ้อมทักษะเดิมๆ และเพิ่มเกมการแข่งขันในการฝึกซ้อม คล้ายกับสถานการณ์แข่งขันจริง

1.3 ความสามารถในการสื่อสาร โค้ชจะต้องสร้างความเข้าใจที่ตรงกันกับผู้เล่นทั้งในระหว่างฝึกซ้อม ระหว่างทำการแข่งขัน และนอกสนามแข่งขัน เมื่อโค้ชสื่อสารแล้วผู้เล่นเข้าใจถูกต้องก็ก่อให้เกิดประสิทธิภาพที่ดี ในทางกลับกันถ้าโค้ชสื่อสารไปแล้วผู้เล่นเข้าใจไปอีกอย่างก็อาจก่อให้เกิดปัญหาภายในทีมได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยาณี เหล่ากาวิ (2547: 62-64) พบว่า ในขณะที่ควบคุมการแข่งขันโค้ชควรสื่อความหมายได้ดี นักกีฬาเข้าใจแล้วนำไปปฏิบัติได้ทันที และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฮาส (Haase. 2006: Abstract) พบว่า การสื่อสารเป็นรากฐานสำคัญของความสำเร็จ โดยโค้ชต้องมีความสามารถในการใช้ทักษะการสื่อสารหลายรูปแบบ เพื่อใช้ในการให้ความรู้และคำแนะนำ และกระตุ้นนักกีฬา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฟรอสท์ (Frost. 2009: Online) พบว่า ทักษะการสื่อสารที่ดีนั้นต้องมีความชัดเจนว่า สื่อสารกับใคร สื่อสารอะไร เวลาไหนที่สื่อสารแล้วมีประสิทธิภาพ ทำไม่ต้องสื่อสาร สื่อสารแล้วช่วยให้ผู้เล่นบรรลุผลสำเร็จได้อย่างไร

1.4 รู้จุดอ่อนจุดแข็งของนักกีฬา โค้ชต้องมีความสามารถวิเคราะห์ผู้เล่นได้ว่ามีจุดเด่นและจุดด้อยอย่างไร เพื่อหาวิธีดึงจุดเด่นของผู้เล่นออกมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด และนำจุดด้อยของผู้เล่นไปพัฒนาปรับปรุงแก้ไข สอดคล้องกับ เจริญ กระบวนรัตน์ (2545: 13) กล่าวว่า ผู้ฝึกสอนที่มีประสิทธิภาพควรมีความเข้าใจในตัวนักกีฬาทุกคน เพื่อสามารถปรับวิธีการสอนให้เหมาะสมกับบุคลิกภาพของนักกีฬา และสอดคล้องกับ เจริญ ธานีรัตน์ (2548: 8-10) ได้กล่าวไว้ว่า โค้ชต้องสามารถวิเคราะห์ได้ว่านักกีฬาของตนมีความสามารถระดับใด มีทักษะทางตรงที่ยังบกพร่องที่จะแก้ไขอะไรบ้าง โค้ชจะต้องใช้นักกีฬาที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับ มาร์ติน และ ลุมส์เดน (นิตินันท์ สระภักดิ์. 2551: Online; อ้างอิงจาก Martin; & Lumsden. 1987) กล่าวว่า โค้ชที่มีประสิทธิภาพต้องสามารถใช้วิธีการปรับพฤติกรรมเฉพาะของนักกีฬาให้มีประสิทธิภาพด้วย จึงกล่าวได้ว่าการมีความรู้ดีในกีฬาฟุตบอลและการโค้ชเป็นหัวใจสำคัญของความสำเร็จในการโค้ชฟุตบอล

2. มีประสบการณ์ในการโค้ชฟุตบอล

กลุ่มตัวอย่างเชื่อว่าโค้ชที่มีประสิทธิภาพต้องมีความรู้และสั่งสมประสบการณ์ในการโค้ชมามากทำให้สามารถวางแผนการฝึกซ้อมได้ดี วิเคราะห์เกมเก่งและแก้เกมของคู่ต่อสู้ได้เหมาะสมกับสถานการณ์ของการเล่นแต่ละครั้ง กลุ่มตัวอย่างอยากร่วมงานกับโค้ชที่มีประสบการณ์และมีชื่อเสียงหรือเป็นอดีตนักฟุตบอลทีมชาติซึ่งเป็นที่ยอมรับในวงการฟุตบอล โดยผู้เล่นมีความคาดหวังว่าประสบการณ์ของโค้ชจะช่วยพัฒนาและนำทีมไปสู่ความสำเร็จ โค้ชที่อยู่ในวงการฟุตบอลมาเป็นเวลานาน จะมีการสั่งสมความรู้ ความเข้าใจและความชำนาญในการโค้ชเพิ่มขึ้นด้วย ไม่ว่าจะเป็นในด้านการฝึกซ้อม การแก้เกม การวิเคราะห์คู่แข่ง สร้างความแตกต่างจากโค้ชที่ประสบการณ์น้อยกว่าแม้พื้นฐานฟุตบอลเท่ากัน แต่ขั้นการนำไปใช้ โค้ชที่มีประสบการณ์จะมีประสิทธิภาพมากกว่า

สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมคิด ยอดระบำ (2544: บทคัดย่อ) พบว่า ประสบการณ์ช่วยให้โค้ชมีความสามารถในการอธิบายและสาธิตให้นักกีฬาเข้าใจเป็นอย่างดีเพิ่มขึ้น และสอดคล้องกับ เจริญ กระบวนรัตน์ (2545: 13-15) กล่าวว่า การที่จะก้าวขึ้นไปสู่การเป็นที่ยอมรับของนักกีฬาและบุคคลทั่วไปได้นั้น จะต้องทุ่มเทเวลาให้กับการทำงานอย่างหนัก เพื่อสั่งสมประสบการณ์ ความชำนาญและความเชี่ยวชาญที่เกิดขึ้นกับตนเอง นอกจากนี้โค้ชที่มีประสบการณ์ยังสามารถรับความกดดันที่มีความคาดหวังสูงจากฝ่ายบริหาร นักฟุตบอล และกองเชียร์ได้ดีกว่าด้วย สอดคล้องกับ ประโยค สุทธิสง่า (2541: 10) กล่าวว่า ความสำเร็จหรือผลงานของโค้ชแต่ละคนจะเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงระดับความสามารถและค่าตัวของโค้ชคนนั้นได้เป็นอย่างดี

3. ทำงานอย่างมืออาชีพ

การแข่งขันฟุตบอลรายการไทยพรีเมียร์ลีกเป็นการแข่งขันระดับอาชีพ กลุ่มตัวอย่างอยากให้โค้ชมีการจัดการทำงานอย่างเป็นระบบมีมาตรฐานแน่นอน ทั้งการจัดรูปแบบการฝึกซ้อม การจัดตัวผู้เล่นที่ยุติธรรมไม่มีการลำเอียง ให้ความเสมอภาคกับนักกีฬาทุกคนเท่าเทียมกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมคิด ยอดระบำ (2544: บทคัดย่อ) พบว่า โค้ชควรมีความสามารถด้านการจัดการและบริหารทีม มีการจัดโปรแกรมการฝึกซ้อม และควบคุมระเบียบวินัยของนักกีฬาอย่างเข้มงวด และยังสอดคล้องกับเจริญ ธานีรัตน์ (2548: 16-17) ซึ่งสรุปว่า ผู้ฝึกสอนที่ดีควรเป็นผู้ที่วางใจเป็นกลาง วางเฉยไม่ลำเอียง ไม่รักหรืออคติต่อนักกีฬาคนใดคนหนึ่ง มีความปรารถนาต่อนักกีฬาทุกคนโดยเสมอภาค ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง นอกจากนั้นโค้ชมืออาชีพต้องมีความรับผิดชอบผลการแข่งขันที่เกิดขึ้น สอดคล้องกับเจริญ กระบวนรัตน์ (2545: 9) ที่กล่าวว่า ถ้าการแข่งขันเกิดความพ่ายแพ้ก็ไม่ควรโยนความผิดไปให้นักกีฬาแต่ฝ่ายเดียว ควรรับผิดชอบร่วมกันในความผิดพลาด เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขผลการวิจัยนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างกล่าวถึง ความสามารถในการจัดการด้านงบประมาณและการเงินเพียงเล็กน้อย เนื่องจากปัจจุบันการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีกมีหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนเข้ามาสนับสนุนงบประมาณจำนวนมาก ทั้งการจัดการระบบอาชีพที่มีการทำสัญญาค่าจ้างที่ชัดเจนระหว่างสโมสรกับผู้เล่น และการจ่ายเงินกับผู้เล่นเป็นหน้าที่โดยตรงของฝ่ายบริหารสโมสร ซึ่งอยู่นอกเหนือความรับผิดชอบของโค้ช ด้วยเหตุนี้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จึงไม่ได้กล่าวถึงเรื่องนี้

4. มีความเป็นผู้นำ

กีฬาฟุตบอลเป็นกีฬาประเภททีม โค้ชต้องควบคุมผู้เล่นในทีมประมาณ 20-30 คน การสร้างความน่าเชื่อถือและเป็นที่เคารพของผู้เล่นจึงเป็นสิ่งสำคัญเช่นกัน กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นถึงบุคลิกภาพของโค้ชตั้งแต่การแต่งตัว การวางตัว การพูด การตรงต่อเวลา การแสดงความมุ่งมั่นที่จะเอาชนะ ล้วนมีอิทธิพลต่อผู้เล่น ดังนั้น โค้ชต้องวางตัวเป็นแบบอย่างที่ดี กล้าคิด กล้าตัดสินใจ

ทุกสถานการณ์ทั้งในสนามและนอกสนามการแข่งขัน สอดคล้องกับแฮริส (Harris. 2005: Abstract) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้ฝึกสอนที่มีผลต่อความอ่อนล้า (ความเหนื่อย ความหมดไฟ) ของนักกีฬา ผลปรากฏว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างชัดเจน ในเรื่องดังกล่าวคือ พฤติกรรมการฝึกสอนแบบใช้อำนาจเด็ดขาดของผู้ฝึกสอนมีผลต่อการฝึกสอนและความอ่อนล้าของนักกีฬา เช่นเดียวกับ เจริญ กระบวนรัตน์ (2545: 15) กล่าวว่าผู้ฝึกสอนกีฬามีอิทธิพลต่อนักกีฬามากมาย ดังนั้น จึงควรทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีต่อนักกีฬา และสอดคล้องกับ ลามารี (Lamari. 2010) กล่าวว่า โค้ชต้องเป็นแบบอย่างน่าไว้วางใจ และมีความน่าเคารพนับถือ มีความตรงต่อเวลา สร้างความสัมพันธ์ระหว่างโค้ชกับผู้เล่นที่ดีโดยมีความเป็นกันเองเป็นมิตรที่ดีกับนักกีฬา สอนทัศนคติทางบวกให้นักกีฬาไปสู่ชัยชนะของเกม

5. มีจิตวิทยาในการโค้ช

การเป็นโค้ชฟุตบอลที่ดีต้องสามารถประยุกต์ใช้จิตวิทยาการกีฬาได้อย่างเหมาะสมกับนักกีฬา หลักจิตวิทยาการกีฬามีหลายเรื่อง แต่ที่นักกีฬากล่าวถึงกันมากคือ การพูดเพื่อกระตุ้นนักกีฬา การสร้างแรงจูงใจให้ผู้เล่นมีความต้องการที่จะเล่นอย่างทุ่มเทให้กับสโมสร และดึงศักยภาพของผู้เล่นออกมาให้ได้มากที่สุด การใช้วิธีการหลาย ๆ อย่างทางจิตวิทยาเป็นสิ่งที่ผู้เล่นต้องการมากจากโค้ช ไม่ว่าจะเป็นวิธีการพูดกระตุ้นให้กำลังใจ การเข้าใจนักเตะเป็นรายบุคคลว่าผู้เล่นต้องการอะไร รวมไปถึงการผูกใจผู้เล่นด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การเชื่อมั่นในผู้เล่นว่าทำได้ การให้โอกาสผู้เล่น การทำตามสัญญาที่โค้ชให้ไว้ เป็นต้น ดังนั้นโค้ชที่ดีมีประสิทธิภาพต้องสามารถสร้างแรงจูงใจให้กับผู้เล่น ให้พร้อมที่จะทุ่มเททั้งการฝึกซ้อม และแข่งขัน เพื่อแสดงผลงานที่ดีที่สุดให้กับสโมสร สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฟรอสท์ (Frost. 2009: Online) พบว่า ความสามารถในการกระตุ้นนักกีฬาเป็นลักษณะที่พึงประสงค์ที่ไม่ได้มีในโค้ชทุกคน ความสามารถในการปลุกพลัง การจูงใจนักกีฬาให้นักกีฬาเล่นได้เต็มศักยภาพ คือคุณลักษณะของกลุ่มโค้ชที่ประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับสแตนเซล (Stenzel. 2005: Abstract) ซึ่งรายงานถึงคุณภาพของผู้ฝึกสอนกีฬาประเภททีมที่ประสบความสำเร็จว่า โค้ชต้องมีความสามารถในการจูงใจนักกีฬาด้วยวิธีการต่างๆ นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับ สนธยา สีสะมาด (2547: 451) กล่าวว่า โค้ชมีหน้าที่ผู้ให้แรงจูงใจ เพื่อให้ให้นักกีฬาเป็นบุคคลที่มีความเชื่อมั่นและมีกำลังใจ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาคุณลักษณะของโค้ชฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีกตามการรับรู้ของผู้เล่นแยกตามตำแหน่งการเล่น
2. ควรเปรียบเทียบคุณลักษณะของโค้ชฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีกตามการรับรู้ของผู้เล่นที่มีวัยแตกต่างกัน
3. ควรศึกษาคุณลักษณะของโค้ชฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีกตามความคิดเห็นของโค้ช

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยนี้เป็นการรับรู้ของนักกีฬาซึ่งต้องทำงานร่วมกับโค้ชโดยตรง ความคิดเห็นต่างๆ ที่ผู้เล่นกล่าวถึงมาจากประสบการณ์ที่เคยทำงานร่วมกับโค้ชที่มีคุณลักษณะที่แตกต่างกัน ข้อมูลที่ได้ จึงทำให้ทราบว่าผู้เล่นมีความคิดเห็นและต้องการโค้ชที่มีคุณลักษณะอย่างไรบ้าง ดังนั้น โค้ชสามารถ ผลการวิจัยนี้ ไปพัฒนาตนเองให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์สอดคล้องกับความต้องการของนักกีฬา นอกจากนั้น หน่วยงานที่มีหน้าที่ในการจัดการอบรมโค้ช ควรเพิ่มหัวข้อคุณลักษณะของโค้ชที่พึงประสงค์ เข้าไว้ในหลักสูตรการอบรมโค้ช เพื่อให้โค้ชกีฬาทั้งหลายได้ตระหนักถึงความคาดหวังของนักกีฬาที่มี ต่อตนเองในฐานะโค้ชของทีม

บรรณานุกรม

- การกีฬาแห่งประเทศไทย. (2548). คู่มือการฝึกกีฬาตะกร้อ. กรุงเทพฯ: อาร์ทโปรเกรส.
- (2554). ประวัติกีฬาอาชีพ. สืบค้นเมื่อ 21 สิงหาคม 2554, จาก <http://ps.sat.or.th/WebPage.aspx?subid=0&webpageid=4>
- เจริญ ธารินทร์. (2548). ฟุตบอล 1. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เจริญ กระบวนรัตน์. (2545). หลักการและเทคนิคการฝึกกรีฑา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ถนอมวงศ์ กฤษณ์เพชร; และกุลธิดา เจริญลาด. (2544). ปทานุกรมศัพท์กีฬาพลศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- นเรศ ชันธีระ. (2542). คุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ตัดสินวอลเลย์บอล. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม (พลศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิติพันธ์ สระภักดี. (2551). วิถีฝึกสอนกีฬาที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: การกีฬาแห่งประเทศไทย และสถาบันการพลศึกษา. สืบค้นเมื่อ 8 พฤษภาคม 2555, จาก <http://113.53.230.150/~nitiphan/coachwp/?p=59>
- บริษัท ไทยพรีเมียร์ลีก จำกัด. (2554). คู่มือการแข่งขันลีกอาชีพของประเทศไทย. สืบค้นเมื่อ 21 สิงหาคม 2554, จาก http://www.thaipremierleague.co.th/index_th.php
- ปรีชา เผือกขวัญดี. (2531). คุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนฟุตบอลทีมชาติ ตามทัศนะของนักฟุตบอล ผู้ฝึกสอน ผู้จัดการทีมและผู้สื่อข่าวกีฬา. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประโยศ สุทธิสง่า. (2541). การบริหารเชิงกลยุทธ์สู่ความเป็นเลิศ. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ปิยาณี เหล่ากาวิ. (2547). ความคิดเห็นของนักกีฬาฟุตบอลที่มีต่อผู้ฝึกสอนในการแข่งขันฟุตบอลไทยลีก ครั้งที่ 8. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ไพโรจน์ พัตรปาน. (2550). คุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนฟุตบอลตามทัศนะของนักฟุตบอล ผู้จัดการทีม ผู้สื่อข่าวกีฬา และผู้ชม ในการแข่งขันฟุตบอลไทยแลนด์พรีเมียร์ลีก 2006. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พิชัย ปิตุวงศ์. (2550). หมอเมาเมาท์. กรุงเทพฯ: โครงการดับเบิล เอ สื่อสร้างปัญญา.

- มนัสภูมิ ศาสนศาสตร์. (2550). *คุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬารักบี้ฟุตบอลตามทัศนะของนักกีฬา ผู้ตัดสิน ผู้ชมการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 34*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- มงคล อ่อนศรี. (2547). *คุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ตัดสินวอลเลย์บอลตามทัศนะของนักกีฬา ผู้ควบคุมทีม และผู้ชม ในการแข่งขันกีฬายาวชนแห่งชาติ ครั้งที่ 21 รอบคัดเลือกภาค 5*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- มานพ พ่วงสร. (2547). *คุณลักษณะที่เป็นจริงและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ตัดสินฟุตบอลตามทัศนะของนักกีฬา ผู้ฝึกสอน และผู้จัดการทีม*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ยุทธนา เจริญม. (2547). *คุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของครูพลศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา ครูพลศึกษาและครูทั่วไป โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด ปีการศึกษา 2546*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.
- วิกิพีเดีย. (2554). *ไทยพรีเมียร์ลีก*. สืบค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2554, จาก <http://th.wikipedia.org/wiki/ไทยพรีเมียร์ลีก>
- วิทยา เลหากุล. (2544). *ก้าวแรกสู่ชัยชนะ*. กรุงเทพฯ: กีฬาการพิมพ์.
- วีรวัฒน์ เผือกทอง. (2545). *คุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ตัดสินบาสเกตบอลตามทัศนะของนักกีฬา ผู้ฝึกสอนและผู้จัดการทีม*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สาลี สุภาภรณ์. (2550). *วิจัยเชิงคุณภาพทางพลศึกษาและกีฬา*. กรุงเทพฯ: สามลดา.
- สนธยา สีละมาด. (2547). *หลักการฝึกกีฬาสำหรับผู้ฝึกสอนกีฬา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมคิด ยอดระบำ. (2544). *คุณลักษณะที่ดีของผู้ฝึกสอนกีฬาฟุตบอลไทยแลนด์ยูนิเวอร์ซิตีลีกตามการรับรู้ของผู้จัดการทีม ผู้ฝึกสอน และนักฟุตบอล*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- สมบัติ สร้างโลก. (2550). *คุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะของผู้บริหารและครูในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

เสนอ ไชยงค์. (2543). *คู่มือการฝึกสอนกีฬาฟุตบอลขั้นก้าวหน้า*. กรุงเทพฯ: งานวิชาการกองฝึกอบรม
สำนักพัฒนาบุคลากรกรีฑา การกีฬาแห่งประเทศไทย.

Cope, L. D. (1992, May). Student Attitudes Toward Teacher Behavior and Program Content
Within Physical Education, *Dissertation Abstracts*. 30 (4): 961.

Campbell, H. W. (1994, May). Comparison of male Collegiate Coaches Who Coach Male
Tennis Players and Coaches Who Coach Female Tennis Players, *Dissertation
Abstracts International*. 55 (2): 211-A.

Dolan. J. C. (1993, February). Adult Coaching Styles and the Self-Perceptions and League
Baseball, *Dissertation Abstracts International*. 54 (1): 581-B.

Frost, J. L. (2009). Characteristics Contributing to the Success of a Sports Coach.
The Sports Journal. 12(1). Retrieved May 11, 2012, from
<http://www.thesportjournal.org/article/characteristics-contributing-success-sports-coach>

Gerdes, D.A. (1996, August). Morality, Leadership, and Excellence : A Naturalistic Study of
Collegiate Men's Basketball Coaching, *Dissertation Abstracts International*. 56 (7):
2605-A.

Gould, D; et al. (2005). *Future Directions in Coaching Life Skills: Understanding High
School Coaches' Views and Needs* (Abstract). Retrieved June 11, 2007, from
<http://www.coach.cu>

Haase, N. (2006). *Expert or Dilettane? Reflections on the Professionalism of Coaches and
Effective Communication* (Abstract). German Sport University Cologne. Retrieved
June 11, 2007, from <http://www.sportsbiz.bz>

Harris, B. S. (2005). *Coach and Athlete Burnout: The Role of Coaches' Decision Making
Style* (Abstract). Retrieved June 11, 2007, from
<http://www.linkinghup.elsevier.com>

Laios, A.; & Theodorakis, N. (2001). Communications in Greek Sport Sciences. Corporate
Communications: *An International Journal*. 6(2). Retrieved June 11, 2007, from
<http://www.emeraldinsight.com>

Lamari, Justin. (2010). *10 Characteristics of an Effective Soccer Coach*. Published:
June 24, 2010. Retrieved May 14, 2012, from <http://ezinearticles.com/?10-Characteristics-of-an-Effective-Soccer-Coach&id=4533960>

- Lee Crust L; & Ian Lawrence. (2004). *A Review of Leadership in Sport: Implications for Football Management (Abstract)*. York St. John University College. Retrieved June 11, 2010 ,from <http://www.irs.sagepub.com>
- Mcrae, A. E. (2005). *The key to success: Coaching Styles of Professional Championship Team Sport Coaches (abstract)*. California State University, Fresno, 2005. Retrieved July 13, 2006, from <http://proquest.umi.com>
- Ogilvie, B. C.; & Tutko. (1970). "Self Perception as Compared with Measured Personality of Selected Male Physical Educator," in G.S. Kenyon (ed) *Contemporary Psychology of Sport : Second Intonation Congress of Sports Psychology*, Chicago Athletic Institute.
- Park , T.R. (1987 , August). The Effects of Football Coaching Style and Subordinate Maturity on College of Leader Player Readiness: An Application of Situation Leadership. *Dissertation Abstracts International*. 48 (2): 345 – A.
- Stenzel, T. (2005). *Self-reported Qualities and Characteristics of Selected Successful Team Sport Coaches at a Division III University: A Phenomenological Study (abrtact)*. University of St. Thomas (Minnesota). Retrieved July 13, 2006, from <http://proquestumi.com>
- Stewart, C.; & Lynn M. O. (2005). *Understanding athletes' Learning Style*. Department of Health & Human Development, Montana University. Retrieved June 11, 2007, from <http://www.sciencedirect.com>
- White, Arlene Faith Uveges. (1998, March). Background and Characteristics of Immersion Teachers in the United States. *Dissertation Abstracts International*. 49 (9): 2539-A.

หนังสือแสดงความยินยอมเพื่อเข้าร่วมในการวิจัยของนักกีฬาฟุตบอล

ข้าพเจ้า นายเกรินทร์ วิทยาพันธ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชา วิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ มีความสนใจที่จะทำการวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะที่สำคัญของโค้ชฟุตบอลไทยฟรีเมียร์ลีกตามการรับรู้ของนักฟุตบอลไทยซึ่งอยู่ในการแข่งขันฟุตบอล ไทย ฟรีเมียร์ลีก 2011 และมีประสบการณ์ในการเล่นกีฬาฟุตบอลลีกอาชีพของประเทศไทยมาแล้วอย่างน้อย 1 ปี โดยข้าพเจ้าจะทำการสัมภาษณ์ท่านอย่างน้อย 1 ครั้งและให้ท่านเขียนแบบบรรยาย เหตุการณ์สำคัญ 1 ครั้ง แต่ละครั้งใช้เวลาประมาณ 25-40 นาที โดยจะทำการนัดหมายท่านล่วงหน้า การสัมภาษณ์จะมีการบันทึกเทปเสียงและข้าพเจ้าจะเป็นผู้ถอดเทปเสียงด้วยตนเอง นอกจากนั้นเมื่อสรุปผลการวิจัยได้แล้ว ข้าพเจ้าจะนำผลการวิจัยมาให้ท่านอ่านเพื่อตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง

ข้อมูลต่างๆ ที่รวบรวมมาได้จะนำเสนอในรูปข้อสรุปของกลุ่ม ชื่อ นามสกุลของท่าน จะไม่ได้รับการเปิดเผย แต่จะใช้ชื่อสมมุติแทน ข้าพเจ้าจะไม่นำข้อมูลส่วนตัวของท่านไปสนทนากับเพื่อนหรือผู้อื่นที่เกี่ยวข้องกับการให้สัมภาษณ์ของท่าน ในการเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ไม่มีค่าตอบแทนใด ๆ และไม่ว่าท่านจะเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้หรือไม่ก็ตาม จะไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อตัวท่าน และผู้ที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ สามารถขอดูข้อมูลของท่านได้ นอกจากนั้นยังสามารถถอนตัวออกจากการเข้าร่วมในโครงการวิจัยเมื่อไรก็ได้ถ้าต้องการ

หากท่านประสงค์ที่จะเข้าร่วมโครงการกับข้าพเจ้า กรุณาลงลายมือชื่อเพื่อแสดงความยินยอมในที่ว่างที่เว้นไว้ให้ ผลการวิจัยที่ได้จะนำไปตีพิมพ์เผยแพร่ในรูปของบทความวิจัยทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ นอกจากนั้น ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อโค้ชตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องกับกีฬาฟุตบอลต่อไป

หากท่านมีข้อสงสัยหรือต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อข้าพเจ้าได้ที่ โทรศัพท์ หมายเลข 085-9396080 หรือส่งอิเล็กทรอนิกส์เมลล์ (e-mail) มาที่ pae.21@hotmail.com และขอขอบคุณนักกีฬาฟุตบอลเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ ที่ให้ความร่วมมือและเข้าร่วมในโครงการวิจัยนี้

ลงชื่อผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย.....

ชื่อตัวบรรจง

เบอร์โทรศัพท์วันที่.....

ลงชื่อผู้วิจัย.....(เกรินทร์ วิทยาพันธ์)

แบบสัมภาษณ์นักกีฬาฟุตบอล

1. ช่วยเล่าประวัติการเล่นฟุตบอลโดยย่อตั้งแต่เริ่มเล่น จนถึงปัจจุบัน
คำถามตาม เคยเล่นทีมอะไรมาบ้าง และเคยมีโค้ชมาก็คนแล้ว
2. ช่วยเล่าความเป็นมาในการเข้าสู่วงการฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีกของคุณตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน
3. ปัจจัยอะไรบ้างที่ทำให้คุณและทีมประสบความสำเร็จ (ชนะ) ในการแข่งขันแต่ละครั้ง
 3.1 โค้ชมีบทบาทต่อการนำทีมไปสู่ความสำเร็จได้มากน้อยเพียงใด เพราะเหตุใด
4. ในการเล่นฟุตบอลที่ผ่านมาเคยมีโค้ชมาแล้วกี่คน แต่ละคนมีคุณลักษณะเด่นอย่างไรบ้าง
 อธิบายและยกตัวอย่าง
คำถามตาม คุณประทับใจโค้ชคนใดบ้าง เพราะเหตุใด
5. ถ้าเลือกได้คุณอยากร่วมงานกับโค้ชที่มีคุณลักษณะอย่างไร เพราะเหตุใด
6. บอกคุณลักษณะสำคัญของโค้ชที่มีประสิทธิภาพมา 3-4 ข้อ พร้อมอธิบายและยกตัวอย่างประกอบด้วย
7. ถ้าคุณมีโอกาสเป็นโค้ชคุณจะทำอย่างไรให้ทีมประสบความสำเร็จ
8. ระบุปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการโค้ชฟุตบอลที่มีประสิทธิภาพมา 3-4 ข้อ
 8.1 ปัจจัยแต่ละข้อมีผลกระทบต่อการโค้ชฟุตบอลอย่างไร
9. เลือกข้อความที่เกี่ยวกับคุณลักษณะของโค้ชฟุตบอลที่มีประสิทธิภาพ (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)
9.1 ความรู้ ความสามารถในการโค้ช
9.2 จิตวิทยาในการโค้ช
9.3 การวางแผนการเล่น และความสามารถในการแก้เกม
9.4 ความโปร่งใสในเรื่องงบประมาณและการเงิน
9.5 ความสามารถในการสื่อสารกับผู้อื่น
9.6 บุคลิกภาพการเป็นผู้นำของโค้ช
9.7 ทักษะคนดีและปรัชญาการทำทีมของโค้ช
9.8 ประสบการณ์ของโค้ช
คำถามตาม กรุณาอธิบายรายละเอียดในแต่ละข้อที่เลือกเพิ่มเติมด้วย
10. ถ้ามีข้อคิดเห็นอื่นที่ยังไม่ได้กล่าวถึง กรุณาอธิบายเพิ่มเติมด้วย

แบบ 1 แบบบรรยายเหตุการณ์สำคัญเกี่ยวกับการโค้ชที่มีประสิทธิภาพ

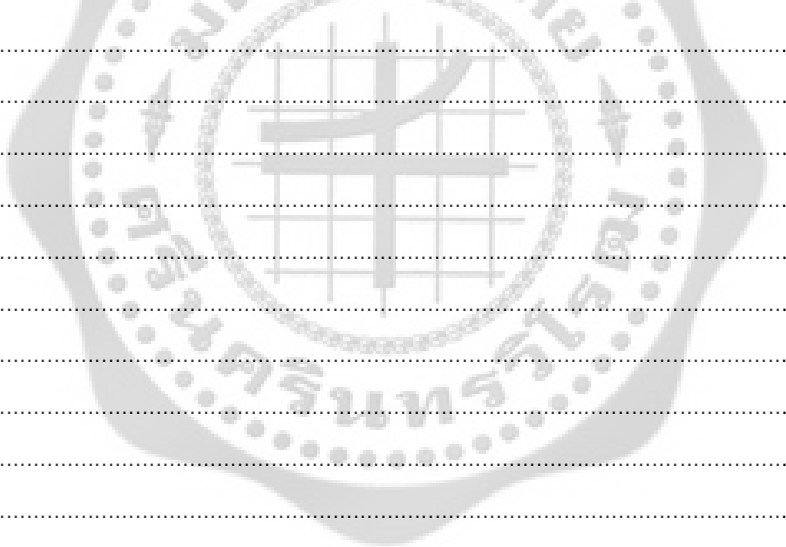
อายุ.....ปี

ประสบการณ์ในการเล่นฟุตบอลฟรีเมียร์ลีก.....ปี

ตำแหน่งการเล่น.....

ตั้งแต่เริ่มเล่นฟุตบอลจนถึงปัจจุบันมีโค้ชกี่คน

คำชี้แจง โปรดบรรยายเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งซึ่งเกี่ยวกับการโค้ชที่ดี (มีประสิทธิภาพ) โดยอธิบายให้ชัดเจนว่าเกิดอะไรขึ้น เมื่อใด และโค้ช ตัวเรา เพื่อนร่วมทีมหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องทำอะไรในขณะที่เกิดเหตุการณ์นั้น

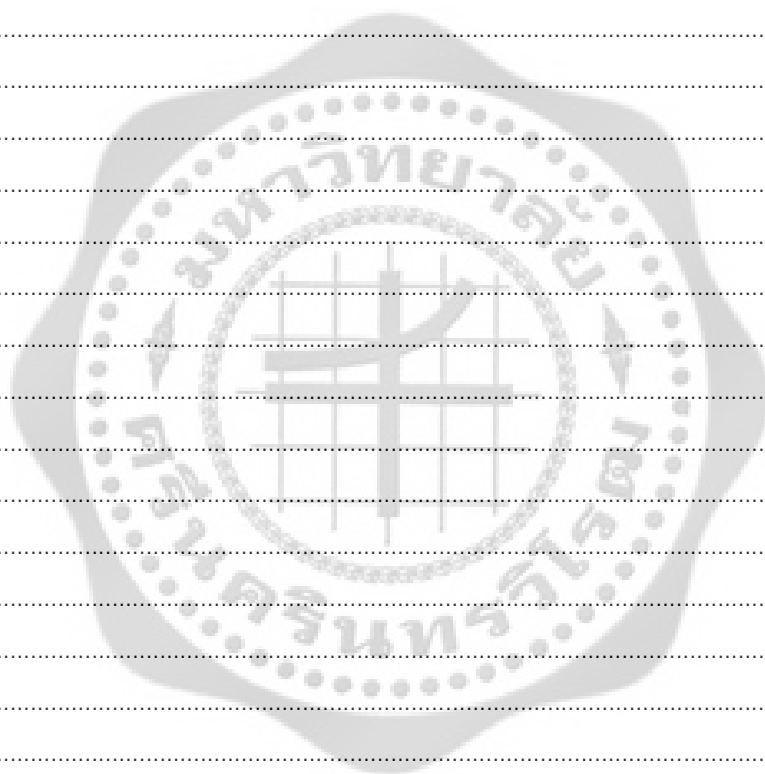

ให้ความหมายของคำว่า โค้ชที่มีประสิทธิภาพ

[illegible]

แบบ 2 แบบบรรยายเหตุการณ์สำคัญเกี่ยวกับการโค้ชที่ด้อยประสิทธิภาพ

คำชี้แจง โปรดบรรยายเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งซึ่งเกี่ยวกับการโค้ชที่ไม่ดี (ด้วยประสิทธิภาพ) อธิบายให้ชัดเจนว่าเกิดอะไรขึ้น เมื่อใด และโค้ช ตัวเรา เพื่อนร่วมทีมหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องทำอะไรใน ขณะที่เกิดเหตุการณ์นั้น

ประวัติย่อผู้ทำวิทยานิพนธ์

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล นายเกรรินทร์ วิทยาพันธ์
 วันเดือนปีเกิด 21 สิงหาคม 2519
 สถานที่เกิด จังหวัดนครศรีธรรมราช
 สถานที่อยู่ปัจจุบัน 4 หมู่ 2 ตำบล สนวนขัน อำเภอ ช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80250
 ประวัติการศึกษา

- พ.ศ.2530 ประถมศึกษาปีที่ 6
 จากโรงเรียนพิสิษฐ์อนุสรณ์ อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช
- พ.ศ.2536 มัธยมศึกษาปีที่ 6
 จากโรงเรียนฉวางรัชดาภิเษก อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช
- พ.ศ.2540 วิทยาศาสตร์บัณฑิต (วท.บ.)
 จากวิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดชุมพร
- พ.ศ.2555 วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (วท.ม.) สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา
 จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์